

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie z czynności Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.

Komisja krajowa dla spraw przemysłowych przedłożyła Wydziałowi krajowemu dnia 4. stycznia 1895 sprawozdanie z czynności za czas od 1. grudnia 1893 do końca listopada 1894, zawierające oraz szczegóły co do udziału naukowych zakładów przemysłowych w powszechnej wystawie krajowej we Lwowie, szczegóły o stanie szkół przemysłowych, warsztatów naukowych i innych zawodowych zakładów przemysłowych, utrzymywanych kosztem kraju, lub zasilanych ze skarbu krajowego, jakoteż szczegóły o rozdawnictwie stypendyów i zasiłków na cele przemysłowe, o nadaniu stypendyów handlowych, o udzielaniu pożyczek z funduszu przemysłowego i o stanie tego funduszu według zamknięcia rachunkowego za I. półrocze 1894, które Bank krajowy Wydziałowi krajowemu przedłożył. Sprawozdanie komisji zawiera również uzasadnienie preliminowanych na r. 1895 wydatków na cele przemysłowe i wnioski.

Alegat /.

Sprawozdanie to Wydział krajowy w myśl §. 2. statutu Komisji przedkłada Wysokiemu Sejmowi w załączeniu / i oświadcza, że przyjmuje wszystkie wnioski Komisji i przedstawia je Wysokiemu Sejmowi wraz z motywami.

W dalszym ciągu niniejszego przedłożenia Wydział krajowy zdaje Wysokiemu Sejmowi sprawę z wykonania uchwał Wysokiego Sejmu ze stycznia i lutego 1894 w sprawach przemysłowych, w petycjach Wydziałowi krajowemu do załatwienia przekazanych w wykonywaniu ustawy krajowej z dnia 11. kwietnia 1893 w przedmiocie uwolnienia zakładów i spółek przemysłowych, tudzież przemysłowych towarzystw akcyjnych od dodatków do podatków o opodatkowaniu przemysłu domowego, tudzież o fundacjach stypendyjnych na cele przemysłowe.

I.

Uchwała sejmowa z 18. lutego 1894 w sprawach krajowego stałego funduszu przemysłowego.

W załatwieniu sprawozdania sejmowej komisji przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 13. lutego 1894 następujące uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego i krajowej Komisji dla spraw przemysłowych z czynności w zakresie przemysłu, o ile one odnoszą się do stypendyów, zasiłków i pożyczek z funduszu przemysłowego.

2. Sejm powiększa krajowy fundusz na cele popierania przemysłu o 200.000 zł. Kwota ta ma być wypłacona w 8 równych ratach przez lat ośm począwszy od roku 1894 po 25.000 zł. rocznie.

3. W budżet na rok 1894 w rubr. XVI. wydatków wstawia się kwotę 25.000 zł. jako pierwszą ratę nowo uzupełnionego funduszu.

O tych uchwałach Wysokiego Sejmu Wydział krajowy reskrytem z dnia 27. lutego 1894 l. 10.005 zawiadomił Komisję krajową dla spraw przemysłowych i Bank krajowy jako zarządcę krajowego funduszu przemysłowego, oraz wyasygnował równocześnie Bankowi krajowemu połowę budżetowej dotacji tego funduszu za rok 1894, drugą połowę zaś tej dotacji wyasygnował rozporządzeniem z dnia 25. września 1894 l. 50.770.

II.

Uchwała sejmowa z d.
15. lutego 1894 w spra-
wie popierania przemy-
słu przedzalnianego
w kraju.

W załatwieniu sprawozdania sejmowej komisji przemysłowej o wniosku posła Żardeckiego w przedmiocie popierania przemysłu przedzalnianego w kraju Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. lutego 1894 powziął następujące uchwały:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby za pośrednictwem krajowej Komisji przemysłowej poczynił studia przygotowawcze do utworzenia w kraju przemysłu przedzalnianego.

2. O wyniku tych badań zda Wydział krajowy sprawę na najbliższej sesji sejmowej i wstawi na rok 1895 odpowiednią kwotę na przysposobienie dla tej gałęzi przemysłu potrzebnych sił fachowych.

O tych uchwałach Wysokiego Sejmu Wydział krajowy reskrytem z dnia 27. lutego 1894 l. 10.013 zawiadomił krajową Komisję dla spraw przemysłowych z wezwaniem, ażeby przeprowadziła wskazane wyżej badania i przedstawiła odpowiednie wnioski.

Wziąwszy to polecenie pod rozwagę, Komisya objawiła przedewszystkiem zdanie, że w razie przystąpienia do organizacyi przemysłu przedzalnianego w kraju potrzebne będą odpowiednio wykształcone siły fachowe, i że wypada zająć się niezwłocznie przygotowaniem takich sił. Podzielając to zapatrywanie Komisji, Wydział krajowy na jej wniosek przyznał rozporządzeniem z dnia 19. września 1894 l. 24.140 odpowiednio ukwalifikowanemu kandydatowi Władysławowi Bernadzikiewiczowi stypendyum w kwocie 600 zł. rocznie na kształcenie się w przedzalnictwie w szkole zawodowej w Miluzie w Alzacyi i jednorazowy zasiłek 60 zł. na koszta podróży, rozporządzeniem zaś z dnia 21. listopada 1894 l. 59.870 udzielił jednorazowo 300 zł. dodatkowego zasiłku drugiemu stypendyście Wydziału krajowego Maryanowi Rawskiemu, który teoretycznym i praktycznym studjom nad przedzalnictwem ma się poświęcić w fabryce Oberleitnera na Morawie. Mając między innymi na względzie także te znaczne wydatki na przysposobienie fachowych sił dla przedzalnictwa oraz jeszcze dalsze wydatki na ten cel, Wydział krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu ad 2. wstawił w rubr. XVI. preliminarza budżetu krajowego na r. 1895 kwotę 10.000 zł. w miejsce dotychczasowych 8.000 zł. na stypendya przemysłowe. Dalsze motywa, wykazujące konieczną potrzebę podwyższenia dotacyi na stypendya przemysłowe przytacza Komisya na stronie 46. i 47. swego sprawozdania.

Co do ewentualnego zorganizowania przedzalni w kraju, wyboru miejsca na nią, zachęcenia do jej założenia ludzi mających potrzebne w tym kierunku wiadomości i fundusze, wreszcie co do ścisłego określenia gatunków przedzdy, dla którychby przedzalnia miała być urządzona i rozmiarów jej, prowadzi Komisya rokowania.

Jeżeli jednak te projekta mają wyjść z okresu badań teoretycznych i dać podstawę do konkretnego wniosku urządzenia przedzalni w kraju, i to przedzalni, z której w pierwszym rządzie mogłyby się zasilać dość liczne już naukowe zakłady tkackie w kraju, natenczas potrzebna byłaby znajomość tych granic, do jakich Wysoki Sejm byłby skłonny wziąć w przedsiębiorstwie udział z funduszków krajowych, czy to w formie taniej pożyczki, czy to subskrybowaniem akcji. Określenie tej cyfry i podanie jej do wiadomości reflektantom, którzyby przedsiębiorstwo przedzalnicze podjąć zamierzali, dozwoliłoby od razu postawić rzecz na gruncie praktycznym, o ile spodziewać się należy, doprowadziłoby rychło do ściśle określonych preliminaryów przedsiębiorstwa a następnie do zrealizowania projektu.

Zdaniem Wydziału krajowego zgodnie z Komisją minimum tego, czem skarb krajowy, względnie krajowy fundusz przemysłowy miałby się ewentualnie do tej sprawy przyczynić, byłoby wzięcie akcji przedsiębiorstwa do wysokości 50.000 zł. z zrzeczeniem się oprocentowania w pierwszych pięciu latach.

Jeżeli do tego dodamy zagwarantowane ustawą krajową z dnia 11. listopada 1893 uwolnienie od opłacania przez przeciąg dziesięciu lat niepaństwowych dodatków do podatków, to powinno się znaleźć dostateczna zachęta dla tych, którzyby chcieli zająć się założeniem przedzalni. W tej sprawie Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek w kierunku wyżej określonym.

III.

Uchwały sejmowe z dnia 16. lutego 1894 w sprawach naukowych zakładów przemysłowych.

W załatwieniu sprawozdania sejmowej komisji przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego i komisji krajowej dla spraw przemysłowych z ich czynności w zakresie szkół przemysłowych i warsztatów naukowych Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 16. lutego 1894 powziął następujące uchwały:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności jego w zakresie szkół fachowo-przemysłowych i warsztatów instrukcyjnych.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby za pośrednictwem komisji krajowej dla spraw przemysłowych zbadał, czy spółki rękodzielników i Towarzystwa handlowe, które dostarczają materiału surowego szkołom fachowo-przemysłowym i warsztatom instrukcyjnym a wyroby tych szkół i warsztatów sprzedają na własną korzyść, mogą i powinny z sumy uzyskanej ze sprzedaży wyrobów szkoły i warsztatów oddawać pewien procent na dochód szkoły lub warsztatów, który to procent byłby ekwiwalentem za zużycie maszyn i służył także na skromne wynagrodzenie uczniów pracujących w wyższych oddziałach tychże warsztatów i na prowizję dla przodowników.

III. Sejm wyznacza 2.000 zł na bezzwrotny zasilek dla gminy Rychwałd w celu ułatwienia tej gminie spłaty pożyczki zaciągniętej dla postawienia budynku dla szkoły tkackiej tamże. Kwota ta ma być wypłacana gminie Rychwałd w czterech równych ratach po 500 zł. rocznie począwszy od r. 1895.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby stabilizował Józefa Lagosza, instruktora szkoły tkackiej w Krośnie na posadzie instruktora kraj. szkoły zawodowej dla nauki tkactwa w Krośnie, nadanej mu dekretem z dnia 21. stycznia 1887. do L. 4.741., oraz aby mu przyznał prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b. statutu emerytalnego, uchwalonego przez Wys. Sejm 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał p. Józefowi Lagoszowi trzy pięćdziesiąt lat po 80 zł., w miarę

ukończenia 5, 10 i 15 lat służby, pełnionej na posadzie instruktora kraj. szkoły zawodowej dla nauki tkackiej w Krośnie. Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 1. lutego 1887 roku, do kwinkwieniów zaś od 1. kwietnia 1892 roku.

V. 1. Sejm udziela Janowi Standejskiemu instruktorowi w krajowym naukowym warsztacie tkackim w Korczyni *veniam aetatis*;

2. Sejm poleca Wydziałowi kraj., aby stabilizował Jana Standejskiego na posadzie instruktora szkoły zawodowej dla nauki tkactwa w Korczyni nadanej mu dekretem Wydziału krajowego z dnia 25. marca 1887, L. W. 13.135/87, oraz aby mu przyznał prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b. statutu emerytalnego, uchwalonego przez Wys. Sejm 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał p. Janowi Standejskiemu trzy pięciolecia po 80 zł., w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby, pełnionej na posadzie instruktora kraj. szkoły zawodowej dla nauki tkackiej w Korczyni. Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 25. marca 1887 r. do kwinkwieniów zaś od 1. stycznia 1889.

O uchwałach tych Wydział krajowy zawiadomił krajową komisję dla spraw przemysłowych reskryptem z dnia 9. marca 1894 l. 10.012,

Wykonując uchwałę ad II. Wydział krajowy zdaje sprawę, jak następuje:

W naukowych zakładach tkackich, które są w związku z zarobkowemi Towarzystwami tkackimi, jak również w krajowej szkole sukieniczej, której dostarcza materiałów surowych Towarzystwo handlowe i produkcyjne w Łańcucie, sprawa poruszona w uchwale sejmowej jest zasadniczo w ich statutach unormowana i w praktyce norma ta przestrzegana. Od wyrobów, które naukowy zakład tkacki względnie sukieniczy sporządza z materiałów przez Towarzystwo dostarczonych, Towarzystwo płaci pospolicie 70% tego wynagrodzenia, które za sporządzenie takichże tkanin tkacz samoistny sobie liczy. Z powodu powszechnego ubóstwa uczniów tkackich, w skutek czego niemal bez wyjątku cierpią niedostatek i muszą być zasilani choć drobnymi stypendyami ze skarbu krajowego lub innych źródeł miejscowych, ze względu na zasadę wyrażoną w statutach wszystkich krajowych naukowych zakładów przemysłowych, iż nauka jest bezpłatna, z powodu, że uczniowie tkaccy w początkach nauki zawodowej nie są uzdolnieni do wyrabiania tkanin mających wartość handlową a więc nie zarobić nie mogą, w końcu z powodu, że za wyrobienie tkanin przez starszych uczniów Towarzystwo płaci o 30% mniej aniżeli samoistny tkacz zarobić potrafi — opłaty te idą na wyłączną korzyść uczniów jużto częściowo na ich utrzymanie, jużto na zaopatrywanie ich w pomocnicze środki naukowe, narzeszcie — o ileby na te cele nie zostały wyczerpane — mają się przyczyniać do sprawienia dla nich, gdy opuszczają zakład, ulepszonych krosien wraz z przyrządami.

Wydana w r. 1894 instrukcja administracyjna i rachunkowa ma między innymi także ściśle uregulowanie tej sprawy na względzie.

Naukowe zakłady przemysłowe innej kategorii nie pozostają w podobnym stosunku do Towarzystw zarobkowych, nie otrzymują od nich materiałów surowych do wyrobu, nie produkują więc na rachunek Towarzystw lecz na własny rachunek. Zakłady te z dochodów uzyskanych ze sprzedaży wynagradzają wprawniejszych uczniów, a wynagradzanie to w cenie wyrobów powinno znaleźć pokrycie. Płace stałego personelu nauczycielskiego nie wchodzi w kosztą produkcji, o ile jednak pomocnicze siły pomocnicze są chwilowo najmowane, opłata ich wlicza się także w kalkulację wyrobu.

O uchwale ad III. Wydział krajowy reskryptem z dnia 9. marca 1894 l. 10.012 zawiadomił interesowaną Zwierzchność gminną w Rychwałdzie i Wydział powiatowy w Żywcu.

Uchwały ad IV. i V. Wydział krajowy wykonał rozporządzeniami z dnia 9. marca 1894 l. 15.593 i 15.594.

IV.

Uchwała sejmowa z dnia 23. stycznia 1894 o petycyach gminy m. Rohatyna o zaprowadzenie poprawnych warsztatów dla wyrobu sukna, dla kuśnierstwa i garbarstwa tudzież petycyi gminy m. Zatora o założenie tam szkoły koszykarskiej (l. s. 622 i 647/94).

W załatwieniu sprawozdania komisji petycyjnej o petycyach gminy m. Rohatyna o zaprowadzenie poprawnych warsztatów dla wyrobu sukna, dla kuśnierstwa i garbarstwa tudzież petycyi gminy m. Zatora o założenie tam szkoły koszykarskiej (l. s. 622 i 647/94) Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 23. stycznia 1894 powziął następującą uchwałę:

„Petycę Reprezentacji gminy m. Rohatyna o opiekę nad podźwignieniem podupadłego sukiennictwa, kuśnierstwa i garbarstwa w tem mieście — tudzież petycę Rady gminnej m. Zatora o zaprowadzenie szkoły koszykarskiej odstępuje się Wydziałowi krajowemu do przeprowadzenia odpowiednich badań fachowych i układów za pośrednictwem Komisji krajowej dla spraw przemysłowych i z poleceniem, ażeby Wydział krajowy zdał Sejmowi sprawę o ich wyniku na najbliższej sesji“.

O tej uchwale Wydział krajowy zawiadomił krajową Komisję dla spraw przemysłowych reskryptem z dnia 20 lutego 1894 l. 6.371 i 10.198 oraz przesłał jej wspomniane petycje do zbadania i przedstawienia wniosków. Do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania nie nadeszła odpowiedź komisji, wiadomo wszakże Wydziałowi krajowemu, że komisja przeprowadziła już na miejscu badania w sprawie założenia szkoły koszykarskiej w Zatorze i wdrożyła pertraktacje z czynnikami miejscowymi co do przyczyniania się ich do kosztów założenia i utrzymania tej szkoły. Komisja zbadła również na miejscu za pośrednictwem kierownika krajowej szkoły sukienniczej w Rakszawie, Stanisława Anczyca, stosunki domowego przemysłu sukienniczego w Rohatynie i przedstawi wkrótce swe wnioski w tym przedmiocie.

Uchwała sejmowa z dnia 16. lutego 1894 w przedmiocie petycyi Zwierzchności gminy Ranizów w powiecie kolbuszowskim o wyznaczenie dotacyi dla nauczyciela szkoły tkackiej i zamianowanie tegoż nauczyciela.

W rozprawie nad rubr. XVI. wydatków preliminarza funduszów krajowych na r 1894 Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 16. lutego 1894 powziął między innymi następujące uchwały:

1. Petycę l. 4-7 Zwierzchności gminy Ranizów w powiecie kolbuszowskim o wyznaczenie dotacyi dla nauczyciela szkoły tkackiej i zamianowanie tegoż nauczyciela, Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby zbadał stan rzeczy i po zasięgnięciu opinii Komisji krajowej dla spraw przemysłowych załatwił tę petycę w razie jeżeli uzna tego potrzebę, z kwoty wyznaczonej w pozycyi 304.

Uchwała sejmowa z dnia 16. lutego 1894 w sprawie założenia szkoły kamieniarskiej w Zakopanem.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zbadał warunki założenia szkoły kamieniarskiej w Zakopanem i odnośne sprawozdanie przedłożył Sejmowi w sprawozdaniu swoim o szkołach fachowo-przemysłowych“.

O tych uchwałach Wydział krajowy zawiadomił krajową Komisję dla spraw przemysłowych reskryptami z dnia 16. marca 1894 l. 12.859 i 15.087, i wezwał ją do przedstawienia wniosków, celem wykonania uchwał. W sprawie pierwszej, Komisja przeprowadziła już badania na miejscu, a podjęte przez nią rokowania co do udziału czynników miejscowych w kosztach założenia i utrzymywania projektowanej

szkoły tkackiej są na ukończeniu. Niebawem więc Komisya będzie mogła przedstawić swe wnioski w tym przedmiocie.

Komisya zajęła się również pilnie sprawą poruszoną w uchwale Wysokiego Sejmu ad 2. Do Wysokiego Sejmu i Wydziału krajowego wnoszono już kilkakrotnie petycye zmierzające do założenia szkoły kamieniarskiej w Zakopanem, mającej na celu przedewszystkiem wyrób części architektonicznych i przedmiotów galanteryjnych, mogących znieść koszta dość odległego transportu z Zakopanego do większych miast jako właściwych miejsc zbytu. Przed wzięciem pod rozwagę ewentualnego urządzenia żądanej szkoły i kosztów jej utrzymania, należało przedewszystkiem mieć rozstrzygniętą kwestyę, czy i jakie rodzaje kamienia, przydatnego na wzmiankowane wyroby, posiada Zakopane i najbliższa jego okolica. Chodzi tu mianowicie o surowy materiał, któryby posiadał wyższą wartość od piaskowców, dał się polerować i tak swym układem jak miłą dla oka barwą, był przydatny na części ornamentalne i toczone wyroby galanteryjne. To mając na względzie Komisya, udała się do Dra Władysława Szajnochy, profesora uniwersytetu Jagiellońskiego, Sławomira Odrzywolskiego, architektki i profesora c. k. wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie, i Juliana Niedźwiedzkiego, profesora szkoły politechnicznej we Lwowie, z prośbą o udzielenie opinii, ewentualnie o wskazanie, czy znajdują się tam minerały, któreby się nadawały do wymienionych wyrobów. Prof. Dr. Szajnocha po obszernem przedstawieniu rzeczy w swem piśmie wyraża się, jak następuje: „Gdy zatem ani granity tatrzańskie, ani wapienie, ani dolomity nie nadają się wcale do wyrobu przedmiotów ornamentalnych lub toczonych galanteryjnych, któreby dały się łatwo polerować i odznaczały się swym układem i miłą dla oka barwą, gdy dalej trudno przypuścić, aby przedmioty z powyższych niczem nie odznaczających się materiałów wyrobione, mogły sobie wyrobić jaki taki targ zbytu i mogły znieść koszta dość odległego transportu do większych miast, i gdy wreszcie niepodobna przypuścić, aby w głębi Tatr rychło dały się odkryć i odnaleść inne jakie do celów kamieniarskich lepiej nadające się skały, jest mojem silnem przekonaniem, że obecnie Zakopane nie posiada wcale pierwszych potrzebnych naturalnych warunków do utworzenia i utrzymania szkoły kamieniarskiej. celem stworzenia tamże miejscowego przemysłu kamieniarskiego“. Prof. Niedźwiedzki objawił również zdanie zupełnie zgodne z fachową opinią prof. Dr. Szajnochy. Na podstawie tak zebranych materiałów Komisya przedstawi niebawem Wydziałowi krajowemu wniosek w sprawie powyższej.

Interpelacya posła Dr. Okuniewskiego, w sprawie uzupełniającej szkoły przemysłowej w Kołomyi.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 10. lutego 1894 członek Wydziału krajowego Tadeusz Romanowicz, odpowiadając imieniem Wydziału krajowego na interpelacyę posła Dra Okuniewskiego i towarzyszy, wniesioną na posiedzeniu sejmowem z dnia 9. lutego 1894 w sprawie uzupełniającej szkoły przemysłowej w Kołomyi, oświadczył między innymi, jak następuje:

„Co do podniesionego przeciw kierownikowi szkoły zarzutu, iż na własną rękę uwalnia uczniów od nauki języka ruskiego, Wydział krajowy zarządzi bezzwłocznie dochodzenie i stosownie do wyników tych dochodzeń zarządzi, co należy“.

Przeprowadzone dochodzenia (LW. 35.725/94) nie wykryły żadnego choćby najdrobniejszego faktu, któryby uzasadniał powyższy zarzut interpelanta, ani też nie naprowadziły na ślad, któryby wskazywał przynajmniej w przybliżeniu te okoliczności, jakie posłużyły interpelantowi za podstawę do podniesienia tego zarzutu.

V.

Petycyje przekazane
Wydziałowi krajowemu,
uchwałą Wys. Sejmu
z dnia:
a) 16. lutego 1894.

W rozprawie nad rubr. XVI. wydatków preliminarza funduszków krajowych na r. 1894 Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 16. lutego 1894 uchwalił między innymi jak następuje:

1. Petycyje: l. 435 p. Wandy Strażyńskiej kształcącej się w szkole drzewo-rytnictwa w Paryżu; l. 320, 321, 322, 323 Walentego Kulpy, Stanisława Mochylskiego, Michała Deca, Antoniego Jakubieca o stypendya dla swych synów, uczniów szkoły sukienniczej w Rakszawie; l. 1.153 Zygmunta Zenbronia ukończonego ucznia szkoły przemysłowej w Kamionce strum., o zapomogę w celu dalszego kształcenia się w kołodziejstwie; l. 1.154 Karola Jaronia o udzielenie synowi jego Wawrzyńcowi stypendyum na kształcenie się w Zakopanem, — Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby rozstrząsnąwszy te petycyje i zasiągnąwszy opinii Komisji krajowej dla spraw przemysłowych, uwzględnił je w miarę potrzeby i możliwości z kwoty wyznaczonej w pozycyi 303 b) na stypendya przemysłowe.

2. Petycyje: l. 800 Michała Solskiego fabrykanta powozów w Przemyśle, o udzielenie pożyczki na rozwinięcie pracowni; l. 857 Franciszka Wężowicza właściciela warsztatu mechanicznego, o pożyczkę z funduszu przemysłowego; l. 943 Stowarzyszenia „Praca kobiet w Krakowie“, o subwencyę; l. 1.066 Starszyny Stowarzyszenia „Warsztat“ w Krakowie, o udzielenie pożyczki bezprocentowej; l. 1.216 Dyrekeya Towarzystwa tkaczy w Korczyniu, o zapomogę bezzwrotną; l. 1.220 Franciszka Dobrowolskiego byłego instruktora przy szkole tkackiej w Glinianach, o zapomogę — Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia po zasiągnięciu opinii Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.

O tych uchwałach Wydział krajowy zawiadomił krajową Komisję przemysłową i przesłał jej wymienione petycyje do objawienia zdania, a następnie załatwił je, jak następuje:

Władysław Dec i Jan Kulpa, otrzymali stypendya na r. szk. 1894/5, pierwszy po 4 zł., drugi zaś po 6 zł. w. a. miesięcznie.

Petycyja o udzielenie Wawrzyńcowi Jaroniowi stypendyum, nie mogła być uwzględniona, ponieważ nie został on przez Dyrekcyę c. k. zawodowej szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem, jako uczeń tej szkoły, do stypendyum przedstawiony. Petentka Wanda Strażyńska ukończyła już studia i wyszła za mąż, petenci zaś Władysław Mochylski i Stanisław Jakubiec wystąpili ze szkoły, petycyje więc ich stały się bezprzedmiotowymi. W sprawie petycyi Zygmunta Ziobronia Komisya do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania nie objawiła swego zdania.

Michałowi Solskiemu udzielono rozporządzeniem z dnia 12. maja 1894 l. 18.391 pożyczkę 2.000 zł. z funduszu przemysłowego, Stowarzyszeniu „Praca kobiet“ w Krakowie, Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 1. czerwca 1894 l. 28.482 przyznał jednorazowy zasiłek 1.000 zł., na zakupno maszyn do krajania i szycia bielizny, płatny w dwóch równych ratach rocznych i wyasygnowano równocześnie pierwszą ratę, rozporządzeniem zaś z dnia 8. maja 1894 l. 23.997 przyznano Franciszkowi Dobrowolskiemu, jednorazowy zasiłek z funduszu dyspozycyjnego w kwocie 50 zł. Petycyę Franciszka Wężowicza i Towarzystwa tkackiego w Korczyniu, Wydział krajowy rozporządzeniami z dnia 13. i 22. listopada 1894 l. 59.466 i 63.170 załatwił odmownie. Sprawa petycyi Stowarzyszenia „Warsztat“ jest w toku.

b) 13. lutego 1894.

Załatwiając sprawozdanie sejmowej Komisji przemysłowej z petycyi l. 987 Franciszka Kowalskiego, ucznia krajowej szkoły tkackiej w Krośnie, o dalsze sty-

pendyum, tudzież z petycyi l. 1.288 Władysława Blarowskiego, ucznia c. k. zawodowej szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem, o podwyższenie mu zasiłku stypendyjnego, Wysoki Sejm uchwałą z 13. lutego 1894 przekazał te petycye Wydziałowi krajowemu do załatwienia. Po zasięgnięciu zdania Komisji krajowej dla spraw przemysłowych, Wydział odezwą z dnia 1. grudnia 1894 l. 63.230 przedstawił c. k. Namiestnictwu Franciszka Kowalskiego, na stypendyum państwowe po 15 zł. miesięcznie, petycyę zaś Władysława Blazowskiego, rozporządzeniem z dnia 18. maja 1894 l. 23.998 załatwił odmownie.

c) 7. lutego 1894

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 7. lutego 1894 przydzielono Wydziałowi krajowemu między innymi także petycyą l. s. 1.418 Ludwika Pleśniarskiego stolarza o subwencyę na powiększenie pracowni, l. s. 1.420 Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie o subwencyę, l. s. 1.457 Bursy dla uczniów szkoły tkackiej w Łańcucie o subwencyę. Po wysłuchaniu zdania krajowej Komisji dla spraw przemysłowych i zgodnie z jej wnioskiem Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 20. marca 1894 l. 14.815 i z dnia 12. grudnia 1894 l. 67.217; z dnia 20. marca 1894 l. 14.816 załatwił te petycye odmownie, Wydział krajowy nadmieniamy przytem, że już poprzednio przyznano wspomnianej Bursie zasiłek na r. szk. 1893/4 w kwocie 100 zł.

Petycye, nad któremi Wys. Sejm uchwałą z 13. lutego 1894 przeszedł do porządku dziennego.

Uchwałą z dnia 13. lutego 1894 Wysoki Sejm przeszedł do porządku dziennego nad petycyami Jana Stecla, l. s. 989, Ludwika Faszynskiego, l. s. 990 Wojciecha Baydy, Stanisława Paczkowskiego, Stanisława Skrzyńskiego i l. s. 1.287 Emila Wańczyckiego o zapomogę lub pożyczkę na cele przemysłowe. O tej uchwale Wydział krajowy zawiadomił petentów reskryptem z dnia 6. marca 1894. l. 10.018.

VI.

Uwolnienie od niepaństwowych dodatków do podatków w myśl ustawy krajowej z 11. kwietnia 1893.

W myśl ustawy z dnia 11. kwietnia 1893 (do ust. i rozp. kraj. nr. 21.) Wydział krajowy uchwałą z dnia 17. kwietnia 1894 l. 13.453 uwolnił Towarzystwo tkackie pod opieką św. Sylwestra w Korczyniu od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych na czas od dnia 1. października 1893 do 30. września 1.903. Uchwałą zaś z dnia 3. stycznia 1895 l. 74.409 uwolnił w myśl powyższej ustawy fabrykę drutu żelaznego, gwoździ drucianych i łańcuchów w Trzebinii, będącej własnością Abrahama Karmela i Salamona Duklera, od niepaństwowych dodatków do podatków na przeciąg lat dziesięciu, począwszy od dnia 1. lipca 1894.

Opodatkowanie przemysłu domowego.

Uchwałą z dnia 20. stycznia 1894 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę czterech włościan z Chocinia w sprawie nałożenia na nich kary za trudnienie się szewstwem, do ścisłego zbadania i odpowiedniego załatwienia.

W wykonaniu tej uchwały Wydział krajowy polecił Wydziałowi powiatowemu w Kałuszu zbadać dokładnie jakość zatrudnienia przemysłowego, któremu się petenci oddają i wszystkie szczegóły towarzyszące, poczem przedstawił tę sprawę pismem z dnia 7. marca 1894 l. 12.211 c. k. Prezydium Namiestnictwa.

W odpowiedzi z dnia 4. września t. r. l. 70.233 (LW. kr. 48.249), oznajmiło c. k. Namiestnictwo, iż uchyliło orzeczenie c. k. Starostwa w Kałuszu z dnia 9. października 1893, którem skazano petentów za nieuprawnione wykonywanie szewstwa na grzywny po 5 zł. aw., ponieważ zarządzone dochodzenie wykazało, że rekurenci wykonywali szewstwo jako przemysł domowy.

Treść tej odpowiedzi udzielił Wydział krajowy do wiadomości interesowanym.

W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 20. maja 1894, polecającej Wydziałowi krajowemu, ażeby tak jak dotąd nie ustawał w czuwaniu nad przemysłem domowym i o każdym fakcie nienależytego opodatkowania wykonujących przemysł domowy donosił niezwłocznie c. k. Dyrekcyi Skarbu, nie spuścił Wydział krajowy z oka tej sprawy, i jak w latach poprzednich, przedsiębrał wszystko, co było wskazanem, by w wypadkach nienależytego opodatkowania trudniących się przemysłem domowym, nałożenia grzywn i t. p., które doszły do wiadomości Wydziału krajowego, stało się zadość przepisom obowiązujących ustaw. Nie zaniedbał przytem Wydział krajowy pouczać przy nadarżających się sposobnościach Wydziałów powiatowych i zarządów gmin o odnośnych przepisach w sposób wyłuszczonej w sprawozdaniu z dnia 13. stycznia 1894 l. 2.501/94 i poprzednich.

Skutkiem tej od szeregu lat wytrwale i konsekwentnie prowadzonej akcyi, wypadki zażaleń umniejszyły się bardzo znacznie, zwłaszcza że c. k. Prezydyum Namiestnictwa z uznania godną życzliwą gorliwością polecając w każdej z przedstawionych przez Wydział krajowy spraw zdać sobie sprawę przez podwładne władze administracyjne, wdrożyło je do należytego stosowania obowiązujących w tej mierze przepisów.

VII.

Fundacye utworzone w celach przemysłowych:

Do Departamentu Wydziału krajowego, który załatwia sprawy przemysłowe, przydzielone są następujące fundacye, utworzone w celach przemysłowych:

1. Fundacya wystawy krajowej rolniczej i przemysłowej we Lwowie z r. 1877 przeznaczona dla rzemieślników i przemysłowców, którzy zawodowo w kraju wykształceni wiedzę swą i naukę za granicą uzupełnić pragną.

1. Fundacya wystawy krajowej rolniczej i przemysłowej we Lwowie z roku 1877 przeznaczona dla rzemieślników i przemysłowców, którzy zawodowo w kraju wykształceni wiedzę swą i naukę za granicą uzupełnić pragną. W r. 1894 były do rozdania dwa stypendya z tej fundacyi, każde po 400 zł. rocznie. Jedno otrzymał na mocy rozporządzenia Wydziału krajowego z d. 9. stycznia 1894 l. 69.493 August Sławik na dalsze kształcenie się zawodowe za granicą kraju w blacharstwie z wyłączeniem blacharstwa budowlanego; — drugie zaś Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 23. lutego 1894 l. 9983 pozostawił dawnemu stypendyście Janowi Cetnarowiczowi, który kształcił się za granicą kraju w rymarstwie galanteryjnym.

2. Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła przeznaczona dla robotników, którzyby chcieli kształcić się w swem rzemiośle po za obrębem miasta Jasła.

2. Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła, przeznaczona dla robotników, którzyby chcieli kształcić się w swem rzemiośle po za obrębem miasta Jasła. Stypendyum w kwocie 100 zł. na rok 1894/5 nadano rozporządzeniem z dnia 18. września l. 48.127 Romanowi Kundyciemu, uczniowi krajowego naukowego warsztatu szewskiego w Uhnowie.

3. Fundacya Stowarzyszenia oszczędności i kredytu urzędników i służby c. k. uprz. gal. kolei Karola Ludwika we Lwowie.

3. Fundacya Stowarzyszenia oszczędności i kredytu urzędników i służby c. k. uprzyw. gal. kolei Karola Ludwika we Lwowie, wyposażona kapitałem zakładowym w kwocie 1000 zł. przeznaczona jest dla ucznia szkoły przemysłowej. Po przeprowadzeniu korespondencyi z fundującym Stowarzyszeniem a następnie ze Stowarzyszeniem oszczędności i kredytu urzędników i służby galic. kolei państwowych we Lwowie, które weszło w prawa i obowiązki fundującego Stowarzyszenia, tudzież z c. k. Namiestnictwem, Wydział krajowy zeznał list fundacyjny i odezwą z dnia 18. grudnia 1894 l. 19.160 przesłał go c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia.

4. Fundacja ks. Wojciecha Michny, proboszcza w Chłopicach, dla popierania przemysłu domowego w Krościenku wyżn. pod Krosnem.

5. Fundacja im. Feliksy Maryi 2 im. z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielnic. i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących.

4. Fundacja ks. Wojciecha Michny, proboszcza w Chłopicach, dla popierania przemysłu domowego w Krościenku wyżnem pod Krosnem. Na cele tej fundacji wpłynęła kwota 4.347 zł. 90 ct. Fundator zmarł dnia 4. marca 1893. Po przeprowadzeniu korespondencji z Urzędem parafialnym, Zwierzchnością gminną i właścicielem dóbr w Krościenku wyżnem, Wydział krajowy wypracował projekt listu fundacyjnego i odezwą z dnia 21. grudnia 1894 l. 13.815 przesłał go c. k. Namiestnictwu.

5. Fundacja imienia Feliksy Maryi 2 im. z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących. Na powiększenie majątku fundacyjnego, wynoszącego pierwotnie 100.000 zł., ś. p. fundatorka przeznaczyła sumę 200.000 zł., na poczet której z polecenia uniwersalnego spadkobiercy ś. p. Fundatorki, Ordynata Tadeusza Czarkowskiego wpłynęła kwota 140.000 zł. Odezwą z dnia 17. października 1893 l. 53.740, Wydział krajowy przesłał c. k. Namiestnictwu nowo wypracowany projekt listu fundacyjnego, odnoszącego się do całej sumy fundacyjnej 300.000 zł. C. k. Namiestnictwo oznajmiło, że nie podniesie zarzutów przeciw ukonstytuowaniu fundacji według tego projektu, jeżeli przyrzeczona suma w całości na cele fundacji zostanie złożona. O tem Wydział krajowy pismem z dnia 16. czerwca 1894 l. 10.860 zawiadomił Ordynata Tadeusza Czarkowskiego. Reszta kapitału — według informacji poufnie otrzymanych — wpłynie po przeprowadzeniu pertraktacji spadkowej, a może nawet jeszcze wcześniej. Zaznaczyć tu wypada, że przyrzeczenie darowizny dalszych 200.000 zł. na cele fundacji nie było przez ś. p. fundatorkę uczynione w obowiązującej formie prawnej, t. j. w formie aktu notaryalnego. Wykonanie więc tego przyrzeczenia zależało wyłącznie od dobrej woli spadkobiercy Tadeusza Czarkowskiego, i należy mu się uznanie za jego hojną obywatelską ofiarność.

VIII.

Sprawa wystawienia budynku na umieszczenie krajow. naukowego warsztatu stolarskiego i wyrobu zabawek drewnianych w Żywcu.

Krajowy warsztat dla nauki stolarstwa i wyrobu zabawek drewnianych w Żywcu mieści się w gmachu tamtejszej szkoły ludowej. Lokal ten jest za szczupły i z wielu powodów niewygodny. Niepodobna pomieścić w nim potrzebnej ilości warsztatów, nie ma tam magazynu na surowe materiały, suszarni, składu na wyroby zakładowe, kancelaryi dla zarządu zakładu. Z powodu tak nieodpowiedniego umieszczenia zakład nie mógłby się należycie rozwijać i spełnić zakreślone mu zadanie. Jest więc rzeczą konieczną, ażeby dla zakładu dostarczyć stosownie do jego potrzeb odpowiedniego lokalu i na ten cel wystawić nowy budynek. To mając na względzie gmina Żywca już w r. 1893 odniosła się w tej sprawie do Wydziału krajowego za pośrednictwem Wydziału powiatowego, oświadczając gotowość wystawienia nowego budynku dla zakładu, pod warunkiem, jeżeli fundusz krajowy pokryje część kosztów tej budowy, gdyż gmina nie mogłaby ich w całości pokryć. Wydział krajowy przyjął z uznaniem do wiadomości tę gotowość do znacznych ofiar na cele zakładu krajowego i reskryptem z dnia 3. października 1893 l. 26.564 wezwał ją za pośrednictwem Wydziału powiatowego, ażeby w porozumieniu z kierownikiem zakładu zarządziła wypracowanie planu budowy na podstawie programu jej równocześnie udzielonego, przy czem oświadczył, że dopiero po zbadaniu tego projektu budowy i uznaniu go za odpowiedni, będzie mógł wziąć pod rozwagę jej prośbę o częściowe pokrycie z funduszu krajowego kosztów budowy. Wezwaniu temu gmina uczyniła zadość i w listopadzie 1894 przedłożyła nowy projekt budowy, której koszt obliczono na 17.171 zł. 63 ct., i oświadczyła na mocy uchwały Rady gminnej z dnia 30. czerwca 1894 go-

towość wystawienia w ciągu r. 1895/6 budynku według tego projektu pod warunkiem, że skarb krajowy przyczyni się w $\frac{1}{3}$ części do kosztów budowy. Wydział powiatowy w Żywcu sprawozdaniem z dnia 13. listopada 1894 l. 2111 poparł jak najusilniej propozycję gminy, a to mając wzgląd tak na dobro zakładu, jak ofiarność gminy i jej trudne położenie finansowe. Krajowa Komisja dla spraw przemysłowych zbadała rzeczony plan i kosztorys, uznała go za odpowiedni, jest jednak zdania, że w budowie da się osiągnąć drobne oszczędności w ogólnej sumie 600 zł., w skutek czego kosztorys budowy przedstawia się tylko w kwocie około 16.500 zł. Komisja zaleciła przeto propozycję gminy do przyjęcia i przedstawiła wniosek, ażeby z powodu rzeczonyj budowy i umieszczenia w nim zakładu krajowego, przyznać gminie jednorazowo 5000 zł., płatne w r. 1896.

Wydział krajowy podziela w zupełności zapatrywanie Komisji i przedstawia w tej sprawie Wysokiemu Sejmowi odpowiedni wniosek, przyczem nadmienia, że zamierza uregulować stosunek prawny z gminą z powodu wypłacenia jej kwoty 5000 zł. i umieszczenia w nowym budynku zakładu w formie kontraktu najmu.

Wniosek przedstawiony niżej pod IV., zgodnie z opinią krajowej Komisji dla spraw przemysłowych w sprawie wystawienia budynku mieszkalnego dla nauczycieli krajowej szkoły sukienniczej w Rakszawie uzasadnia Komisja w swem sprawozdaniu na str. 43 (Alegat). Pierwsza rata w kwocie 5.000 zł. z ogólnej dotacji na powyższą budowę w sumie 10.000 zł., o którą Wydział krajowy we wniosku uprasza, zostało wstawione do preliminarza budżetu krajowego na r. 1895.

Sprawa wystawienia domu mieszkalnego dla nauczycieli krajowej szkoły sukienniczej w Rakszawie.

Sprawa stabilizacji:
1. Aleksandra Klimaszewskiego, kierownika krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi.

Peryodyczne sprawozdania lustracyjne o krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi, tudzież zeszłoroczna powszechna wystawa krajowa świadczą pochlebnie o rozwoju tej szkoły, a nie mniej o nader gorliwym, sprężystym i inteligentnym kierownictwie szkoły przez dotychczasowego jej kierownika i nauczyciela fachowego Aleksandra Klimaszewskiego. Lustratorowie ostrzegają wszakże, że gdyby Aleksander Klimaszewski, będący ukończonym technikiem i technologiem kieramistą, nie został stabilizowany na swem stanowisku, nie jest wykluczona ewentualność, że je porzuci. Z uwagi na te okoliczności i w przekonaniu, że Aleksander Klimaszewski, złożyłszy w czasie dotychczasowej służby dowody znakomitego uzdolnienia do kierowania szkołą, i nadal położonego w nim zaufania nie zawiedzie, z uwagi nadto, że Aleksander Klimaszewski dnia 15. sierpnia 1894 skończył już czwarty rok służby, Wydział krajowy zgodnie z opinią krajowej Komisji dla spraw przemysłowych objawioną, w uchwale powziętej na plenarnem jej posiedzeniu z dnia 23. września 1894 przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek, ażeby Aleksandra Klimaszewskiego stabilizował na stanowisku kierownika krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi z płacą w kwocie 1.500 zł. rocznie, przyznaną mu na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. lutego 1894 — rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 21. marca 1894 l. 15.329, z prawem do trzech dodatków pięcioletnich i prawem do emerytury.

2. Edwarda Paudlera, kierownika krajowego naukowego zakładu stolarskiego i bednarzkiego w Kamionce strumiłowej.

Komitet krajowego zakładu zawodowego dla nauki kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce strumiłowej, przedkładając sprawozdaniem z dnia 14. marca 1894 podanie kierownika tego zakładu Edwarda Paudlera o stabilizację i podwyższenie mu dotychczasowej płacy, oświadczył, że prośba ta pod każdym względem na poparcie zasługuje, gdyż Edward Paudler zachowuje się wzorowo, zakład pod kierownictwem

rozwija się pomyślnie i leży w interesie szkoły, by on stałe w tym zakładzie pozostał, co wobec jego prowizorycznego stanowiska nadal nie byłoby możliwem. Mając na uwadze wzorowe istotnie prowadzenie zakładu kamioneckiego przez Edwarda Paudlera i sądząc, że dalsze utrzymywanie go na stanowisku prowizorycznem celem przekonania się o jego aplikacyi byłoby zbytceznem, Wydział krajowy zgodnie z opinią, którą Komisya krajowa dla spraw przemysłowych objawiła w uchwale powziętej na swem plenarnem posiedzeniu z dnia 23. września 1894, przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek w sprawie stabilizacyi Edwarda Paudlera na posadzie kierownika rzeczzonego zakładu z płacą w kwocie 1.200 zł. rocznie, prawem do trzech pięcioleci i prawem do emerytury.

3. Eustachego Merunowicza, kierownika krajowego naukowego warsztatu stolarskiego i tokarskiego w Stanisławowie.

Zarząd krajowego naukowego warsztatu stolarskiego w Stanisławowie, przedstawiając projekt preliminarza warsztatu na r. 1895 uczynił także wniosek, ażeby Eustachego Merunowicza, kierownika i nauczyciela fachowego w tym zakładzie, stabilizowano na tem stanowisku. Wykształcony zawodowo kosztem kraju — pisze Zarząd w swej relacyi — gorliwie i sumiennie pracuje Merunowicz już piąty rok jako nauczyciel fachowy, z początku w Sokalu przy przemysłowej szkole wydziałowej, a obecnie jako kierownik warsztatu w Stanisławowie. Mając stateczny zamiar poświęcić się na całe życie zawodowi nauczyciela fachowego w służbie kraju i spełniając te obowiązki z prawdziwem zamiłowaniem, sądzi on, że ma prawo upraszać o łaskawą stabilizacyę na zajmowanej posadzie. Wydział krajowy stwierdza ze swej strony na podstawie spostrzeżeń lustracyjnych, że Eustachy Merunowicz złożył w istocie w ciągu swej dotychczasowej prowizorycznej służby krajowej dowody, że tak pod względem zawodowym, jak i administracyjnym sumiennie swe obowiązki spełnia i przyczynił się do podniesienia poruczonego mu zakładu, czego dowodem była między innymi wystawa wyrobów tamtejszych w pawilonie szkół przemysłowych na powszechnej wystawie krajowej. W obec tego, oraz z uwagi, że upłynęły już trzy lata prowizorycznej służby krajowej Eustachego Merunowicza, Wydział krajowy zgodnie z uchwałą krajowej Komisji dla spraw przemysłowych powziętej na jej pełnem posiedzeniu z dnia 23. września 1894 — wnosi, ażeby Eustachego Merunowicza stabilizować na zajmowanym dotychczas stanowisku z płacą 960 zł. rocznie wraz z prawem do trzech dodatków pięcioletnich i prawem do emerytury. Nadto wstawiono do preliminarza budżetu zakładu na r. 1895 kwotę 180 zł. jako dodatek na pomieszkanie dla Eustachego Merunowicza, a to z powodu, że musiał opuścić przyznane mu wolne pomieszkanie w lokalu szkolnym, gdyż zajęte przez niego ubikacye były niezbędnie potrzebne do celów zakładowych.

4. Jana Jurajdy, kierownika krajowego naukowego warsztatu tkackiego w Glinianach.

Szybki rozwój krajowego naukowego warsztatu tkackiego w Glinianach w ostatnich dwóch latach należy zawdzięczać gorliwości, pracowitości i wybornemu wykształceniu fachowego dotychczasowego jej instruktora i kierownika Jana Jurajdy który na tem stanowisku jako prowizorycznie mianowany przez Wydział krajowy instruktor od dnia 1. marca 1892 pracuje. Niebawem więc upływają trzy lata, odkąd Jan Jurajda naukowym warsztatem tkackim w Glinianach kieruje a w ciągu tego czasu, wedle zgodnych relacyi Kuratora warsztatu i sprawozdań lustracyjnych zachowywał się wzorowo, kierował uczniami sprężystością i własną niezmierną pracowitością zachęcał ich do pracy. Zeszłoroczna wystawa warsztatu w pawilonie szkół przemysłowych świadczy też chlubnie o postępach, jakie zakład ten w ostatnich cza-

sach uczynił a niektóre jego okazy wystawowe budziły prawdziwy podziw. Mając wszystkie te okoliczności na uwadze, Wydział krajowy zgodnie z opinią krajowej Komisji przemysłowej, wyrażonej w uchwale z dnia 23. września 1894, powziętej na jej plenarnem posiedzeniu — przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek, ażeby stabilizować Jana Jurajdę na posadzie instruktora fachowego i kierownika krajowego naukowego warsztatu tkackiego w Glinianach z płacą w kwocie 800 zł. rocznie wraz z prawem do trzech dodatków pięcioletnich i prawem do emerytury.

Na podstawie powyższego wyводу Wydział krajowy wnosi:
Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego i dołączone do niego sprawozdanie z czynności krajowej Komisji dla spraw przemysłowych.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby imieniem krajowego stałego funduszu przemysłowego przystąpił do akcyjnego przedsiębiorstwa przedzalnianego z sumą akcyjną 50.000 zł. na wypadek jeżeliby przedsiębiorstwo takie zostało w kraju założone na racjonalnych podstawach i z uwzględnieniem potrzeb krajowego przemysłu, tudzież zrzekł się — na przeciąg pierwszych pięciu lat istnienia tego przedsiębiorstwa prawa pobierania prowizji od powyższego kapitału akcyjnego.

III. Sejm przeznacza do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 5.000 zł. tytułem ryczałtowego czynszu względnie odszkodowania dla gminy m. Żywca za umieszczenie tamtejszego krajowego naukowego warsztatu stolarskiego i wyrobu zabawek drewnianych w budynku gminnym, wystawionym według planu przez Wydział krajowy zatwierdzonego, tudzież poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby powyższą kwotę wstawił do preliminarza budżetu krajowego na rok 1896.

IV. 1. Sejm przeznacza do rozporządzenia Wydziału krajowego sumę 10.000 zł. na wystawienie budynku mieszkalnego w Rakszawie dla nauczycieli tamtejszej krajowej szkoły sukienniczej, płatną w dwóch równych ratach. w r. 1895 i 1896.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby tytułem II. raty powyższej dotacyi wstawił do preliminarza budżetu krajowego za r. 1896 kwotę 5.000 zł.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Aleksandra Klimaszewskiego, na posadzie kierownika i nauczyciela fachowego krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 24. lipca 1890 l. 31.783, przyznał mu stałą płacę w kwocie 1.500 zł. oraz mu przyznał prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi, wymienionymi w §. 12. ust. 2 lit. b) statutu emerytalnego, uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 8. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał Aleksandrowi Klimaszewskiemu trzy pięciolecia po 200 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie kierownika i nauczyciela zawodowego krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi. Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 16. sierpnia 1890, do kwinkwenniów zaś od 1. stycznia 1894.

VI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Edwarda Paudlera na posadzie kierownika krajowego zakładu zawodowego dla nauki kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce strumiłowej, nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 7. lutego 1893 l. 5.835, przyznał mu stałą płacę w kwocie

1.200 zł. rocznie, oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b) statutu emerytalnego uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał Edwardowi Paudlerowi trzy pięciolecia po 150 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach, na posadzie kierownika krajowego zakładu zawodowego dla nauki kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce strumiłowej. Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 1. kwietnia 1893, do kwinkweniów zaś od dnia 1. stycznia 1895.

VII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Eustachego Merunowicza na posadzie kierownika i nauczyciela fachowego w krajowym naukowym warsztacie stolarskim i tokarskim w Stanisławowie, nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 21. sierpnia 1891 l. 34.289, przyznał mu stałą płacę w kwocie 960 zł. rocznie, oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ustęp 2. lit. b) statutu emerytalnego uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież w zastosowaniu uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał Eustachemu Merunowiczowi trzy pięciolecia po 100 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie kierownika i nauczyciela fachowego krajowego naukowego warstata stolarskiego i tokarskiego w Stanisławowie. Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia 1. września 1891, do kwinkweniów zaś od dnia 1. stycznia 1894.

VIII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Jana Jurajdę na posadzie kierownika i instruktora fachowego, w krajowym naukowym warsztacie tkackim w Glinianach nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 25. sierpnia 1893 L. 10.194 przyznał mu stałą płacę w kwocie 800 zł. rocznie, oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b) statutu emerytalnego uchwalonego przez Wysoki Sejm dnia 21. stycznia 1889 tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał Janowi Jurajdzie trzy pięciolecia po 80 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej przy tych samych stałych poborach na posadzie kierownika i instruktora fachowego w naukowym warsztacie tkackim w Glinianach. Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od 1. września 1893, do kwinkweniów zaś od 1. stycznia 1895.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 5. stycznia 1895.

Marszałek krajowy:

Sanguszko, w. r.

Sprawozdawca:

Romanowicz, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

SPRAWOZDANIE

z czynności

Komisji krajowej dla spraw przemysłowych

za czas od 1. grudnia 1893 do końca listopada 1894.

L W Ó W.

Z I. ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE.

1894.

Wysoki Wydziale krajowy!

Obok zwyczajnych zajęć, połączonych z zarządaniem funduszu przemysłowego i szkół przemysłowych, którym osobne działy w sprawozdaniu niniejszem poświęcamy, ważnym bardzo zadaniem, które przypadło Komisji krajowej dla spraw przemysłowych w tym roku do spełnienia, było przedstawienie wyników pracy na polu szkolnictwa przemysłowego na powszechnej Wystawie krajowej. Rozmiary nadane tej Wystawie i przywiązane do niej nadzieje, które tak chlubnie ziściła, dając o ile możliwości pełny obraz kultury narodowej, włożyły i na Komisję obowiązek, ażeby dział szkolnictwa przemysłowego urządzić poważnie, okazało, jak najbardziej wyczerpująco, a w ścisłym związku z działami pokrewnymi. Zadanie to nie było łatwym, gdyż fundusz 15.000 zł. w. a., przeznaczony na ten cel uchwałą Wys. Sejmu z d. 15 maja 1893, okazał się po bliższym rozborze zanadto szczupłym i wypadło postępować z wielką ostrożnością, ażeby się w ramach tego kredytu zamknąć.

Przedewszystkiem należało rozstrzygnąć, co ma być w pawilonie szkół przemysłowych pomieszczonym. Gdyby Komisja była poprzestała wyłącznie na szkołach krajowych, wówczas szkoły rządowe, a mianowicie obie c. k. wyższe szkoły przemysłowe we Lwowie i Krakowie, szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem i zawodowa szkoła ślusarska w Świątnikach, byłyby się znalazły w innym pawilonie i byłyby na tem ucierpiała całość obrazu, jaką prace szkół zawodowych przedstawiają. Należało zatem dążyć koniecznie do tego, aby szkoły te pod jednym dachem ze szkołami krajowymi się znalazły. Wypadło również zgromadzić o ile możliwości wyroby przemysłu domowego, pokrewnego wyrobom, przez szkoły zawodowe uprawianym, okazujące już to podstawy przemysłu, z których szkoła wyszła, już to produkcję, która zasługuje na dalsze zaopiekowanie się i ujęcie w ramy szkolnego udoskonalania. Okazało się tedy, iż wszystko to przybiera rozmiary, przekraczające możność finansową Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.

Nastąpiło więc porozumienie z c. k. Radą szkolną krajową, w myśl którego przekazane zostały Komisji rządowe szkoły przemysłowe do wspólnego pawilonu ze szkołami krajowymi, Rada szkolna zaś przyjęła szkoły przemysłowe uzupełniające do swego pawilonu, szeregując je obok szkół ludowych i okazów nauki dopełniającej, z którymi szkoły przemysłowe uzupełniające, tak co do planu swego jak i personalu nauczycielskiego, w bliższym są związku, niż ze szkołami zawodowymi. Ubyła przeto pewna część wystawy z pawilonu Wydziału krajowego i zaoszczędzono potrzebne na nią miejsce, oszczędność ta wszakże była bez porównania mniejszą od tego rozszerzenia, którego potrzeba było z powodu przyjęcia szkół rządowych. Musiano tedy przystąpić do wybudowania pawilonu, mierzącego 1003 m² pod dachem i mającego jeszcze przydaszek otwarty w rozmiarze

przeszło 80 m² (na surowe wyroby kołodziejskie). Gdy zaś budowa ta, aczkolwiek w ten sposób umówiona, iż przedsiębiorca staje się jej właścicielem po ukończeniu wystawy, pociąga za sobą wydatek około 14.000 zł., pozostała jedynie kwota około 1000 zł., z której należało pokryć wszelkie dalsze wydatki, jak pomalowania, ozdobienia i pomniejszej konserwacji pawilonu, urządzenia ścianek przedziałowych, stołów, napisów, wydania katalogu, kosztów transportu, obsługi i administracji w czasie trwania wystawy i t. p. Mogło się to stać jedynie przez częściowe pociągnięcie do współudziału tych kredytów, które w budżetach poszczególnych szkół zawodowych na cele wystawy zostały wstawione, a oraz w skutek zarządzenia Komisji, iż od wyrobów, sprzedanych w pawilonie na rzecz zakładów lub pojedynczych wystawców, ściągano 10% od ceny na pokrycie kosztów administracyjnych. Jaki jest ostateczny wynik wszystkich kosztów, nie możemy jeszcze wykazać szczegółowymi cyframi, gdyż w chwili pisania niniejszego sprawozdania są jeszcze w toku rozliczenia z poszczególnymi zakładami, zdaje się jednak, iż całość wydatków da się zamknąć w obrębie udzielonych kredytów i dochodu z procentów od sprzedaży, a jeśliby pociągała za sobą przekroczenie, to tylko nieznaczne.

Aleg I. Powołane do wystawy szkoły zawodowe, zbierały i grupowały swe okazy wystawowe wedle wydanej przez Komisję a załączonej tu instrukcji. Oprócz tego pomieszczono w pawilonie szkół zawodowych okazy przemysłu domowego i drobnego, nadesłane przez powiaty, stowarzyszenia zarobkowe lub przez poszczególnych producentów. Cała ta grupa przemysłu domowego i drobnego nie była jednakże tak zakrojona, aby zebrać okazy ze wszystkich okolic, w których szczególniejsze rodzaje przemysłu są uprawiane. Oparła się ona jedynie na dobrowolnych zgłoszeniach stron, które do Dyrekcyi Wystawy lub do Wydziału krajowego wpłynęły, a nadto na tych okazach, któremi kierownicy szkół zawodowych wystawy szkolne uzupełnili. Nie mogło zresztą być inaczej, gdyż z planu Wystawy i podziału jej na grupy wynikało, że znakomite kolekcje okazów przemysłu domowego zgromadził w swych pawilonach bogaty dział etnograficzny, a nadto Kółka rolnicze, pawilon towarzystw ruskich, pawilony Humenowski, Jaworowski i inne złożyły się na to, aby przemysł domowy i drobny, w związku z okazami, pomieszczonemi w pawilonie Wydziału krajowego, w całej swej różnorodności i obfitości oczom widza przedstawić.

Wydało się również Komisji wskazaniem, ażeby obok powyższych dwóch działów zgromadzić jeszcze w pawilonie Wydziału krajowego prace uczniów, którzy korzystając ze stypendjów krajowych, kształcą się poza granicami kraju w kierunku przemysłowym i w zakresie sztuki, zastosowanej do przemysłu. Zebrała się zatem w ten sposób oddzielna grupa rysunków, malowideł, odlewów gipsowych, rzeźb w drzewie, wyrobów cyzelerskich i mebli ozdobnych, wykonanych przy pomocy lub przez samychże stypendystów krajowych, kształcących się w c. k. Muzeum dla sztuki i przemysłu, i w c. k. Muzeum technologicznem we Wiedniu. Przygodnie znalazły się obok nich także prace uczniów c. k. Szkoły sztuk pięknych w Krakowie, dla których zabrakło już miejsca we właściwym dla nich przybytku, to jest w pawilonie sztuki, i którym Komisya miejsca w pawilonie swym udzieliła.

Lecz i poza obrębem pawilonu Wydziału krajowego przyczyniła się Komisya do urządzenia grupy, w której współdziałać czuła się powołaną. Mowa tu o pawilonie, w którym zgromadzono okazy małych motorów i maszyn pomocniczych, wiele ważnych dla rozwoju i organizacji rzemiosł, oraz dla pomniejszych przedsiębiorstw fabrycznych. Urządzeniem tego działu, podobnie jak to się już stało w kilku miastach monarchii, zajął się Zarząd c. k. Muzeum technologicznego w Wiedniu, Dyrekcyja Wystawy zaś ofiarowała się dostarczyć temu działowi budynku, jeśli jej pewien zasiłek pieniężny będzie na ten cel udzielony. Komisya wsparła przeto usiłowania te bezwrotną subwencją 2000 zł. w. a., a to z kredytu, danego jej do rozporządzenia na ogólne cele przemysłowe. Wprawdzie pawilon małych motorów i maszyn pomocniczych nie zupełnie odpowiadał oczekiwaniom Komisji, brak w nim bowiem było niejednego z nowszych środków, któremi me-

chanika w ostatnich czasach tak dzielnie rozwój rzemiosł wspiera, zawsze jednak dał on rzemieślnikom naszym chociaż w mniejszym zakresie poznać przyrządy i maszyny, idące w pomoc pracy ręcznej małego producenta, potęgującej szybkość i dokładność jego pracy, a przeto dającej mu możność produkowania w takich warunkach, w jakich i co do ceny i co do jakości wyrobu może do pewnego stopnia z wyrobami wielkich fabryk konkurować.

Takim był udział Komisji w powszechnej Wystawie krajowej. Nie do niej należy sąd, czy i o ile odpowiedziała ona zamiarom i oczekiwaniom Wys. Sejmu. Sądząc jednakże z opinii wybitnych osób i znawców, tak z kraju jak i z poza kraju, którzy pawilon szkół zawodowych z zajęciem zwiedzali — opierając się wreszcie na sprawozdaniach z Wystawy, zamieszczanych w rozmaitych pismach, gdzie pawilonowi Wydziału krajowego i nagromadzonemu tam okazom pracy z zakresu szkolnictwa przemysłowego pierwszorzędne przyznawano miejsce — mniema Komisya, że w granicach możliwości, zakreślonych dość skromnymi funduszami, spełniła to, co spełnić była powinna.

Gdy zaś wykonanie tego zadania zawdzięcza w pierwszym rzędzie poczuciu obowiązku, sprężystości i gorliwości zarządów szkół zawodowych, które okazami swej pracy pawilon Wydziału krajowego zapełniły, przeto przedstawiła Wysokiemu Wydziałowi krajowemu odpowiedni wniosek, ażeby zasługującym na to szkołom, ich kierownikom i współpracownikom uznanie swe wyrazić raczył.

Przemysłowi krajowemu, który w niejednym kierunku z niespodziewaną siłą na Wystawie krajowej wystąpił, potrzeba dziś jedynie poparcia i ochrony ze wszystkich stron, ażeby się mógł w obec trudnego współzawodnictwa z produkcją zagraniczną ostać i coraz silniej rozwijać. Komisya uważała za wskazane i ze swej strony podnieść głos w tej mierze. W myśl uchwał, powziętych na wniosek członka swego inżyniera A. Sołtyńskiego, udała się z przedstawieniami do Wys. Wydziału krajowego, ażeby uczynić zechciał co należy w dwojakim kierunku: popierwsze, iżby we wszelkich zarządzeniach i umowach, dotyczących się wykonania robót publicznych z ramienia Wydziału krajowego, Wydziałów powiatowych, Zarządów miast i w ogóle wszelkich organów autonomicznych, zastrzegano o ile się da, pierwszeństwo przemysłowcom i rękodzielnikom krajowym; powtore, iżby Wydział krajowy domagał się na właściwej drodze przekazania pewnej części robót, dotyczących się zaopatrzenia c. k. armii, przemysłowcom i rękodzielnikom krajowym, a w szczególności nietylko dostawy obuwia, lecz także dostawy lekkich wozów, wozów sanitarnych, uprzęży na konie, koców, płócien i w ogóle tych przedmiotów, które przy dzisiejszym stanie przemysłu w kraju z łatwością z krajowych materiałów i krajowymi siłami mogą być wykonane.

Komisya żywi w ogóle nadzieję, że nietylko w skutek działania urzędowego lecz i z inicjatywy prywatnej spotęgują się w najbliższym czasie usiłowania do ochrony i popierania przemysłu krajowego i że to będzie najpiękniejszym owocem dzieła tej doniosłości, jakim była powszechna Wystawa krajowa.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Aleg.
II.—IV.

W trzech załącznikach % niniejszego sprawozdania zebraliśmy wszystkie daty statystyczne, odnoszące się do stanu szkół przemysłowych uzupełniających w ciągu roku szkolnego 1893/94. Wypływa z nich przedewszystkiem, że liczba szkół w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła się o jedenaście to jest o szkoły w Sądowej Wiszni i w Kałuszu i o dziewięć szkół we Lwowie. Należy jednak zauważyć, że ze szkół tych żadna nie mogła być czynną już w r. szkolnym 1893/4, że w Sądowej Wiszni i we Lwowie rozpoczęto naukę dopiero z początkiem bież. roku szkolnego, w Kałuszu zaś, pomimo zapewnienia prestatyj na utrzymanie szkoły, jest ona z powodu miejscowych trudności, jeszcze i teraz nieczynną.

W skutek zarządzenia Komisji (z dnia 6. października 1893 L. 504), ażeby zaprzestano przyjmować analfabetów do szkół przemysłowych uzupełniających, spadła w niektórych szkołach liczba uczniów, i stąd w ogólnej cyfrze jest frekwencya cokolwiek mniejszą. Należy wszakże podnieść, że odporność majstrów mniej oświeconych przeciwko uzupełniającemu kształceniu terminatorów znika coraz bardziej, i że poczucie, iż rękodzielnikowi nietylko wprawa techniczna lecz także wiedza teoretyczna jest potrzebną, toruje sobie coraz szerzej drogę między naszymi przemysłowcami i rzemieślnikami. Jeżeli jednak frekwencya uczniów nie może się poszczycić liczebną podwyżką, to samo usunięcie żywiołów — które, nie mając żadnego szkolnego przygotowania, były tylko hamulcem, powstrzymującym postęp nauki i obniżającym ostateczne jej wyniki — przyczyniło się do podniesienia stopnia wykształcenia, które terminator w szkole przemysłowej uzupełniającej otrzymuje. Szkoda zaś, jaką stąd mógłby ponosić zastęp rzemieślników, którzy swemu obowiązkowi uczęszczania do szkoły pospolitej z jakichkolwiek powodów nie uczynili zadość, znikać będzie z każdą chwilą, w miarę wzmagającej się liczby szkół ludowych i sprężystości, z którą przymus szkolny jest przeprowadzany, w miarę zresztą tych zabiegów, które w przepisanej ustawami nauce dopełniającej usiłują wyrównać braki, powstałe w ogólnem kształceniu szkolnem przez niedostateczne zastosowanie przymusu szkolnego.

Pod względem zachowania się uczniów i w ogóle wychowawczego wpływu szkoły na obyczaje i religijno-moralne zasady uczniów szkół przemysłowych uzupełniających, należy także stwierdzić pewien postęp. Dzięki instrukcyom, wydanym przez Ordynaryaty biskupie w skutek odezwy Komisji krajowej dla spraw przemysłowych z dnia 8. stycznia 1892. L. 824, w skutek zresztą zasadniczego postanowienia Wys. Sejmu z d. 20. maja 1893, ażeby nauka religii na równi z nauką innych przedmiotów była wynagradzana, jest religia w szkołach przemysłowych ściślej i staranniej traktowaną, a przepisane przez Ordynaryaty odbywanie egzort w dnie niedzielne i świąteczne, oraz przestrzeganie, ażeby uczniowie do Św. Sa-

kramentów Pokuty i Ołtarza przystępowali, wzmacniają ten wpływ umoralniający, który katecheta z natury swego stanowiska na młodzież rękodzielniczą wywierać powinien. Spodziewać się należy, że żarliwość ze strony duchownych będzie w tym kierunku powszechną, i że nie samo wynagrodzenie, nie stojące zresztą w żadnym stosunku do pracy wymaganej, lecz poczucie głębokie, iż zajmowanie się młodzieżą rękodzielniczą jest jednym z najpierwszych obowiązków religijno-obywatelskich, zagrzewać ich będzie i nadal do wspierania wychowawczych zadań szkoły przemysłowej uzupełniającej.

Szczegółowe sprawozdania zarządów szkolnych stwierdzają także coraz częściej lepsze zachowywanie się młodzieży pod względem towarzyskim. Hałasy i bijatyki, które towarzyszyły zazwyczaj wychodzeniu uczniów z nauki wieczornej, trafiają się dziś coraz rzadziej, pilność i uwaga przy nauce i przyzwoite zachowanie — szczególnie na kursie przemysłowym — nie są już tylko środkami karności wymuszone, lecz stają się coraz częściej wynikiem przekonania ucznia, że lepsze wykształcenie i wychowanie jest mu potrzebne.

Sprawa ujednostajnienia i ulepszenia toku nauki w szkołach przemysłowych uzupełniających jest dziś na dobrej drodze, szkoły bowiem są znacznie częściej lustrwane i korzystają ze światłych skazówek i poleceń rady szkolnego i członka Komisji kraj. dla spraw przemysłowych, p. Jana Frankego, który lustracją tych szkół i w ogóle zajmowanie się ich sprawami tak ze strony c. k. Rządu jak i Komisji ma sobie poruczone. Wiele uwag praktycznych, dotyczących się metodycznego postępowania przy nauce młodzieży rękodzielniczej, poruszono także na zjeździe kierowników i nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających. Czując potrzebę wymiany zdań i porozumienia się nauczycieli tych szkół, poświęciła Komisja 1.200 zł. z funduszków do jej rozporządzenia oddanych na koszt urządzenia zjazdu, i zwołała go do Lwowa na dzień 19. i 20. lipca b. r. Komisja powołała na zjazd kierowników i nauczycieli rysunków każdej ze szkół przemysłowych uzupełniających, dała wszakże możliwość wzięcia udziału w zjeździe wszystkim nauczycielom, o ileby koszt podróży i pobytu na zjeździe z funduszków miejscowych lub własnych opędzili. Zjazd zgromadził kierowników i nauczycieli i oddał wykonaniu planu nauki i metodyce nauczania w szkołach przemysłowych niemałe usługi. Na dwudniowych posiedzeniach zjazdu, zagajonego i zamkniętego przez członka Wydziału krajowego T. Romanowicza, a odbytego pod przewodnictwem członka Komisji p. J. Frankego, wyczerpano i omówiono wszechstronnie kwestye zawarte w załączonym tu programie zjazdu, nadto korzystali uczestnicy zjazdu z oglądania okazów prac szkół przemysłowych uzupełniających, zgromadzonych na powszechnej Wystawie krajowej. Zajęcie się uczestników zjazdu sprawami im przedłożonemi było w ogóle bardzo żywe, a rozbiór tychże tak troskliwy, że z jednej strony dał on jak najlepsze świadectwo o krytycznem zastanawianiu się kierowników i nauczycieli nad trudnem zaiste zadaniem, które mają do spełnienia, z drugiej zaś strony dozwolił im, skutkiem wspólnej wymiany zdań, odnieść niemałe korzyści co do dalszego postępowania przy nauce i ulepszenia jej w ogóle.

Aleg.
V.

Komisja zwróciła także uwagę na przysparzanie szkołom przemysłowym uzupełniającym najodpowiedniejszych środków naukowych. W tym kierunku zapisać należy wydanie II. zeszytu „Metodycznych wzorów rysunkowych“ prof. J. Rottera wraz z tekstem objaśniającym. Gdy zaś zeszyt ten zajmuje się wykreśleniami konstrukcyj geometrycznych i ma w ogóle na oku zasady nauki rysunku technicznego, nie poprzestała Komisja na samych tablicach, lecz idąc za wnioskiem autora a członka swego, postanowiła także wyposażyć szkoły modelami drewnianymi, które do tablic rysunkowych zastosowano, a to w tym celu, aby przez unacznienie kształtów w naturze, zrozumienie rysunku uczniowi ułatwić i dać mu możliwość zdejmowania rysunku wprost z modelu, bez potrzeby niewolniczego jedynie kopiowania linii

z tablicy. Wykonanie rzeczonych modeli poruczono jednemu z najcelniejszych stolarzy w Krakowie pod okiem prof. J. Rottera i przeznaczono na ten cel na razie 1000 zł. w. a. Komplet wzorów, obejmujący 30 modeli, był już przez prof. Rottera na powszechnej Wystawie krajowej w dziale szkół zawodowych przedstawiony. Cena jego wyniesie 50 zł. w. a. Pierwsza serya tych modeli w 50 egzemplarzach została już wykonaną, reszta będzie w pierwszych miesiącach r. 1895. gotową, i wszystkie szkoły przemysłowe uzupełniające przyjdą w posiadanie cennego bardzo środka metodycznego przy nauce rysunków.

Dla nauki rysunku ornamentalnego, a w szczególności w zakresie wzorów naturalistycznych, zrobiono początki w kraj. Stacji ceramicznej, a wedle jej skazówek w krajowych szkołach garncarskich, i jest nadzieja, że wyrobami tych szkół będzie można zastąpić pewną część odlewów gipsowych, sprowadzanych dziś z poza kraju.

Poczyniono także odpowiednie kroki celem wydania zeszytu, mającego ułatwić szkołom naukę stylistyki handlowo-przemysłowej, która dla ucznia w szkole tej kategorii bardzo jest ważną, a tylko w bardzo szczupłej liczbie godzin może być udzielaną. Idzie tu mianowicie o zeszyt wzorów, odnoszących się do załatwień pocztowych, kolejowych, telegraficznych itp., które uczeń w ciągu nauki prawidłowo, za wskazówkami nauczyciela ma wypełniać, a które następnie, jako pożądane *Vademecum*, pozostać ma w jego ręku, gdy mu przyjdzie w praktyce interesa zawodu swego załatwiać.

Jest to początek usiłowań, zmierzających do tego, ażeby w kraju i siłami samychże szkół dojść do wyrobu środków naukowych, które dziś prawie wyłącznie z poza kraju sprowadzamy. Dla umożliwienia dalszych, konsekwentnych w tym kierunku kroków, wnosi Komisya w preliminarzu na rok 1895 (pod poz. 43) uchwalenie odpowiedniego na ten cel kredytu.

C. k. Rząd przyczynił się i w roku ubiegłym wydatkami subwencyami do utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających, a to w myśl wniosków, które J. E. p. Ministrowi Wyznań i Oświecenia Komisya w memoryale z d. 18. marca zeszł. roku L. 282 przedstawiła. Uszczuplenie nastąpiło tylko co do zasiłków dla szkół przemysłowych uzupełniających miasta Lwowa w przewidywaniu, że szkoły te w roku szkolnym 1893/4 nie będą jeszcze czynne, a mianowicie zamiast projektowanych 3.600 zł. subwencji, przyznało Wys. c. k. Ministerstwo tylko czwartą część tej kwoty t. j. 900 zł. Kwota ta wszakże, w skutek opóźnienia się z otwarciem tych szkół, wystarczy najzupełniej, obok innych na ten cel przeznaczonych środków, na utrzymanie szkół przemysłowych uzupełniających lwowskich do końca grudnia bież. roku. Do zakupu środków naukowych dla pomienionych szkół przyczynił się skarb państwa zasiłkiem 259 zł. w. a.

Na rok 1895. przedstawiła Komisya krajowa dla spraw przemysłowych w memoryale z dnia 24. lipca b. r. L. 644 żądanie subwencji ze skarbu państwa w łącznej kwocie 19.790 zł. w. a. i ma nadzieję, że zasiłek ten bez uszczuplenia krajowym szkołom przemysłowym uzupełniającym zostanie przyznany.

Co do nowych, założyć się mających szkół tej kategorii, jest nadzieja, że jeszcze w ciągu roku 1895. będzie mogła wejść w życie szkoła w Łańcucie; w gminach Radymno, Trembowla i Zaleszczyki musiały być dalsze rokowania, w skutek niedostateczności miejscowych prestacyj, na razie zaniechane. W miarę jak Komisya zbliża się do coraz mniejszych i uboższych miast, natrafia w ogóle sprawa zakładania szkół przemysłowych uzupełniających na brak lub niedostateczność środków lokalnych, i wymaga ofiar znaczniejszych z funduszu krajowego, a skutkiem tego zmniejsza się też musi roczna liczba szkół nowozałożonych.

Szczegóły organizacji szkół przemysłowych uzupełniających i działania ich, przedstawiają się wedle przedłożonych Komisji sprawozdań jak następuje :

1. Biała.

Nauka, rozpoczęta dnia 1. października 1893 r., odbywała się w izbach szkolnych szkoły etatowej męskiej i obejmowała w kursach przygotowawczych i na kursie przemysłowym po 9 godzin tygodniowo Nauki rysunków nie udzielano wedle klas, lecz w trzech oddzielnych grupach, stosownie do zawodów uczniów i do stopnia biegłości tychże w rysowaniu.

Kierownik odbył z gronem nauczycieli pięć konferencyj, na których obradowano o postępie i frekwencji uczniów, oraz omawiano środki, prowadzące do utrzymania i zapewnienia karności szkolnej. Wybór materiału naukowego, ćwiczeń piśmiennych i metoda nauczania, stanowiły także ważny przedmiot narad na konferencyjach. Protokoły konferencyjne przedkładano Wydziałowi szkolnemu; stanowiły one podstawę do zarządzeń, które tenże na swych posiedzeniach dla dobra szkoły uchwalił.

W lutym 1894. lustrował szkołę radaa szkolny i członek Komisji p. J. Franke; odbył z gronem nauczycielskiem konferencyę, czynił swe uwagi o toku nauki i wyraził się pochlebnie o postępach szkoły.

Od roku szkolnego 1894/5 przybywa drugi kurs przemysłowy. Przedmiotami nauki będą w nim: stylistyka przemysłowa, rachunki, buchalterya, rysunek geometryczny i zawodowy po dwie godziny tygodniowo. Z pierwszego kursu przemysłowego zostanie usuniętą geografia handlowa, a wejdą natomiast w plan nauki dwie godziny dla rysunku geometrycznego.

Rok szkolny zakończono dnia 20. maja uroczystością szkolną, połączoną z wystawą rysunków i prac piśmiennych uczniów, które zyskały pochwałę zgromadzonych. Obecni byli na tej uroczystości c. k. starosta p. Jerzy Piwocki, burmistrz miasta p. Dr. Jan Rosner, członkowie Wydziału szkolnego i Rady gminnej, uczestnicy ze sfer rzemieślniczych i przemysłowych, grono nauczycielskie i inni goście. P. burmistrz, jako przewodniczący Wydziału szkolnego, przemówił w jędrnych słowach do uczniów i dziękował gronu nauczycielskiemu za pracę w ciągu roku szkolnego i za pomyślne wyniki tej pracy. Kierownik zakładu dziękował za poparcie, jakiego szkoła doznaje każdego czasu ze strony Wydziału szkolnego, któremu to usilnemu poparciu pomyślny stan szkoły po części się zawdzięcza. Następnie wygłosił ładną mowę jeden uczeń starszy z kursu uzupełniającego, dziękując w imieniu występujących uczniów założycielom szkoły i tym, którzy się do jej utrzymania przyczyniają, za dobrodziejstwa nauki, którą tutaj otrzymali i przyrzekł zatrzymać zakład i dobrodziejów w wdzięcznej pamięci. Dalej odczytał kierownik spis uczniów celujących, poczem rozdano uczniom nagrody w książeczkach

wkładkowych kasy oszczędności. Obdzielono 18 celujących uczniów i 11 takich, którzy albo najregularniej do szkoły uczęszczali, albo bardzo dobre postępy w rysunkach wykazali. Rozdano w ten sposób 72 zł.; Wydział szkolny ofiarował na ten cel 40 zł., Kasa oszczędności 30 zł. i dwaj goście po 1 zł.

Na zakończenie uroczystości przemawiał do uczniów kierownik szkoły, zachęcając ich do wytrwałości, oszczędności i wzorowego prowadzenia się i zakończył trzykrotnym okrzykiem na cześć Najj. Pana.

W skład Wydziału szkolnego wchodzi:

Dr. Jan Rosner, adwokat krajowy i burmistrz miasta, jako przewodniczący. Ks. Józef Hamerlak, proboszcz i wicemarszałek Rady powiatowej bialskiej, delegat Rady powiatowej. Dr. Herman Czecz de Lindenwald, poseł do Rady państwa, marszałek Rady powiatowej bialskiej, delegat Wydziału krajowego Samuel Frankel, fabrykant likierów, delegat Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie. Franciszek Vogt, fabrykant i radny miasta, delegat kasy oszczędności miasta Białej. Dr. Maciej Kwieciński, lekarz praktyczny i radny miasta, delegat Rady gminnej. Karol Kunz, mydlarz i radny miasta, delegat Rady gminnej. Henryk Kühn, fabrykant i radny miasta, delegat cechu sukienniczego. Józef Wiśniewski, kierownik szkoły. Franciszek Schlee, kupiec, skarbnik

Grono nauczycielskie stanowili:

Józef Wiśniewski, kierownik szkoły etatowej męskiej i żeńskiej. Jan Bieroński, nauczyciel starszy. Alojzy Schaschek, nauczyciel starszy. Jan Broszkiewicz, nauczyciel starszy. Franciszek Farny, nauczyciel młodszy. Roman Dworzański, nauczyciel starszy. Jan Dudziński, nauczyciel starszy. Ks. Michał Góra, katecheta w oddziale niemieckim. Ks. Franciszek Baniewski, katecheta w oddziale polskim.

2. Bochnia.

Rok szkolny rozpoczęto d. 16. września 1893, po nabożeństwie. Szkoła liczyła trzy klasy, jedną kursu przygotowawczego, a dwie przemysłowe; były one pomieszczone w salach szkolnych miejscowej 8-klasowej szkoły żeńskiej.

Na kurs przygotowawczy przyjmowano tylko takich uczniów, którzy już uczęszczali przedtem do szkoły ludowej, skutkiem tego znalazł się w gronie uczniów tylko jeden analfabeta. Spis innych, zgłaszających się analfabetów udzielono Radzie szkolnej miejscowej do właściwego zużytkowania w myśl przepisów o przymusie szkolnym. We wszystkich klasach było po 10 godzin nauki tygodniowo.

Przez cały rok odbywała się co niedzielę egzorta, poczem uczniowie udawali się pod przewodnictwem jednego z nauczycieli na mszę św.; do spowiedzi i komunii św. przystępowali przed Bożem Narodzeniem i Wielkanocą.

„Co do frekwencji uczniów — brzmi sprawozdanie miejscowego zarządu — pozostało wiele i w ubiegłym roku do życzenia. Stwierdzono też, iż wielu pp. majstrów, nie rozumiejących i nie oceniających doniosłości zadania szkoły przemysłowej, nietylko że nie posyłają regularnie uczniów swoich do szkoły, lecz sami zniechęcają i różne im stawiają trudności do uczęszczania. Inni znowu, przyjmując chłopców na naukę terminową, zgłaszają ich jako takich w ostatnim roku przed wyzwoleniem i wtenczas ich dopiero zapisują do szkoły. Uczeń taki, nie ukończywszy częstokroć nawet kursu przygotowawczego, wyzwala się na podstawie uzyskanego w ciągu roku uwiadomienia szkolnego, niepokazując się więcej do szkoły“. Sprawozdanie podnosi dalej, że jest jednak w Bochni wielu pp. majstrów, zacnych obywateli, rozu-

miejących należycie przyszłość i ogólne dobro kraju, którzy, spełniając godnie obowiązki względem uczniów i wychowanków swoich, posyłają ich pilnie do szkoły. Ci też panowie przybyli chętnie na roczny popis i z zadowoleniem oglądali prace pisemne i rysunki wykonane przez terminatorów, którzy są powierzeni ich ojcowskiej pieczy. Przysłuchując się postępom, jakie poczynili chłopcy w kilkogodzinnej tygodniowo nauce wieczornej, nie tylko pod względem wykształcenia umysłu, ale także umoralnienia i uszlachetnienia serc, szczerze dziękowali nauczycielom za ich sumienną i skuteczną pracę.

Karność w klasach i ogólne religijno-moralne zachowanie się młodzieży, czy to przed przybyciem, czy po ich wyjściu ze szkoły, było zupełnie zadowalniające.

W ciągu roku szkolnego odwiedził 6 razy szkołę przewodniczący Wydziału szkolnego i burmistrz Dr. A. L. Serafiński, zachęcając każdym razem młodzież do wytrwałości w nauce i pilności w uczęszczaniu. Także proboszcz i dziekan bocheński, ks. kanonik Franciszek Lipiński, wizytował szkołę przemysłową uzupełniającą i był obecny na nauce religii we wszystkich klasach. Kierownik szkoły odbył z gronem nauczycieli 5 konferencyj, na których omawiano zakres przedmiotu naukowego pod względem dyktatyczno-pedagogicznym, tudzież zastanowiano się nad środkami do uzyskania regularnej frekwencji i uobyczajenia młodzieży. Szkoła wzięła udział w powszechnej Wystawie krajowej w pawilonie Rady szkolnej krajowej.

Rok szkolny zakończono dnia 12. maja b. r. Popis odbył się w obecności ks. kanonika Franciszka Lipińskiego i burmistrza Dr. A. L. Serafińskiego, przy udziale reprezentantów władz miejscowych, członków Wydziału szkolnego i kilku radców miejskich oraz majstrów różnych profesyj.

W skład Wydziału szkolnego wchodził:

Dr. Antoni Leonard Serafiński, adwokat i burmistrz miasta Bochni, jako przewodniczący. Jakób Michnik i dr Władysław Michnik, adwokat, delegaci Rady miejskiej. Jan Rożański, nauczyciel szkół wydziałowych, kierownik szkoły. Jędrzej Pawulski, majster ślusarski, członek Rady miejskiej, delegat rękodzielników miejscowych.

Grono nauczycielskie stanowili:

Jan Rożański, nauczyciel szkoły miejscowej, kierownik. Ks. Jan Wnękwicz, katecheta. Michał Szklarz, profesor gimnazjalny Wiktoryn Hostynek, nauczyciel szkół ludowych. Józef Kozłowski, nauczyciel szkół ludowych. Jan Łukowski, nauczyciel szkół ludowych.

3. Brody.

Szkoła istnieje dopiero od roku. Otwarto ją i rozpoczęto naukę uroczystie w d. 11. listopada 1893. Młodzież zgromadziła się w sali na ten cel przystrojonej, a przewodniczący Wydziału szkolnego i burmistrz p. Kulak, w obecności c. k. starosty i radcy hr. Russockiego, inspektora szkolnego okręg. p. Tokarskiego, członków Wydziału szkolnego i stowarzyszeń rękodzielniczych, przemówił do zgromadzonych, wyłuszczając cel szkoły przemysłowej uzupełniającej i obowiązki, ciążące na młodzieży rękodzielniczej, która ma na naukę ucześnieć.

Nauka odbywała się w budynku szkoły miejskiej 5-klasowej i obejmowała jedną klasę kursu przygotowawczego o 9ciu i jedną klasę kursu przemysłowego o 10ciu godzinach nauki. Frekwencja w miesiącach zimowych była dość regularną, w porze letniej pozostawała wiele do życzenia, a powodem tego była obojętność pryncypałów, „którzy — jak pisze sprawozdanie — młodzież szkolną rękodzielniczą wyzyskują, a szkołę dopiero co założoną uwa-

żają za nowy dla siebie ciężar“. Celem podniesienia frekwencji rozsyłano 3 razy upomnienia piśmienne, a po raz czwarty wzywał przewodniczący opieszłych do biura i wskazując im smutne następstwa zaniedbania, na jakie się narażają, upomniał do regularnego posyłania terminatorów do szkoły. Przeważna część uczniów (60%) była wyznania mojżeszowego. Młodzież obu obrządków katolickich przystępowała dwa razy w ciągu roku szkolnego do spowiedzi i komunii św. wraz z młodzieżą szkoły miejskiej 5-klasowej.

Grono nauczycielskie odbyło pięć konferencyj, na których zajmowało się planem i postęпами nauki, klasyfikacją uczniów i sprawami karności szkolnej. W ciągu roku lustrował szkołę rada szkolny i członek Komisyi p. J. Franke, udzielając nauczycielom odpowiednich skazówek.

Z uwagi na spóźnione rozpoczęcie roku szkolnego, zakończono naukę dopiero z dniem 15. czerwca, a w dniu 24. czerwca odbył się popis publiczny. Popisowi przewodniczył inspektor szkolny okręgowy p. Tokarski, a zakończył go przemową p. burmistrz i przewodniczący Wydziału szkolnego, wyrażając nauczycielom podziękę za pracę około wykształcenia młodzieży rzemieślniczej i stwierdzając zadowalniające postępy, które ona w ciągu tego pierwszego roku uczyniła. Następnie podziękował kierownik szkoły wszystkim zgromadzonym i opiekunom szkoły, którzy do utrzymania jej się przyczyniają. Po odczytaniu klasyfikacji rozdano pomiędzy siedmiu uczniów celujących nagrody w książeczkach kasy oszczędności w ogólnej kwocie 50 zł. w. a.

W skład Wydziału szkolnego wchodzi: p. Michał Kulak, burmistrz m. Brodów jako przewodniczący, p. Józef Klotzek, delegat gminy, zast. przewodniczącego, Łukasz Bloch, delegat gminy, Feliks West, delegat gminy, Hirsch Kapelus z i Józef Zgoralski, delegaci Izby handlowej, Oktaw Sala, prezes Rady powiatowej i jej delegat, Stanisław Kapłański, kierownik szkoły miejskiej 5-klasowej.

Grono nauczycielskie stanowią: Stanisław Kapłański, kierownik szkoły, ks. Michał Lachiewicz, katecheta r. l. szkoły wydz. żeńskiej, ks. Jan Dawidowicz, kat. r. gr. szkoły wydziałowej żeńskiej, Aron Friedmann, nauczyciel religii mojżeszowej, Grzegorz Onufrów, nauczyciel szkoły 5-klasowej, Tadeusz Cwojdzinski, prof. gimnazjalny, Jan Gawlikowski, nauczyciel gimnazjalny, Józef Klotzek, prof. gimnazjalny, Władysław Winogrodzki, nauczyciel szkoły 5-klasowej, Włodzimierz Borkowski, naucz. szkoły 5-klasowej i Józef Teuwin, naucz. szkoły izraelskiej.

4. Brzeżany.

Nauka rozpoczęła się po nabożeństwie odbytem w parafialnej cerkwi d. 17. września 1893 w 2 klasach kursu przygotowawczego i dwóch przemysłowego. Uczęszczanie do szkoły było w miesiącach zimowych dość regularne, począwszy od marca nieregularne. Spaźniali się często i zaniedbywali naukę uczniowie majstrów, nie mających pojęcia o potrzebie i doniosłości nauki. „Natomiast regularnie — brzmi sprawozdanie Zarządu — uczęszczali do szkoły i przykładali się do nauki wychowankowie tych zacnych majstrów, którzy spełniając sumiennie obowiązki względem swoich uczniów, z prawdziwym zadowoleniem przypatrywali się, jak powierzeni ich ojcowskiej pieczy terminatorzy powoli przyswajają sobie odpowiednie wykształcenie i uszlachetniają swe serca“.

Kierownik odbył z gronem nauczycieli 5 konferencyj, na których podawano do wiadomości grona rozporządzenia władz i uchwały Wydziału szkolnego, odczytywano sprawozdania z przerobionego materiału, z postępów, zachowania się i frekwencji uczniów i omawiano środki

prowadzące do utrzymania i zapewnienia karności szkolnej. Także przeprowadzono klasyfikację uczniów, którą potem gospodarze klas odczytywali w poszczególnych klasach. Upomnień dla opieszalnych majstrów wysłano w ciągu roku szkolnego 5.

Wydział szkolny odbył 3 posiedzenia, załatwiając na nich sprawy administracyjne lub przyjmując do wiadomości sprawozdania kierownika o stanie szkoły.

Szkoła wzięła udział w powszechnej Wystawie krajowej, wysławszy wypracowania rysunkowe, rachunkowe i stylistyczne trzech uczniów z obu klas kursu przemysłowego.

Rok szkolny zakończono 20. maja uroczystem nabożeństwem. Po południu odbył się publiczny popis uczniów pod przewodnictwem delegata Wydziału krajowego Dra Franciszka Grzegorzcyka, dyrektora gimnazjalnego, przy udziale reprezentantów władz miejscowych, członków Wydziału szkolnego i rzemieślników różnych korporacyj.

O popisie pisze p. delegat między innymi co następuje: „Odpowiedzi uczniów dość śmiało i pewne dowodziły, że materiał naukowy, planem lekcyjnym objęty, przerobiony był z nimi w sposób odpowiedni i że przyswoili go sobie częścią dobrze, częścią dostatecznie“.

P. delegat dodaje, że byłoby pożądanem, aby młodzież szkół przemysłowych obznajamiano więcej z ustrojem monarchii i z urządzeniami kraju i państwa, które każdy obywatel znać powinien. „Wynik egzaminu — kończy p. delegat — sprawił na wszystkich obecnych wrażenie korzystne i świadczy o gorliwej pracy tak kierownika jakoteż zatrudnionych w tej szkole nauczycieli, którzy, nie zrażając się rozlicznymi trudnościami, zdołali takie rezultaty osiągnąć“. Po popisie rozdano uczniom wzorowym nagrody w książeczkach brzeżańskiego Towarzystwa zaliczkowego (7 uczniów) i książkach do czytania (4 uczniów).

W skład Wydziału szkolnego wchodził:

Gärtler Józef, burmistrz, przewodniczący, Merl Karol, zastępca burmistrza, przewodniczący stowarzyszenia rękodzielni., delegat Rady miejskiej, Dr. Zauderer Albert, prymaryusz szpitala, delegat Rady powiatowej (skarbnik), Radecki Stanisław, delegat Rady miejskiej, Ogonowski Paweł, przewodniczący stowarzyszenia szewców i krawców, reprezentant rękodzielników, Baczyński Mikołaj, prof. gimn.

Grono nauczycielskie stanowili: Mikołaj Baczyński, kierownik, ks. Adolf Przemirski, katecheta rz. kat., ks. Laurenty Dykowski, katecheta gr. kat., Bazyli Sanat, prof. gimn., Ludwik Podhalicz, kierownik szkoły ludowej, Jan Wojciechowski, starszy nauczyciel szkół ludowych, Józef Bielański, starszy nauczyciel szkół ludowych, Kalikst Lewandowski, nauczyciel szkół ludowych.

5. Drohobycz.

Szkoła przemysłowa uzupełniająca w Drohobyczu, założona z inicjatywy Tow. pedagogicznego, istnieje już od lat 12-tu. W roku niniejszym, w skutek zmiany organizacji miejscowej szkoły chłopców, przeniosła się do sal szkolnych miejscowej szkoły dziewcząt i liczyła jak dotąd 2 klasy kursu przygotowawczego i 2 kursu przemysłowego. Sprawozdanie Zarządu poświęca wspomnienie całemu okresowi istnienia szkoły i zamieszcza ciekawy grafikon jej frekwencji. Pokazuje się z niego, że zakład, rozpoczynając liczbą 90 uczniów w r. 1893, miał ich już w roku następnym 139, lecz zaraz w roku 1885 spadła frekwencja na 47 uczniów. Odtąd wznosi się cyfra stale w miarę jak i stosunki szkoły się ustalają, tak, że w r. 1887 liczba uczniów wynosi 248 i stale już między tem maximum, a minimum 163 się utrzymuje.

Na podstawie doświadczenia, że analfabeci, zwłaszcza starsi, utrudniają pilniejszym i zdolniejszym uczniom postęp w nauce, sami zaś albo bardzo mało, albo wcale z niej nie korzystają, usunął zarząd w roku ubiegłym z I. klasy 14 analfabetów.

„Zachowanie się uczniów w szkole i po za szkołą — mówi sprawozdanie Zarządu — było dość dobre, wypełnianie obowiązków religijnych zadowolniające, pilność niestety tylko, zwłaszcza w ostatnich dwóch miesiącach, pozostawiała jeszcze dosyć do życzenia. Prócz regularnej nauki, odbywającej się przez 8 miesięcy, co niedziele, poniedziałki, wtorki, środy i czwartki, uczniowie z prawdziwym zajęciem oddawali się czytaniu książek, wypożyczonych z biblioteki szkolnej, którą pp. L. Wiśniewski i B. Laskowski, kilkudziesięcioma tomikami udarowali“.

Grono nauczycielskie odbyło 8 posiedzeń i zajmowało się na nich sprawami szkoły. Radca szkolny i członek Komisji J. Franke lustrował szkołę w styczniu i w marcu r. b. Rok szkolny zakończono nabożeństwem w cerkwi i popisem, połączonym z wystawą prac uczniów d. 27. maja b. r.

Do Wydziału szkolnego należą: Ochrymowicz Ksenofont, burmistrz miasta Drohobycza, przewodniczący. Niewiadomski Jan, kasyer Towarzystwa zaliczkowego w Drohobyczu, delegat przemysłowców. Przybylski Józef, kierownik szkoły. Szufa Karol, kontrolor Tow. zaliczkowego w Drohobyczu, jako delegat tegoż Towarzystwa. Buczyński Franciszek, c. k. adjunkt sądowy, jako drugi delegat Towarzystwa zaliczkowego. Ks. Hanczakowski Roman, kanonik i proboszcz, jako delegat Rady powiatowej. Hampel Władysław, c. k. inspektor okręgowy i Harlender Rudolf, dyrektor szkoły miejskiej, jako delegaci oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Drohobyczu.

Grono nauczycielskie stanowią: Przybylski Józef, kierownik szkoły, profesor gimn. Biela Jan, prof. gimn. Blumenblatt Joachim, naucz. rel. mojż., Buczacki Włodzimierz, naucz. szk. ludowej. Czepiel Michał, naucz. szk. lud. Harlender Rudolf, dyr szkoły miejskiej. Kondrat Teodor naucz. szk. wydz. Kunaniec Mikołaj, naucz. szk. lud. Ks. Lisiński Jan, kat. rz. kat. Moskwa Roman, prof. gimn. Ks. Ralko Justyn, katecheta o. gr. kat. Staromiejski Józef prof. gimn. Stojalowski Bazyli, naucz. lud.

6. Gorlice.

Rok szkolny rozpoczęto w drugiej połowie września. Szkoła w obecnym ustroju liczy 1-klasowy kurs przygotowawczy i 2 kursy przemysłowe; na pierwszym uczono po 8, na drugim po 9 godzin tygodniowo. W skutek usunięcia analfabetów zmniejszyła się liczba uczniów w porównaniu z rokiem poprzednim. Prócz przedmiotów planem przepisanych uprawiano także naukę śpiewu świeckiego i kościelnego.

„Młodzież z II. klasy przemysłowej — pisze sprawozdanie — pracowała niezmiernie i z wielkim zamięłowaniem, z innych klas ze skutkiem dobrym i dostatecznym. Frekwencja była w niższych latach nauki mniej zadowolniająca, w wyższych zupełnie zadowolniająca. Zewnątrz strona uczniów, szczególnie na wyższych kursach, przedstawiała się bardzo korzystnie.“ C. k. starostwo popierało energicznie starania szkoły o regularną frekwencję.

W każdą niedzielę i święta brała młodzież udział pod przewodnictwem kierownika szkoły i nauczycieli w nabożeństwie; do spowiedzi i komunii św. przystępowała trzy razy w ciągu roku.

Konferencje grona nauczycielskiego odbywały się każdego miesiąca; odczytywano na nich sprawozdania z przerobionego w miesiącu materiału, obradowano o postępie i pilności uczniów, omawiano środki prowadzące do utrzymania i zapewnienia karności szkolnej, zastanawiano się nad sposobem i tokiem nauczania, zestawiano plan miesięczny z poszczególnych przedmiotów dla każdej klasy i ten zaciągano do dzienników lekcyjnych, przeprowadzano wreszcie co kwartału klasyfikację uczniów. Wyniki klasyfikacji odczytywano w obec całego grona nauczy-

cielskiego uczniom i nawoływano niechętnych do pracy. Karność była zupełnie zadowolniająca, każde wykroczenie ucznia zapisywano w osobnej księdze, poczem stosownie do winy wymierzano kary.

Rok szkolny zakończono 14. maja br. po południu, po odbytem rano solennem nabożeństwie, któremu asystowały bractwa rzemieślnicze ze światłem i chorągiewami, popisem, przylicznym jak żadnego roku udziałem uczestników ze sfer rzemieślniczych, którzy z zainteresowaniem się śledzili cały przebieg popisu.

Po odczytaniu klasyfikacji przez gospodarzy klas i przemowie kierownika szkoły do młodzieży, opuszczającej na zawsze zakład, obdarzył prezes Wydziału szkolnego wszystkich celujących uczniów książeczkami Towarzystwa zaliczkowego, reprezentującemi sto złr. a uczniów z dobrym postępem książeczkami do nabożeństwa i książkami do czytania treści moralnej i zawodowej.

„W pierwszych latach istnienia szkoły naszej — dodaje sprawozdanie miejscowe — napotykalismy w usiłowaniach naszych około dobra zakładu przeszkody w niechęciach a nawet w nieprzychylności pracodawców, nie pojmujących zadania i celu nauki. Ubiegły rok szkolny pod tym względem był rokiem przejściowym, wielu majstrów pięknie zaznaczyli swą gorliwość w wykonywaniu obowiązków, jakie wkłada na nich ustawa przemysłowa. Znosili się oni często z zarządem szkoły, wypytywali o postęp w nauce swych terminatorów, o zachowanie się ich w szkole i po za szkołą, tudzież o regularne uczęszczanie, a nieobecność ich osobiście lub piśmiennie usprawiedliwiali“.

W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Biechoński Wojciech, burmistrz miasta Gorlic, przewodniczący. Dr. Józef Radomyski, delegat Towarzystwa zaliczkowego. Ks. kanonik Żabicki Marceł, proboszcz w Gorlicach, delegat Rady powiatowej. Płocki Władysław, właściciel dóbr ziemskich, delegat Towarzystwa zaliczkowego. Skwarczowski Karol, kierownik uzupełniającej szkoły przemysłowej. Jankiewicz Józef, obywatel, delegat Rady miejskiej miasta Gorlic. Stabach Henryk, obywatel, delegat Rady miejskiej miasta Gorlic.

Grono nauczycielskie stanowią: Skwarczowski Karol, kierownik szkoły. Ks. Kraus Gabryel, katecheta. Rakucki Józef, kierownik szkoły 5-klasowej. Śmietana Jan, starszy nauczyciel szkoły ludowej 5-klasowej. Resiuła Stanisław, starszy nauczyciel szkoły 5-klasowej. Weinberg Bertold, nauczyciel religii mojżeszowej. Sroczyński Mieczysław, młodszy naucz. miejscowej szkoły 5-klasowej.

7. Jarosław.

Szkoła, założona pierwotnie przez Oddział Towarzystwa pedagogicznego, istnieje już od r. 1881. Sprawozdanie tegoroczne Zarządu szkoły daje krótki pogląd na działanie i rozwój szkoły w ciągu lat 13-tu. Liczba uczniów od r. 1881, to wznosząc się, to spadając, wzrosła ze 165 w pierwszym roku istnienia na 207 w r. 1893. Liczba klasyfikowanych, którzy otrzymali 1-szy stopień, zmniejsza się procentowo, w roku 1881 wynosiła 51%, w r. 1882 więcej niż 56%, następnie zaś w roku 1892 spada na 38% a w roku 1893 na 47%. Byłby to dowód, że wymagania nauki są ściślejsze i surowiej przestrzegane.

Frekwencya jeszcze dotąd pozostawia wiele do życzenia i reguluje się dopiero pod naciskiem władz. „Z przykrością musi się skonstatować — pisze Zarząd szkoły — iż dotąd stosunkowo bardzo mała ilość pp. majstrów odczuwa potrzebę szkoły dla swych terminatorów, a nawet zdarzają się wypadki, że uczeń dostaje naganę lub karę za opuszczenie warsztatu celem udania się do szkoły. Jedno tylko w stosunku tym domu do szkoły rzeczywiście pociesza, iż liczba chętniej posyłających, stopniowo, choć powoli wzrasta“.

Nauka odbywała się w dwóch kursach przygotowawczych i w dwóch przemysłowych po 8 godzin tygodniowo.

Zachowanie uczniów w roku ubiegłym było tak w szkole jak i na ulicy, z małemi wyjątkami, zadowolniające. Dwa razy w ciągu roku przystępowali uczniowie do św. Sakramentów Pokuty i Ołtarza.

Dnia 20. maja b. r., po nabożeństwie dziękczynnem w miejscowym kościele parafialnym obrz. rzym.-kat, odbył się w gmachu gimnazjalnym egzamin roczny w obecności reprezentantów władz i korporacji, zakończony odczytaniem rezultatu klasyfikacji i rozdaniem nagród, któremi głównie były: „Pan Tadeusz“ A. Mickiewicza i „Żywot Kościuszki“, nadto książki naukowe dla przemysłowców i książeczki do nabożeństwa.

8. Jasło.

Naukę rozpoczęto dopiero w dniu 1. października, a rok szkolny zakończono już w ostatnich dniach kwietnia. Sprawozdanie żali się, że z powodu, iż majstrowie w niedzielę rano terminatorów do różnych posług używają, a w skutek tego terminatorowie w dzień ten na naukę regularnie nie uczęszczali, musiano przenieść godziny nauki niedzielnej na inny dzień w tygodniu. Uczono więc wyłącznie wieczorem od godziny 6 do 8, w klasie przygotowawczej 7, a w obu klasach kursu przemysłowego po 8 godzin tygodniowo. Dzięki pomocy c. k. starostwa była frekwencja w porze zimowej dosyć regularną.

Do Wydziału szkolnego należeli: Metzger Alojzy, burmistrz miasta, przewodniczący. Sienkiewicz Klemens, c. k. dyrektor gimnazjalny, kierownik szkoły. Palch Romuald, poseł na Sejm krajowy, delegat Rady powiatowej. Wolski Antoni i Olbrychtowicz Jan, delegaci rady gminnej.

Grono nauczycielskie stanowili: Sienkiewicz Klemens, kierownik. Ks Łystawka Franciszek, katecheta. Brzostowicz Kasper, dla rachunków przemysłowych. Maślak Włodzimierz, dla języka polskiego i stylistyki przemysłowej. Stopiński Jędrzej, dla rysunków geometrycznych i zawodowych. Łozincki Floryan dla języka polskiego, pisania i rachunków.

9. Kołomyja.

Szkoła skończyła w r. 1894 dziesięć lat swego istnienia. Składa się obecnie z dwóch klas przygotowawczych, dwóch przemysłowych i kursu handlowego. Nauka rozpoczęła się dopiero z dniem 25 października 1893. a to z powodu zmiany w osobie kierownika i przeniesienia szkoły do budynku magistratu

„Zachowanie uczniów — jak stwierdza Zarząd miejscowy — było wcale dobre, a zbawienny ten objaw zawdzięczyć należy nauce religii, która w tym roku we wszystkich klasach i dla wszystkich wyznań wprowadzoną została. W czasie wielkanocnym przystępowała młodzież obu obrządków po stosownem przygotowaniu w obecności nauczycieli do spowiedzi i komunii św.

Wielu z panów majstrów i cechmistrzów odwiedzało szkołę w ciągu roku, informując się o zachowaniu uczniów i postępie w naukach. Wydział szkolny odbył trzy posiedzenia, a grono nauczycielskie 5 konferencyj, z których protokoły przedłożyło Wydziałowi szkolnemu. W grudniu 1893 zwiędził szkołę radca szkolny i członek Komisyi p. Franke, wchodząc w szczegóły nauczania i udzielając potrzebnych wskazówek.

Rok szkolny zakończył się dnia 27. maja 1894 uroczystem nabożeństwem i popisem publicznym w obecności wiceburmistrza p. J. Funkensteina i całego grona nauczycieli. Katecheta

gr. kat. ks. J. Rusin przemówił tu do młodzieży po rusku, zachęcając do życia bogobojnego i szczerzej pracy, a kierownik zakładu, przemawiając po polsku, wskazywał uczniom przyszłe ich obowiązki względem przełożonych, gminy i kraju, i wskazał na dobrodziejstwo nauki, którą krajowi i monarsze mają do zawdzięczenia. P. wiceburmistrz podziękował gronu nauczycielskiemu za mozolną i skuteczną pracę. Po przejrzaniu wypracowań stylistycznych i sysunków pp. gospodarze odczytali wynik klasyfikacyi, przyczem 20 pilniejszych uczniów obdarowano książką najpotrzebniejszą dla przemysłowca, jaką jest wydana przez kraj. Komisję przemysłową Nauka stylistyki przemysłowo-handlowej. W końcu przemówił ks. Poręba, pouczając młodzież o obowiązkach wdzięczności. Dodać w końcu należy, że szkoła brała udział w powszechnej Wystawie krajowej i 30 uczniów, dzięki zasiłkowi rady miejskiej, zwiedziło wystawę.

W skład Wydziału szkolnego wchodzili: Asłan Jakób, burmistrz jako przewodniczący. Funkenstein Józef, wiceburmistrz, zastępca przewodniczącego. ks. kan. Koblański Jan, Dr. Trachtenberg Maksymilian, adw. krajowy, Dr Schuster Ezechiel, adw. krajowy, delegaci rady miejskiej. Schädel Frydryk, pastor ewangelicki, Korzeniewicz Włodzimierz, nauczyciel, Mikuła Ludwik, profesor gimnazyalny.

Grono nauczycielskie stanowili: Mikuła Ludwik, kierownik szkoły. Ks. Rusin Aleksander, gr. kat. katecheta. Ks. Poręba Józef, rzym. kat. katecheta. Czerkawski Jan, prof. gimn. Dr. Gawenda Tomasz, prof. gimn. Baecker Lucyan, naczelnik bióra bud. miej. Baliński Karol, c. k. rachmistrz przy Dyrekeyi finansowej. Daczyński Stanisław, nauczyciel rysunków kraj. szkoły garncarskiej. Charęża Michał, starszy naucz. szkoły ludowej. Kawalec Jerzy, starszy nauczyciel szkoły ludowej. Czechowicz Erazm, starszy nauczyciel szkoły ludowej. Fediów Stefan, zastępca naucz. gimn. Beer Alfred, zastępca naucz. gimn. Krell Samuel, naucz. religii mojżeszowej.

10. Kraków, szkoła na Kleparzu.

Rok szkolny rozpoczęto dnia 14. września 1893 po uskuteczionych zapisach, choć jeszcze i później zniewolonym był Zarząd szkoły przyjmować zgłaszających się uczniów. Szkoła obejmowała 2 kursa przygotowawcze i 2 przemysłowe; pierwszy kurs przemysłowy, wskutek zbyt wielkiej liczby uczniów, był podzielony na dwa oddziały równorzędne. Frekwencya była dość nieregularną, pomimo, iż zarząd szkoły przedkładał magistratowi co poniedziałku wykazy terminatorów, zaniedbujących się w uczęszczaniu do szkoły i dotyczących majstrów. Bióro przemysłowe Magistratu — jak twierdzi sprawozdanie — przyjmowało zbyt łatwo wszelkie usprawiedliwienia nieobecności ucznia i to nie przyczyniło się do uregulowania frekwencyi. W czasie wielkanocnym przystępowali uczniowie do spowiedzi i komunii św.

Kierownik szkoły odbył z gronem nauczycieli trzy konferencye, na których odczytywano i omawiano sprawozdania nauczycieli o zakresie nauki, załatwiano sprawy zachowania się, pilności i frekwencyi uczniów.

Popis roczny odbył się dnia 15. maja rb. pod przewodnictwem radców miejskich pp. dr. Henryka Jordana, Rzący, Szpakowskiego, Fedorowicza i Rehmana oraz delegata konsystorskiego ks. kan. Krukowskiego. Było też i kilku majstrów obecnych. Zgromadzeni oglądali z zajęciem piśmienne prace i rysunki uczniów, wyrażali swe zadowolenie i podziękowanie gronu nauczycielskiemu za skuteczną pracę. Po popisie rozdano 12 najpilniejszym uczniom nagrody pieniężne w książeczkach oszczędności Towarzystwa kredytowego dla rękodzielników i przemysłowców, w kwocie 39 złr. 50 ct.

Zarząd tej szkoły, jak i wszystkich innych szkół przemysłowych uzupełniających w Krakowie, sprawuje Komisya przemysłowa z łona rady m. Krakowa wybrana, pod przewodnictwem Prezydenta miasta.

Grono nauczycielskie szkoły na Kleparzu stanowią: Aleksander Pająk, kierownik szkoły, ks. Jan Filar, katecheta, Mieczysław Gotkiewicz, Wojciech Guzdek, Tomasz Klimonda, Józef Kozłowski, Jan Motak, Józef Parczyński, Paweł Paszcza, Ludwik Peszkowski, Jan Szpakowski, Stanisław Wajda i Franciszek Żmuda, nauczyciele szkoły ludowej. (Od połowy września do końca stycznia uczył religii ks. Wojciech Janas)

11. Kraków, szkoła w Ogrodzie Angielskim.

Nauka, rozpoczęta 15. września 1893, trwała zwykłym porządkiem do 15. maja codziennie, z wyjątkiem soboty, po 9½ godzin tygodniowo. Pierwszy kurs przemysłowy był podzielony na dwa oddziały równorzędne. W niedziele i święta uczęszczali uczniowie o 9 godz. rano wspólnie na nabożeństwo, w czasie wielkanocnym przystępowali do spowiedzi i komunii św. Frekwencya, szczególnie w ostatnich miesiącach nauki, pozostawiała wiele do życzenia, postęp w nauce był jednak mimo to zadowalniającym. Szkoła wzięła udział w powszechnej Wystawie krajowej, na którą wysłała wypracowania piśmienne i rysunki uczniów.

Rok szkolny zakończono dnia 15. maja publicznym popisem pod przewodnictwem radców miejskich pp. Dr. Franciszka Kasparka i Józefa Jawornickiego oraz delegata konsystoryalnego ks. Piotra Strzelichowskiego. Po egzaminie rozdano między celujących uczniów nagrody w książeczkach kasy oszczędności.

Grono nauczycielskie stanowią: Władysław Lachowicz, kierownik szkoły, ks. Dr. Wojciech Gac, katecheta, Jan Samborski, Jan Klimunt, Maryan Rudnicki, Julian Krókowski, Edward Hannytkiewicz, Józef Krzanowski, Henryk Wacięga Walery Krzanowski, nauczyciele szkół ludowych.

12. Kraków, szkoła na Smoleńsku.

Wpisy uczniów odbywały się w dniach 10. do 13. września, liczba zgłoszeń była bardzo małą. Dopiero od połowy września poczęli uczniowie się zgłaszać i wpisy trwały faktycznie przez parę pierwszych miesięcy. „Przeciw tej samowoli majstrów i terminatorów — pisze sprawozdanie — nie dotąd skutecznego nie zarządzone, a stan taki niezmiernie niekorzystnie wpływa na rozwój szkoły i jest istnem udęceniem zarządu szkolnego i nauczycieli.“

Szkoła składa się z dwóch klas kursu przygotowawczego i dwóch klas kursu przemysłowego. Nauka trwała do 11. maja i obejmowała w ogóle 301 godzin. Oprócz nieregularnej frekwencji wpływało także szkodliwie na naukę spażnianie się uczniów na godziny. Zachowanie się młodzieży podczas nauki było zadowalniające, lecz zachowanie się na ulicy, po wyjściu ze szkoły, jest ciągle naganne. W nauce kładzie szkoła nacisk na kierunek praktyczny, na wprawę i biegłość w rysunku, jako podstawę fachowej działalności rzemieślnika. Uczniowie, uczęszczający regularnie na naukę, pracowali z zamiłowaniem i widocznym postępem.

W dniu 15. maja wieczorem odbył się popis publiczny pod przewodnictwem radców miejskich Stanisława Szarskiego, dr. Lesława Borońskiego i komisarza biskupiego ks. kanonika dr. Juliana Bukowskiego. Po egzaminie rozdano między 15 najpilniejszych uczniów nagrody pieniężne w ogólnej kwocie 31 złr. 60 ct. w. a.

Grono nauczycielskie stanowią: Julian Maciołowski, kierownik szkoły, ks. Teofil Flis, katecheta, Leopold Miaskowski, Kazimierz Brochocki, Tadeusz Woźny, Mieczysław Gotkiewicz, Franciszek Sembrat i Antoni Juszczyński, nauczyc. szkół ludowych.

13. Kraków, szkoła na Kazmierzu.

Szkoła ta istnieje już rok dziesiąty i jest przeznaczona przeważnie dla młodzieży izraelskiej. W ubiegłym roku byli wszyscy uczniowie wyznania mojżeszowego. Nauka rozpoczęła się w dniu 14. września 1893. Frekwencja była w miesiącach jesiennych i zimowych regularna, później nieregularna. Upominano o to majstrów, których uczniowie się zapisali, tych wszakże, którzy terminatorów względnie praktykantów swych nie zapisali, nie pociągano wcale do odpowiedzialności. Miało to taki skutek, że pracodawcy nie pozwalali terminatorom i praktykantom zapisywać się, a nawet grozili wydaleniem z praktyki tym, którzy, chcąc korzystać z dobrodziejstwa nauki, wbrew ich woli się zapisali. Sprawozdanie kierownika zaznacza z przykrością, że stan ten będzie coraz gorszym, jeżeli władza przemysłowa nie użyje większej energii w upominaniu pracodawców, aby się do wymagań ustawy przemysłowej stosowali.

Grono nauczycielskie odbyło 3 konferencje, na których omawiano szczegóły przeprowadzenia planu naukowego, utrzymania karności, sprawy frekwencji, postępu w naukach i klasyfikacji uczniów. Na powszechną Wystawę krajową wysłano rysunki i wypracowania piśmienne uczniów.

Rok szkolny został dnia 15. maja br. zakończony popisem publicznym pod przewodnictwem radców miejskich pp. Judy Birnbauma i Mojżesza Szmelkesa, którzy po odbytych popisach rozdali dziesięciu celującym uczniom nagrody w książeczkach Towarz. kredytowego rękodzielników i przemysłowców w Krakowie na kwotę 32 złr. w. a.

Grono nauczycielskie stanowią: Major Munk, kierownik szkoły, Major Schlesinger, Karol Drozdowski, Salomon Spitzer, Izak Neuger, Tadeusz Woźny, Szymon Zeitner, Franciszek Sembrat, Stanisław Michalski, Mojżesz Jakob, nauczyciele szkół ludowych.

14. Kraków, szkoła na Dajworze.

Szkoła, jako istniejąca dopiero drugi rok, obejmowała 2 oddziały kursu przygotowawczego i jedną klasę kursu przemysłowego. Nauka odbywała się w 9½ godzinach tygodniowo. Wszyscy prawie uczniowie, z wyjątkiem jednego, należeli do wyznania mojżeszowego. Rok szkolny, rozpoczęty w dniu 15. września 1893, zakończono dnia 15. maja r. b. publicznym popisem pod przewodnictwem delegowanego radcy miejskiego, p. Romana Chmurskiego, który przy końcu popisu przemówił serdecznie do uczniów, chwając ich postępy, a zachęcając i nadal do wytrwałej pracy i sumiennego wypełniania obowiązków. Ośmiu najpilniejszym uczniom udzielono nagrody pieniężne w ogólnej kwocie 23 złr. 70 ct. w. a.

Grono nauczycielskie stanowią: Józef Balcarczyk, kierownik szkoły, Antoni Armhaus, Bernard Bieder, Edward Kacz, Adolf Lilienthal, Leon Silberstein, nauczyciele szkół ludowych, Mojżesz Jakob i Leon Selzer, nauczyciele religii.

15. Krosno.

Istnienie szkoły datuje się dopiero od 15. stycznia 1893. Liczy ona wszakże już cztery klasy, t. j. dwie kursu przygotowawczego i dwie przemysłowego. Wpisy w roku ubiegłym

przeprowadzono z końcem września, naukę rozpoczęto dnia 17. października uroczystym nabożeństwem. Nauka odbywała się cztery razy w tygodniu od 6 do 8 wieczorem w zimie, a od 7 do 9 w porze cieplejszej; na kursie przemysłowym było 10 godzin nauki tygodniowo.

Młodzież przystępowała w ciągu roku dwukrotnie do spowiedzi i komunii św., a ogólne zachowanie tejże było zadowalniające, czego dowodem, iż nie zachodziła potrzeba użycia surowszych kar porządkowych. Kierownik odbył z gronem nauczycieli sześć konferencyj, na których obradowano o postępie i frekwencji uczniów, oraz omawiano środki prowadzące do utrzymania i zapewnienia karności szkolnej. W sprawie frekwencji upomniało c. k. starostwo ociągających się w posyłaniu do szkoły przemysłowców z zagrożeniem użycia środków przymusowych z §. 133 ustawy przemysłowej.

Szkoła wzięła udział w powszechnej Wystawie krajowej, wysyłając rysunki uczniów oraz wypracowania piśmienne z języka polskiego, rachunków zawodowych, buchalteryi i stylistyki przemysłowej. Z końcem września 1894 lustrował szkołę radca szkolny i członek Komisyi p. Jan Franke.

Rok szkolny zakończono d. 15. maja 1894 publicznym popisem pod przewodnictwem dra Feliksa Czajkowskiego w obecności licznych uczestników ze sfer rzemieślniczych.

Do Wydziału szkolnego należą: Dr. Feliks Czajkowski, burmistrz miasta Krosna, jako przewodniczący, Henryk Gruszecki, dyrektor krajowej szkoły tkackiej w Krośnie, delegat Wydziału krajowego, Dr. Aleksander Kocay, lekarz, Dr. Jan Wain, emerytowany c. k. lekarz powiatowy, delegaci rady miejskiej, Tomasz Kotula, kierownik uzupełniającej szkoły przemysłowej, Kazimierz Orpiszewski, właściciel dóbr ziemskich, delegat Wydziału rady powiatowej.

Grono nauczycielskie stanowią: Kotula Tomasz, kierownik, Biesiakiewicz Jan, naucz. szkoły 6-klasowej, Daniszewski Franciszek Ksawery, naucz. rysunków kraj. szkoły tkackiej, Kisielewski Henryk, Kotłowski Piotr, Wanat Jan, nauczyciele szkoły 6-klasowej męskiej, Ks Wiśniewski Łukasz, katecheta.

16. Lwów.

Dziewięć szkół przemysłowych przy miejskich szkołach ludowych im. św. Anny, św. Antoniego, św. Marcina, im. Czackiego, im. Elżbiety, im. Mickiewicza, im. Konarskiego, im. Piramowicza i im. Staszica.

Szkoły te, zorganizowane w ciągu roku szkolnego 1893/4, weszły w życie z początkiem roku szkolnego 1894/5. Organizacya ich opiera się zasadniczo na normalnym statucie, obowiązującym wszystkie szkoły przemysłowe uzupełniające w kraju. Rozmieszczenie klas kursu przygotowawczego i przemysłowego, program ich i związanie z miejskimi szkołami ludowymi, określono jak następuje:

§. 2. Przemysłowe szkoły uzupełniające we Lwowie składają się z kursu przygotowawczego o jednej klasie, która może być podzielona na dwa oddziały, i kursu przemysłowego o dwu klasach.

§. 3. Na kurs przygotowawczy uczęszczać będą ci uczniowie, którzy nie mają ukończonej 4 klasy szkoły ludowej.

Kursa przygotowawcze istnieć będą przy szkołach miejskich ludowych im. św. Antoniego, św. Marcina i Czackiego z następującym rozkładem nauk:

1) Religia 1 godz. tygodniowo; 2) język polski 3 godz. tygodniowo; 3) język niemiecki 1 godz. tygodniowo; 4) rysunki 2 godz. tygodniowo; 5) rachunki 2 godz. tygodniowo; 6) kaligrafia 1 godz. tygodniowo.

Terminatorom, którzy są niedostatecznie przygotowani w przedmiotach z zakresu szkoły ludowej, udzielać się będzie na jednym z kursów dopełniających: religii 1 godz., czytania 4 godz., pisania 2 godz., rachunków 3 godz. tygodniowo.

§. 4. Do szkoły przemysłowej uzupełniającej winni się zapisać ci wszyscy terminatorowie, będący w wieku poniżej lat 18, którzy wykażą się świadectwem ukończonej z dobrym postępem co najmniej szkoły ludowej, tudzież ci, którzy ukończyli kurs przygotowawczy. Starsi uczniowie mogą być przyjęci na podstawie egzaminu wstępnego.

Kursa przemysłowe uzupełniające istnieć będą przy szkołach ludowych im św. Anny, Konarskiego, Mickiewicza, Piramowicza, Staszica i Elżbiety z następującym rozkładem przedmiotów:

I. rok. religia 1 godz. tyg.; stylistyka przemysłowa 2 godz. tyg.; rachunki 2 godz. tyg.; rysunki 4 godz. tyg.; historia polska 2 godz. tygodniowo.

II. rok. stylistyka i korespondencya 3 godz. tyg.; rysunki 4 godz. tyg.; rachunki i buchalterya 2 godz. tyg.; historia polska 1 godz. tygodniowo.

Dalsze przedmioty nauki mogą być zaprowadzone za uchwałą Wydziału szkolnego.“

Wszystkimi szkołami wspólnie zarządza jeden „Wydział szkolny“, którego skład określono jak następuje:

„§. 9. Nadzór i zarząd ekonomiczny wszystkich szkół uzupełniających i kursów przygotowawczych sprawuje Wydział szkolny. W skład Wydziału szkolnego wchodzi:

- a) Prezydent król. stoł. miasta Lwowa,
- b) jeden delegat c. k. Ministerstwa oświaty,
- c) jeden delegat Wydziału krajowego,
- d) czterej delegaci reprezentacyi kr. stoł. miasta Lwowa,
- e) jeden delegat Izby przemysłowej i handlowej,
- f) dyrektor c. k. państwowej szkoły przemysłowej,
- g) dyrektor miejskiej szkoły przemysłowo-handlowej,
- h) inspektor okręgowy dla szkół miejskich,
- i) reprezentant szkolny, wybrany przez kierowników wszystkich szkół uzupełniających

i przemysłowych,

k) referent dla spraw szkolnych magistratu król. stoł. m. Lwowa,

l) delegat Izby stowarzyszeń rękodzielniczych,

m) po jednym delegacie zarządu każdego z tych funduszów, względnie instytucyj, które przyczyniają się do utrzymania szkoły datkiem, wynoszącym przynajmniej 300 zlr. rocznie.“

§. 10. Prezydent król. stoł. m. Lwowa jest przewodniczącym Wydziału szkolnego, który wybiera ze swego grona zastępcę przewodniczącego.“

17. Lwów, izrael. szkoła im. Marka Bernsteina.

Jest to najdawniejsza w kraju szkoła uzupełniająca dla młodzieży rękodzielniczej, istnieje bowiem już 31 lat. Przeznaczona wyłącznie dla uczniów wyznania mojżeszowego, opiera się ona na dokumencie fundacyjnym z r. 1847 i na testamencie b. kupca Marka Wolfa Bernsteina, urodzonego w Brodach a zmarłego w r. 1849 we Lwowie. Zatwierdzenie fundacyi nastąpiło zaledwie w kilkanaście lat po śmierci fundatora i dopiero w r. 1864 weszła szkoła jego imienia w życie.

Organizacya szkoły przechodziła różne koleje, różnym też bywał w niej stan nauki i frekwencya uczniów; to upadała, to dźwigała się znowu, dzięki lepszym siłom i ulepszonemu planowi nauki, aż nareszcie od roku szkolnego 1891/2 zastosowano w niej plan nauki, przepi-

sany dla wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających w kraju. Obecnie obejmuje ona jednoklasowy kurs przygotowawczy i dwuklasowy kurs przemysłowy.

Wpisy uczniów w roku ubiegłym rozpoczęły się dnia 4. września 1893, a postępowano przy nich z większą ścisłością co do naukowego przygotowania uczniów, nie przyjmując anal-fabetów i dając miejsce w szkole tylko tym, którzy przynajmniej trzy klasy szkoły ludowej ukończyli. Utrudnienie to spowodowało, że jeszcze po dwóch tygodniach zapisów była liczba uczniów zbyt małą, aby mógł rozpocząć naukę. Wtedy wystosował kierownik szkoły listy do majstrów izraelitów z wezwaniem, aby terminatorów posyłali do szkoły i krok ten nie pozostał bez skutku, lecz zapisy musiano przydłużyć aż do końca października.

„Przyczyna tak słabego napływu uczniów — pisze sprawozdanie — leży po części w bardzo opłakanych stosunkach ekonomicznych majstrów izr., którzy, nie mogąc opłacić cze-ladników, posługują się przeważnie przy robocie terminatorami, z którymi do późnej pory no-cnej pracują, po części zaś w apatii, jaką wielu niestety jeszcze majstrów izr. dla szkół przem. uzup. okazują, a wreszcie i w tem, że wielu terminatorów izr. zapisywało się na naukę dopeł-niającą przy szkołach ludowych miejskich, gdzie warunki przyjęcia łatwiejsze, ilość godzin tygodniowych i zakres nauki mniejszy, niż w szkole tutejszej“.

Nauka z powodu przydłużania zapisów, licznych świąt żydowskich we wrześniu i ada-ptacyj w budynku szkolnym, rozpoczęła się dopiero dnia 5. października. Liczba godzin nauki na kursie przygotowawczym wynosiła 9, w 1 klasie kursu przemysłowego $10\frac{1}{2}$, w drugiej $8\frac{1}{2}$ godzin tygodniowo. Frekwencya w ciągu roku była zadowalniająca, karność nie pozostawiała także wiele do życzenia. Dla zachęcenia uczniów do nauki i nabycia lepszej wprawy w języku polskim, wypożyczano im co czwartki z biblioteki szkolnej książki do czytania, przyczem za-wiadowca biblioteki udzielał garnącym się do niej uczniom stosownych wskazówek. Ożywiony ruch biblioteczny świadczy też dobrze o chęci nabrania ogólniejszego wykształcenia. Szkoła wzięła udział w powszechnej Wystawie krajowej, wysławszy na nią rysunki i wypracowania piśmienne uczniów.

Z końcem listopada 1893 lustrował szkołę przez dni kilka radca szkolny i członek Komisji p. J. Franke i odbył z gronem nauczycielskiem konferencję. Gruntowne to zbadanie szkoły i wiedzy uczniów pod okiem inspektora uznała miejscowa komisya szkolna za zastąpienie popisu, skutkiem czego zakończono rok szkolny w dniu 22. maja jedynie uroczystem odczyta-niem klasyfikacyi i rozdaniem nagród. Uczniowie celujący bądź dobrym postępem, bądź wytrwałą pilnością, otrzymali nagrody w książkach do czytania i pieniężne nagrody w ogólnej kwocie 51 złr. w. a.

W skład zarządzającej komisji szkolnej wchodzi: Dr. Jecheskel Caro, rabin i ka-znodzieja lwowski, jako przewodniczący. Samuel Klaerman, zast. przewodn., członek komitetu fundacyi br. Hirscha, Dr. Józef Czeszer, adwokat krajowy, Dr. Bernard Goldmann, poseł na Sejm kraj. i radny m. Lwowa, Emil de Mieses, inżynier kolei państwowych, Jakób Schapira, malarz szyldów i lakiernik, Zygmunt Porjes, rękawicznik i bandażysta, Szymon Weich, ślusarz, delegaci Tow. „Jad Charuzim“, Salamon Mandel, kierownik szkoły.

Grono nauczycieli stanowią: Mandel Salamon, kierownik szkoły, Federbusch Herman, nauczyciel szkoły izr. męskiej, Głowacki Justyn, nauczyciel c. k. szkoły przemysłowej państw., Kłapkowski Władysław, profesor c. k. szkoły przem. państw. (do połowy grudnia), Janik Jerzy, nauczyciel c. k. w. szkoły realnej, Niemczykiewicz Konstanty, nauczyciel c. k. wyższej szkoły realnej, Rein Edward, nauczyciel szkoły izr. męskiej, Schlag Samuel, nauczyciel szkoły izr. męskiej, Teitelbaum Wolf, nauczyciel szkoły izr. męskiej, Zbierzchowski Władysław, profesor c. k. w. szkoły realnej.

18. Nowy Sącz.

Szkoła istnieje dziewięć lat i dzieli się na dwa kursa: przygotowawczy i przemysłowy, z których każdy obejmuje dwie klasy. Pierwsza klasa I kursu przygotowawczego była podzielona na dwa oddziały, z których jeden przeznaczony był dla terminatorów, nie mających żadnego przygotowania szkolnego. Nauka odbywa się w salach nowo wystawionego gmachu miejskiej szkoły 6-klasowej i ma do rozporządzenia wielką i odpowiednio urządzoną salę rysunkową. Rok szkolny rozpoczął się dnia 17. września 1893, lecz przyjmowano jeszcze później uczniów, którzy się z wpisami ociągali, i dopiero wskutek upomnienia rozesłanego przez c. k. starostwo między majstrów nastąpiły dalsze zgłoszenia uczniów. Frekwencya pozostawiała w ogóle wiele do życzenia, w miesiącach zimowych była dość regularną, na wiosnę nieregularną. Najregularnie stosunkowo uczęszczali do szkoły uczniowie z warsztatów c. k. kolei państwowej, co jest zasługą zarządu tych warsztatów, który wspierał w tym względzie z całą energią usiłowania zarządu szkoły. Zachowanie się młodzieży w salach wykładowych i w ogóle w budynku szkolnym, a także poza szkołą, było zupełnie odpowiednie; swawole uliczne i inne wybryki rubaszne, do których ta młodzież tak jest pochopna, z małemi wyjątkami, ustały prawie zupełnie. W ogóle każdy nieuprzedzony zauważyć musi dodatni i z roku na rok coraz zbawienniejszą działającą wpływ szkoły na uobyczajanie młodzieży rzemieślniczej. Przyczyniły się do tego w niemałym stopniu egzorty, zaprowadzone z końcem r. 1892 w skutek rozporządzenia Komisji krajowej dla spraw przem. z dnia 30. czerwca 1892. Odbywały się one każdej niedzieli i w inne dni świąteczne po nabożeństwie. Przed świętami Bożego Narodzenia i w czasie wielkanocnym przystępowała młodzież do spowiedzi i komunii św.

Wydział szkoły utracił przez śmierć kilkoletniego gorliwego opiekuna szkoły, delegata Wydziału kraj. śp. prof. M. Sękowskiego i śp. Jana Szafarskiego delegata kasy oszczędn.

Grono nauczycielskie zgromadzało się co dwa miesiące na konferencye zwyczajne, na których obradowano nad sprawozdaniem gospodarzy klas co do przerobionego materiału naukowego, oraz postępu, zachowania się i frekwencyi uczniów.

W planie przedmiotów naukowych na kursie przemysłowym zaprowadzono tę zmianę, że zamiast języka niemieckiego, który jako przedmiot nadobowiązkowy po 1 godzinie tygodniowo był udzielany, wprowadzono stosownie do wymagań Komisji krajowej dla spraw przemysłowych, język polski t. j. czytanie z objaśnieniem ustępów treści geograficznej, historycznej, przyrodniczej, ekonomicznej i technologicznej. Szkoła wysłała na powszechną Wystawę krajową rysunki i wypracowania piśmienne uczniów, statut, plan nauki, podział godzin, sprawozdania z 5 lat, wykaz statystyczny uczniów i zbiór druków w zarządzie szkoły używanych.

Rok szkolny zakończono nabożeństwem w kościele parafialnym, a następnie publicznym popisem, który się odbył dnia 20. maja pod przewodnictwem dr. Karola Slavika, burmistrza miasta, jako prezesa Wydziału szkolnego, w obecności delegata Wydziału krajowego, Członków Wydziału szkol., grona nauczycielskiego, tudzież zaproszonych gości z inteligencji i pracodawców. Po skończonym popisie rozdano uczniom odznaczającym się chwalebniemi obyczajami, pilnem uczęszczaniem do szkoły i dobrym postępowaniem nagrody w książkach.

W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Dr. Karol Slavik, burmistrz, jako przewodniczący, Karol Gutkowski, prof. gimn., delegat kasy oszczędności, Dr. Leon Berson, adwokat krajowy, delegat fundacyi br. Hirscha, Ludwik Dobrowolski, urzędnik kasy oszczęd., delegat Rady miasta, Jan Kosman, kierownik szkoły męskiej, delegat Tow. pedag., Kazimierz Mieczynski, właściciel dóbr, delegat Rady powiatowej, Karol Miler, kupiec, delegat miasta, Karol Morański, inżynier, deleg. c. k. Dyrekeyt kolei państwowej i Waleryan Kraszewski, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Kraszewski Waleryan, nauczyciel 6-klas. szkoły męskiej, kierownik zakładu; Barbacki Leon, nauczyciel szkoły 6-klasowej, Bysiek Wojciech, nauczyciel nadetatowy szkoły 6-klasowej, Launhardt Józef, nauczyciel gimnazjalny, Marek Jan, nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej, Misiewicz Ferdynand, nauczyciel szkoły 6-klasowej, Ks. Wątorek Józef, katecheta, i Ziółowski Prosper, nauczyciel nadetatowy szkoły 6-klasowej.

19. Nowy Targ.

Szkoła skończyła dwa lata swego istnienia, obejmuje dwie klasy kursu przygotowawczego i dwie przemysłowego i wykazuje coraz większą liczbę uczniów. Do I. klasy kursu przygotowawczego przyjmowano uczniów, którzy do 1-ej, 2-ej, lub 3-ej klasy szkoły ludowej uczęszczali; do II-ej klasy tych, którzy 3-cią klasę szkoły ludowej ukończyli lub do 4-ej uczęszczali; do I-ej klasy kursu przemysłowego zapisywano takich, którzy z dobrym postępem ukończyli 4-tą klasę szkoły ludowej lub do 5-ej uczęszczali, do II-ej zaś klasy kursu przemysłowego tych, którzy w poprzednim roku ukończyli I-ą klasę tegoż kursu.

Uczęszczanie do szkoły było w zimowych miesiącach lepsze, w letnich gorsze.

Grono nauczycielskie odbywało co drugą niedzielę konferencye, na których omawiano sprawy w zakres pedagogiczno-dydaktyczny wchodzące. Szczególnie sprawa utrzymania karności dawała nauczycielom wiele do czynienia, gdyż młodzież wychowująca się w domu wśród niekorzystnych warunków, a będąca z natury żywą, nie daje się łatwo kierować i prowadzić. Wobec tych warunków zachowanie się uczniów w klasach przygotowawczych i w pierwszej przemysłowej pozostawiało wiele do życzenia, a tylko druga klasa przemysłowa wzorowo się zachowywała.

Wydział szkolny odbył trzy plenarne posiedzenia, na których załatwiano sprawy administracyjne i sprawa karności była traktowaną. Członkowie zwiedzali szkołę.

Rok szkolny zakończono 20. maja b. r. uroczystem nabożeństwem, odprawionem w kościele parafialnym i publicznym popisem, który się odbył w godzinach popołudniowych, pod przewodnictwem delegata Wydziału krajowego dra Marcina Kozłockiego, adwokata krajowego, przy udziale władz miejscowych, członków Wydziału szkolnego, przemysłowców i rodziców uczniów.

W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Potkanowicz Jakób, burmistrz, jako przewodniczący, Dr. Geissler Ernest, del. Rady miejskiej, Goldfinger Jakób, del. Rady powiat., Dr. Kozłocki Marcin, del. Wydz. kraj., Kwieciński Michał, del. Rady miejskiej, Zaczek Szymon, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego stanowią: Zaczek Szymon, kierownik 5-kl. szkoły męsk., Ks. Leśniak Andrzej, wikary rzym.-kat., Stefański Józef, Kolbiarz Bartłomiej, Góralik Jan, Rysiewicz Franciszek, Bilut Aleksander i Potaczek Jan, nauczyciele szkoły ludowej.

20. Podgórze.

Szkoła istnieje od lat trzech i obejmuje 1 klasę kursu przygotowawczego i 2 klasy kursu przemysłowego. Rok szkolny rozpoczął się 10. września 1893. Uczęszczanie do szkoły nie było regularne, tak, że Wydział szkolny musiał pracodawców upominać. Zachowanie się

uczniów w szkole było odpowiednie, poza szkołą naganne. W czasie wielkanocnym przystępowali uczniowie do spowiedzi i komunii św. Szkoła wzięła udział w powszechnej Wystawie krajowej. Dnia 20. maja zakończono rok szkolny popisem publicznym, któremu przewodniczył delegat Komisji kraj. dla spraw przemysłowych. Byli przy nim obecni członkowie Wydziału szkolnego, oraz wielu przemysłowców i rękodzielników. Po popisie rozdano celującym uczniom nagrody w książeczkach wkładkowych po 6, 5, 4 i 3 zł.

Do Wydziału szkolnego należeli: Roman Klein, burmistrz miasta Podgórze jako przewodniczący, Emil Serkowski, c. k. inżynier starszy, delegat rady miejskiej, Dr. Aronsohn, delegat Rady miejskiej, Gustaw Baruch, delegat Wydziału krajowego, Wojciech Bednarski, kierownik szkoły przemysłowej uzupełniającej.

Grono nauczycielskie stanowili: Wojciech Bednarski, dyrektor 5-cio klasowej szkoły męskiej, Ks. Władysław Gliwa, katecheta, Salomon Spitzer, nauczyciel religii mojżeszowej, Ferdynand Jasiński, nauczyciel starszy 5-cio klas. szkoły, Antoni Domański, nauczyciel starszy 5-cio klas. szkoły, Józef Stępień, nauczyciel starszy 5-cio klasowej szkoły, Feliks Taroni, Kazimierz Janusz, Stanisław Bierczyński, nauczyciele młodszy 5-cio klasowej szkoły.

21. Przemysł.

Szkoła, założona jeszcze w r. 1880 staraniem Towarzystwa pedagogicznego, liczy już 14-ty rok swego istnienia. W obecnym ustroju obejmuje 2-klasowy kurs przygotowawczy i 2-klasowy kurs przemysłowy. Wpisy uczniów przeprowadzono w pierwszych dniach września, a naukę rozpoczęto już dnia 4. września 1893. Odbywała się ona w salach wykładowych 6-cioklasowej szkoły męskiej w poniedziałki, wtorki i czwartki wieczorem po dwie godziny, w piątki po jednej godzinie, a w niedzielę po trzy godziny. Ogółem udzielano w I klasie kursu przygotowawczego po 7, w II klasie tegoż kursu 9, a w obu klasach kursu przemysłowego po 10 godzin tygodniowo.

Młodzież przystępowała w ciągu roku dwukrotnie do spowiedzi i komunii św. Uczniowie klas przemysłowych pilnie korzystali z biblioteczki szkolnej, zaopatrzonej w dziełka treści pouczającej, pomnażanych z dobrowolnych datków, składanych na ten cel przez uczniów, którzy szkołę opuszczają.

Kierownik odbył z gronem nauczycieli cztery konferencje, na których obradowano o postępie i frekwencji uczniów, oraz omawiano środki prowadzące do utrzymania i zapewnienia karności szkolnej. Protokoły konferencyjne przedkładano Wydziałowi szkolnemu i stanowiły one podstawę do zarządzeń, które tenże na swych posiedzeniach dla dobra szkoły uchwalił.

Rok szkolny zakończono dnia 6. maja 1894. publicznym popisem pod przewodnictwem Dr. Czaykowskiego Władysława w obecności licznych uczestników ze sfer rzemieślniczych w ogóle, a przewodniczących tutejszych towarzystw przemysłowych w szczególności. Jak w poprzednich latach tak i w tym roku odpowiedzi uczniów zadowolili gości całkowicie, a wypracowania piśmienne i rysunki uczniów obudzały żywe zainteresowanie tak ze strony przewodniczącego, jak i obecnych przemysłowców.

Do Wydziału szkolnego należą: Dworski Aleksander, naczelnik miasta, delegat Wydziału krajowego, przewodniczący. Ks. Łękański Teofil, kanonik, delegat Rady powiatowej. Majerski Ferdynand, przełożony Towarzystwa przemysłowców budownictwa, delegat Rady miejskiej. Dr. Ziemiański Leon, lekarz, delegat Rady miejskiej. Linde Stanisław, komisarz i delegat c. k. starostwa. Dr. Skórski Wacław, prezes Izby adwokackiej, de-

delegat kasy oszczędności. Dornwald Michał, przełożony Towarzystwa przemysłowców wyrobów kruszcowych, delegat towarzystw przemysłowych. Harwot Jerzy, profesor gimnazjalny, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Harwot Jerzy, profesor gimnazjalny, Goliński Stanisław, profesor gimnazjalny, Nakoneczny Aleksy, prof. gimn., Kossowicz Jan, zastępca nauczyciela gimnazjalnego, Ks. Bieda Konstanty, katecheta rzym. kat., Ks. Mryc Michał, katecheta gr.-kat., Krzanowski Wiktor, kierownik szkoły 6 klas. męsk., Czykiel Teofil, nauczyciel ludowy, Patryn Tomasz, nauczyciel ludowy, Piotrowski Grzegorz, nauczyciel ludowy, Koczyrkiewicz Szymon, nauczyciel ludowy.

22. Rzeszów.

Założona jeszcze z inicjatywy Towarzystwa pedagogicznego istnieje szkoła od r. 1881., liczy 1 klasę kursu przygotowawczego i 2 klasy kursu przemysłowego. Rok szkolny skończył się d. 20. maja publicznym popisem w obecności c. k. rady namiestnictwa i starosty p. Fedorowicza, burmistrza miasta p. L. Schotta, inspektora szkolnego okręgowego K. Steczkowskiego, dyrektora seminarium nauczycielskiego R. Vimpellera, delegata rady miejskiej dra Reicha, tudzież przełożonych korporacji rękodzielniczych i przemysłowców. Odpowiedzi uczniów okazały, że postęp w naukach na kursie przemysłowym był dobry, na kursie przygotowawczym niezadowolniający, a to z powodu, że terminatorowie, przyjmowani przez majstrów do rzemiosł bez względu na to, czy chodzili do szkoły, czy nie chodzili, nie mieli dostatecznego elementarnego przygotowania. Popis zakończył się odczytaniem klasyfikacji i rozdaniem nagród pieniężnych pomiędzy 20 uczniów, w kwocie 45 zł., na które złożyli c. k. rada namiestnictwa p. Fedorowicz 25 zł., a Towarzystwo zaliczkowe 20 zł.

W skład Wydziału szkolnego wchodził: Leon Schott, burmistrz, jako przewodniczący, Stanisław Jaworski, profesor gimnazjalny, delegat gminy. Andrzej Pelar, delegat kasy oszczędności w Rzeszowie, Władysław Towarnicki imieniem fundacji Towarnickiego, Antoni Opolski, del. korporacji rękodzielniczych, Franciszek Gotwald, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Franciszek Gotwald, dyrektor szkoły wydziałowej żeńskiej, Ks. Stanisław Stankiewicz, katecheta, Stanisław Piotrowski, naucz. rysunków, Leon Urbański, Jan Krawecki, Leon Kublin i Karol Skwarczyński, nauczyciele szkół ludowych.

23. Sądowa Wisznia.

Szkoła, założona w r. 1894, liczy jednoklasowy kurs przygotowawczy o 8-miu godzinach nauki tygodniowo. Statut szkoły stosuje się do postanowień statutu normalnego dla szkół przemysłowych uzupełniających. Rok szkolny otwarto uroczystie w dniu 23. września b. r.; na naukę zapisało się 53 uczniów.

W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Szymon Torski, naczelnik gminy, Włodzimierz Stroneczak, delegat Wydziału kraj. i z tytułu przyczyniania się datkiem 100 zł. rocznie do utrzymania szkoły, Jan Kłosoński i Mojżesz Storch, delegaci gminy; Bolesław Śmiałowski, delegat Rady powiatowej w Mościskach, Antoni Wilk, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Antoni Wilk, nauczyciel kierujący miejscowej szkoły ludowej, Ks. Józef Dziedzic rz.-kat. i Ks. Atanazy Bowanko gr. kat., katecheeci, Stanisław Śliwiński, nauczyciel miejscowej szkoły ludowej.

24. Sambor.

Szkoła jest czynną od jesieni 1890 roku; obecnie liczy jedną klasę kursu przygotowawczego o 8miu godzinach i 2 klasy kursu przemysłowego o 9ciu i 10ciu godzinach nauki tygodniowo. Nauka odbywa się w obszernych i wygodnych salach gimnazjum miejscowego. Szczególniej uzyskanie odpowiedniej sali dla nauki rysunków, będących głównym przedmiotem nauki w szkole przemysłowej uzupełniającej, przyczynia się do pomyślnego rozwoju tej szkoły. Uczniowie przystępowali w czasie wielkanocnym do spowiedzi i komunii św. Rok szkolny zakończono publicznym popisem dnia 20. maja.

W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Dr. Ignacy Budzynowski, burmistrz jako przewodniczący, Bronisław Bukietyński, Dr. Józef Steuerman, Ludwik Słotwiński, delegaci gminy, Ks. Herman Kulisch, deleg. Rady powiatowej, Franciszek Neuheimer, deleg. przemysłowców, dr. I. Petelenz, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Dr. I. Petelenz, dyrektor c. k. gimnazjum, ks. Aleksy Watulewicz, katecheta, Teofil Zosel, Mikołaj Łaszkiewicz, Władysław Śluzar i Emil Petzold, nauczyciele gimnazjalni i Stanisław Głogowski, nauczyciel sem. naucz. męskiego.

25. Sanok.

Szkoła skończyła dopiero pierwszy rok swego istnienia. Po przeprowadzeniu wpisów dnia 9. października, rozpoczęto naukę regularną dnia 12. października 1893 w jednej klasie kursu przygotowawczego w 8miu godz. i w jednej klasie kursu przemysłowego również w 8miu godzinach tygodniowo. Plan nauki odpowiadał statutowi normalnemu szkół przemysłowych uzupełniających.

Frekwencya w miesiącach zimowych nie dawała powodu do zbytich skarg, lecz w porze cieplejszej pozostawiała dość wiele do życzenia. Zachowanie się uczniów podczas lekcyj szkolnych było w pierwszych miesiącach przedmiotem licznych skarg ze strony nauczycieli, tak, że musiano niejednokrotnie wzywać interwencji pryncypałów, pod koniec roku jednakowoż zaszła stanowcza zmiana na lepsze.

Rok szkolny zakończono popisem publicznym dnia 3. czerwca w obecności członków Wydziału szkolnego, reprezentantów duchowieństwa obu obrządków tudzież kilku majstrów. Po skończonym popisie rozdano celującym uczniom nagrody w książeczkach wkładkowych Towarzystwa zaliczkowego w ogólnej kwocie 30 zł.

W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Cyryl Ładyżyński, burmistrz, jako przewodniczący, Dr. Jan Gawęł i ks. Bazyli Czernarnik, delegaci gminy, Dr. Tytus Lemer, delegat Wydziału krajowego, Tomasz Tokarski, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Tomasz Tokarski, dyrektor gimnazjalny, jako kierownik, Ks. Józef Sidor, katecheta rzym. kat., Ks. Józef Meskalik, katecheta gr. kat., Jan Strojek, August Mroczkowski, Leon Lemoch, profesorowie gimnazjalni, Leopold Biega, kierownik szkoły ludowej, Aleksander Mochnacki i Jędrzej Olszański, nauczyciele szkoły ludowej.

26. Stanisławów.

Szkoła dzieli się na jednoklasowy kurs przygotowawczy i dwuklasowy kurs przemysłowy. Szczegółowego sprawozdania o stanie szkoły w ciągu r. 1893/4 i o przebiegu popisu dorocznego nie przedłożył zarząd zakładu mimo przypomnienia.

W skład Wydziału szkolnego wchodził: Dr. Walery Szydłowski, burmistrz, jako przewodniczący, Dr. Jerzy Konkolniak, zastępca burmistrza i Hersch Halpern delegaci gminy, Grzegorz Nowicki, delegat Towarzystwa pedagogicznego, Edmund Bączalski, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Edmund Bączalski, profesor szkoły realnej, ks. Ludwik Weiss, katecheta, Tadeusz Kukurudza, Emil Bernhardt, Tadeusz Woliński, nauczyciele szkoły realnej, Kazimierz Hollender Michał Nadachowski i Rudolf Ostapowicz, nauczyciele szkół ludowych.

27. Stary Sącz.

Szkoła istnieje od lat pięciu, liczy dwie klasy przygotowawcze i dwie kursu przemysłowego. Naukę rozpoczęto dnia 15. września i udzielano jej w klasach przygotowawczych po 8, w klasach kursu przemysłowego po 9, względnie 10 godzin tygodniowo. Analfabetów między uczniami nie było. Frekwencja była dość regularną.

Rok szkolny zakończył się dnia 14. maja b. r. uroczystym nabożeństwem i publicznym popisem w obecności delegata Wydziału krajowego, delegata Rady powiatowej, reprezentacji miasta, duchowieństwa, Rady szkolnej miejscowej, grona nauczycielskiego i licznej publiczności ze świata przemysłowego. Równocześnie urządzono w sąsiedniej sali wystawę prac uczniów z ubiegłego roku, oraz zbiory, przygotowane na Wystawę krajową we Lwowie. Uczniowie, odznaczający się dobrymi obyczajami, pilnością w uczęszczaniu do szkoły i nauce, oraz dobrym postępem, otrzymali liczne nagrody.

W skład miejscowego Wydziału szkolnego wchodzi: Wojciech Pawlikowski, burmistrz miasta jako przewodniczący, Adolf Przybylski i Wojciech Tokarczyk, delegaci miasta, Stanisław Rosół, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Stanisław Rosół, kierownik miejscowej szkoły ludowej, Michał Weryński, Franciszek Japoł, Jan Kamiński i Korneliusz Kunik, nauczyciele miejscowej szkoły ludowej.

28. Stryj.

Szkoła ukończyła drugi rok istnienia, liczy kurs przygotowawczy o dwóch klasach i dwuklasowy kurs przemysłowy. Rok szkolny rozpoczął się w dniu 1 października. Frekwencja była mniej regularna niż w roku ubiegłym, szczególnie z powodu zwiększonej pracy w warsztatach kolejowych, skąd młodzież rzemieślnicza zwykle bardzo regularnie uczęszczała. Zachowanie się uczniów kursu przemysłowego było wzorowe, złe zaś w pierwszej klasie kursu przygotowawczego. Okazuje się potrzebnem gorliwsze współdziałanie pracodawców w porozumieniu ze szkołą, ażeby stan rzeczy poprawić. W Wielkim tygodniu przystępowała młodzież obu katolickich obrządków do spowiedzi i komunii św. W marcu 1894 lustrował szkołę radca szkolny

i członek Komisji p. J. Franke. Rok szkolny zakończono dnia 15. maja uroczystym nabożeństwem, na które zaproszono przełożonych kooperacyj rękoźmielniczych i poszczególnych majstrów.

W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Ludwik Göttinger, burmistrz, jako przewodniczący, Zygmunt Zatwarnicki, delegat gminy i zastępca przewodniczącego, Dr. Filip Fruchtman, delegat gminy, Stanisław Majewski, delegat Wydziału krajowego, Tomasz Mańkowski, delegat kolei państwowej, Dr. Leon Fink, delegat Rady powiatowej, ks. Julian Fedusiewicz, delegat Towarzystwa zaliczkowego, Dr. Karol Petelenz, kierownik szkoły.

W skład grona nauczycielskiego wchodzi: Dr. Karol Petelenz, dyrektor gimnazjalny, Feliks Blauth, inżynier kolejowy, ks. Jan Dutkiewicz, katecheta rz. kat., ks. Mikołaj Kostyszyn, katecheta gr. kat., Julian Kostecki, profesor gimnazjalny, Michał Kurek, zastępca naucz. gimnazjalnego, Andrzej Niebieszczański, profesor gimnazjalny, Bolesław Wasylewski, inżynier kolejowy, Teodor Wasylewski, profesor gimnazjalny, Jan Wachnianin, profesor gimnazjalny, Stanisław Ziobrowski, profesor gimnazjalny, Józef Hahn, kierownik szkoły ludowej.

29. Tarnopol.

Założona w r. 1891, ukończyła szkoła w dniu 20 maja 1894 trzeci rok istnienia. Wpisy uczniów przeprowadzono w dniach od 11 do 16. września, a rok szkolny rozpoczęto po uroczystym nabożeństwie w kościele i cerkwi 17. września 1893. Nauka odbywała się w budynku c. k. seminaryum nauczycielskiego w niedziele od godziny 9—12, w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki, od godziny 6—8. Uczniowie uczęszczali w niedziele i święta na mszę św. obu obrządków, a w ciągu roku przystępowali po poprzednim przygotowaniu przez księży katechetów do spowiedzi i komunii św.

W porównaniu z rokiem zeszłym frekwencya uczniów bardzo mało się podniosła. Wina leży nie w młodzieży, lecz u majstrów, którzy, jakkolwiek bardzo wychwalają pożytek szkoły, czego dowodem deputacya z podziękowaniem u kierownika po przeprowadzonym popisie w roku zeszłym, to jednak w czynie tego nie okazują, gdyż nie nakłaniali uczniów do szkoły, nie pozostawiali im potrzebnego czasu na naukę wieczorną, a nawet były wypadki, że wprost zabraniali uczniom chodzenia do szkoły. Z tego powodu frekwencya w ciągu roku szkolnego na kursie przygotowawczym była bardzo lichą, a w I klasie przemysłowej równie niezadowolniającą. Nie skutkowały ani upomnienia ze strony Wydziału szkolnego, ani ze strony c. k. komisarza powiatowego jako referenta spraw przemysłowych, aby wyprowadzić z pewnej apatyi nawet inteligentniejszych przemysłowców. Wypadnie zatem zastosować środki surowsze ustawą przemysłową przewidziane, co zależy jedynie od władzy politycznej.

Karność w szkole i zachowanie się pod względem religijno-moralnym były zupełnie zadowolniające.

Szkołę zwiedził w ciągu roku p. Dyonizy Zawadzki, radca namiestnictwa i starosta, przysłuchiwał się wykładom nauczycieli, przeglądał prace uczniów, upominał ich i zachęcał do regularnego uczęszczania. Niemniej zwiedzał szkołę p. Bolesław Studziński, c. k. komisarz rządowy zarządzający miastem, jako przewodniczący Wydziału i otaczał ją troskliwą opieką.

W ciągu roku odbył kierownik 6 konferencyj z gronem nauczycieli, na których odczytywano sprawozdania z przerobionego materiału, przeprowadzono klasyfikacye uczniów i omawiano wszelkie bieżące sprawy. Szkoła wysłała prace swych uczniów na powszechną Wystawę krajową.

Rok szkolny zakończono 20. maja b. r. publicznym popisem pod przewodnictwem Wice-marszałka Rady powiatowej, p. Stanisława Glogiera, przy udziale reprezentantów władz

miejscowych, Wydziału szkolnego, delegata fundacyi Br Hirscha, Dr. Weissteina, licznych uczestników korporacyj rzemieślniczych, przełożonych Towarzystw przemysłowych i wielkiej liczby zaproszonych gości. Po ukończonym popisie i przemowie przewodniczącego i kierownika szkoły, rozdano celującym uczniom bądź pochwały pisemne, bądź nagrody pieniężne w książeczkach kasy oszczędności i świadectwa.

W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Bolesław Studziński, komisarz rządowy jako kierownik zarządu miasta, przewodniczący, Dr. Jonasz Mantel, adwokat krajowy, Szczęsny Pohorecki, emeryt. profesor gimnazjalny, delegaci miasta, Bernard Schüttz, delegat brodzkiej Izby przemysłowej i handlowej, Emil Michałowski, kierownik szkoły przemysłowej.

Grono nauczycielskie stanowią: Emil Michałowski, dyrektor c. k. seminaryum nauczycielskiego, ks. Władysław Librewski rzym. kat. katecheta, ks. Adam Markowski rz. kat. katecheta, Dr. S. A. Taubeles, nauczyciel religii mojżeszowej, Edward Strutyński profesor gimnazjalny, Sylwester Ochnicz, nauczyciel seminaryum nauczycielskiego, Zygmunt Turecki, nauczyciel seminaryum nauczycielskiego, Władysław Orosz, nauczyciel miejskiej szkoły 6-klasowej.

30. Tarnów.

Założona w r. 1881 staraniem Towarzystwa pedagogicznego, liczyła szkoła w ubiegłym roku: jednoklasowy kurs przygotowawczy o 8 godzinach nauki tygodniowo, 2 klasy kursu przemysłowego, pierwsza z 10, druga z 11 godzinami nauki tygodniowo oraz z dwoma oddziałami dla rysunków zawodowych z budownictwa i z mechaniki, każdy po 4 godziny tygodniowo nadto kurs handlowy o 2 klasach. Rok szkolny rozpoczął się dnia 17. września 1893. Nauka odbywała się w salach szkoły 7-klasowej męskiej, w niedziele od 9¹/₂ do 11¹/₂, w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki, piątki i soboty od 7—9 wieczorem. Każdej niedzieli, po wysłuchaniu egzorty, udawała się młodzież na mszę świętą; do spowiedzi i komunii św. przystępowała dwa razy w ciągu roku. Nadto w niedziele popołudniu zbierała się młodzież na wspólne czytania i opowiadania, czem kierowali ks. ks. Dutkiewicz, Gadowski, Łączewski, prałat Łukowski i Muchowicz. W lutym 1894 lustrował szkołę radca szkolny i członek Komisji krajowej dla spraw przemysłowych p. J. Franke. Rok szkolny zakończono uroczystością nabożeństwem i popisem publicznym dnia 20. maja.

Na kursie handlowym, który został w roku 1892/3 zorganizowany, nie była klasa I. dla braku frekwentantów otwartą, w klasie II. pobierało naukę tylko 7 uczniów, a i z pomiędzy tych 4 z powodu nieregularnego uczęszczania nie klasyfikowano. Gdyby ten stan rzeczy nie miał się polepszyć, musiałby ten oddział szkoły być zwiniętym.

W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Witold Rogoyski, burmistrz miasta Tarnowa, przewodniczący, Dr. Karol Benoni, dyrektor c. k. gimnazjum, delegat Wydziału krajowego, zastępca przewodniczącego, Ludwik Kowalski, delegat kasy oszczędności, Dr. Mieczysław Gałęcki, adwokat krajowy, delegat Rady miejskiej, Artur Szancer, delegat Rady powiatowej, Stanisław Szeligiewicz, reprezentent przemysłowców, Hipolit Parasiewicz, dyrektor c. k. seminaryum nauczycielskiego, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego stanowili: Hipolit Parasiewicz, kierownik szkoły, Karol Albrecht, nauczyciel 6-klasowej szkoły, Andrzej Jaglarz, c. k. profesor gimnazjalny, ks. Tomasz Łączewski, wikary katedralny, Józef Maleta, nauczyciel 6-klasowej szkoły, Franciszek Migdał, nauczyciel szkoły ćwiczeń c. k. semin. naucz., Stanisław Nieszczczyński, technik, Wojciech Polek, nauczyciel c. k. seminaryum nauczycielskiego, Janusz Rypu-

szyński, inżynier cywilny, Teodor Szypuła, nauczyciel 5-klasowej szkoły, Jan Jaworski, nauczyciel gimnazjalny, Józef Kuchinka, sekretarz Wydziału powiatowego, Wojciech Niemiec, c. k. profesor gimnazjalny, Aleksander Ściborski, rewident c. k. Dyrekcji skarbu.

31. Wadowice.

Szkoła składa się z dwóch klas kursu przygotowawczego o 8iu i dwóch klas kursu przemysłowego o 8¹/₂ godzinach nauki tygodniowo. Rok szkolny rozpoczął się dnia 14. września 1893. uroczystem nabożeństwem. Nauka odbywała się w niedziele od godz. 9¹/₂ do 11¹/₂ rano, w poniedziałki zaś, wtorki, czwartki i piątki od godziny 7—9 wieczór. Dwa razy w ciągu roku przystępowali uczniowie do spowiedzi i komunii św. W dniu 18 i 19. stycznia 1894. lustrował szkołę radca szkolny i członek Komisji krajowej dla spraw przemysłowych p. Jan Frank e.

Rok szkolny zakończono uroczystem nabożeństwem dnia 13. maja 1894. Po egzaminie, który się odbył także dnia tego uroczyście w przytomności członków Wydziału szkolnego i gości, odczytano klasyfikację uczniów i rozdano nagrody, składające się z książeczek powiatowej kasy oszczędności (w łącznej kwocie 46 zł.) pomiędzy najpilniejszych uczniów, którzy uczynili także największy postęp w nauce.

W skład Wydziału szkolnego wchodził: Dr. Jan Iwański burmistrz, jako przewodniczący, Seweryn Arzt, kierownik szkoły, Juliusz Israel, przemysłowiec z Andrychowa delegat rady powiatowej, Tomasz Figier malarz i Franciszek Foltyń, księgarz i właściciel drukarni, delegaci Rady miejskiej.

Grono nauczycielskie stanowili: Seweryn Arzt, dyrektor gimnazjalny jako kierownik, Michał Frąckiewicz, profesor gimnazjalny, Ignacy Hoszowski, profesor gimnazjalny, ks. Stanisław Janiczak, katecheta, Tadeusz Kołomłocki, nauczyciel rysunków w gimnazjum, Józef Kurowski, nauczyciel gimnazjalny, Józef Łaszcz, nauczyciel szkoły ludowej, Teodor Prus, nauczyciel szkoły ludowej, Franciszek Zajac, nauczyciel szkoły ludowej i czasowo Franciszek Prezentkiewicz, kierownik szkoły ludowej.

32. Wieliczka.

Założona z początkiem roku 1891, ukończyła szkoła drugi rok swego istnienia i liczy 1 klasę kursu przygotowawczego o 8iu i dwie klasy kursu przemysłowego o 8¹/₂ godzinach nauki tygodniowo. Rok szkolny rozpoczęto z dniem 15. września, nauki udzielano w salach 5cio klasowej szkoły męskiej w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki od godziny 6—8 wieczorem, w niedzielę od godziny 10—12.

Młodzież rzemieślnicza chętnie uczęszcza do szkoły, ale majstrowie nie czują dotąd jej potrzeby, wskutek czego swych terminatorów, mimo upomnień tak zarządu szkoły jakoteż Wydziału szkolnego nieregularnie do szkoły posyłają. Skutkiem tego frekwencya nie jest wielka, jednakże wzrasta stale; liczba uczniów, wynosząca w roku 1891 42, wzrosła się na 93 w ciągu roku 1893/4.

Karność w bieżącym roku była prawie zupełnie zadowolniająca. Nie słyhać też było po ulicach krzyków, do których młodzież rzemieślnicza jest skłonna. Do podniesienia karności przyczyniło się obok sumiennej wychowawczej działalności grona, także staranie księdza katechety, który troskliwą opieką, jaką nad młodzieżą rzemieślniczą roztaczał, przyczyniał się do jej umoralnienia.

Egzamin publiczny odbył się dnia 21. maja, na który zarząd szkoły wszystkie reprezentacje miejscowe i korporacje rzemieślnicze zaprosił. Zamiast rozdawania nagród, wysłano na wniosek kierownika dwóch celujących uczniów na Wystawę krajową do Lwowa.

W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Wilhelm Koch, burmistrz miasta, przewodniczący. Sylwery Miszke, c. k. starszy radca górniczy. Stanisław Oksza Strzelecki, c. k. radca górniczy. Antoni Mazurkiewicz, kupiec, przełożony cechu zbiorowego. Stanisław Mrowec, c. k. radca górniczy. Henryk Michalski, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Michalski Henryk, kierownik, nauczyciel szkoły 6-klasowej męskiej, Kowalczyk Jan, tymczasowy kierownik 6-klasowej szkoły męskiej. Ks. Frączek Karol, katecheta, Ablewicz Aleksander, Adamus Antoni i Olkusznik Wojciech, nauczyciele 6-klasowej szkoły męskiej.

33. Żółkiew.

Rok szkolny rozpoczął się dnia 15. września 1893. Z początku była mała liczba terminatorów zapisanych, bo majstrowie nie bardzo się z zapisywaniem spieszyli. Dopiero gdy w listopadzie c. k. starostwo nałożyło grzywny na opieszłych majstrów, liczba uczniów wzrosła do 76 i potem już frekwencya była dość regularną. W ciągu roku szkolnego, a mianowicie przed Bożem Narodzeniem i przed Wielkanocą, przystępowała młodzież do spowiedzi i komunii św. Ogólne zachowanie się uczniów było dobre; objawiali chęć do nauki, szczególnie z wielkim zamiłowaniem oddawali się nauce rysunków, a prace rysunkowe, przedstawione w czasie popisu, świadczyły o pilnej ich pracy i postępach.

Popis publiczny odbył się dnia 20. maja 1894. pod przewodnictwem delegata Komisji krajowej dla spraw przemysłowych p. Józefa Hejdy, c. k. notaryusza. Obecni byli na popisie członkowie Wydziału szkolnego i dość licznie zbrali się rękodzielnicy. Po popisie przemówił przewodniczący do uczniów, zachęcając ich do dalszej nauki i dziękując nauczycielom za gorliwą ich pracę, poczem rozdano celującym uczniom nagrody w książeczkach pocztowej kasy oszczędności.

W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Eugeniusz Rozwadowski, burmistrz, jako przewodniczący. Ignacy Cukier i ks. Karol Bauch, delegaci gminy. Leopold Hauser, delegat c. k. Ministerstwa. Józef Hejda, delegat Wydziału krajowego, Tadeusz Starzyński, delegat Rady powiatowej. Filip Siarkiewicz, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Filip Siarkiewicz, kierownik szkoły ludowej. Ks. Jan Kiernicki, rz. k. katecheta i ks. Eugeniusz Kozaniewicz gr. k. katecheta, Herz Ehrlich, naucz. rel. mojż., Maurycy Skopowski, artysta malarz, Jan Mayer, Teodozy Laurecki, Józef Walk, Jan Daczyszyn i Józef Materna, nauczyciele szkoły ludowej.

II. Szkoły przemysłowe zawodowe

Istniejące szkoły przemysłowe zawodowe rozwijały się w roku 1894 normalnie na zasadach obowiązujących je statutów. Koszt ich utrzymania i stan frekwencji uczniów tych zakładów zestawiono w dołączonych wykazach. Tu zaś zwrócimy uwagę na zmiany, jakie zaszły w organizacji zakładów dawniejszych, lub na te zakłady, które w ciągu roku 1893/4. utworzone zostały.

Naukowy warsztat kołodziejski w Grzymałowie, uzyskawszy nowe budynki, staraniem skałackiego Wydziału powiatowego i przy pomocy funduszu krajowego wystawione, dokonywa obecnie wewnętrznej swej organizacji. Na kierownika rzeczonoego warsztatu został z początkiem roku szkolnego 1894/5 przeznaczony prowizorycznie p. Kaźmierz Kossowski, jeden z najpierwszych wychowanków Zakładu Drohowyżkiego, który następnie, pracując w pierwszorzędnym warsztacie kołodziejskich w kraju i w szkole kołodziejsko-bednarskiej w Kamionce Strumiłowej, a w końcu wysłany przy pomocy zasiłków z funduszu kraj. za granicę kraju, kształcił się specjalnie do dzisiejszego swego zawodu. W prowadzeniu zakładu zachowano na razie tok dawniejszy, oparty na zasadach, których się w warsztacie tousteckim trzymało, pozostawiono również tych samych przodowników. Gdy jednak statut nowy dla zakładu jest już opracowany, spodziewać się należy, że w początkach roku 1895 całkowita reorganizacja naukowego warsztatu w Grzymałowie zostanie przeprowadzoną, i że zakład ten, dzięki nowym a korzystnym warunkom, zajmie jedno z pierwszych miejsc pomiędzy zawodowymi szkołami naszego kraju. Nieobojętna wspomnieć przytem, że już i teraz zaleciły go chlubnie wyroby przysłane na powszechną Wystawę krajową.

Krajowy warsztat kołodziejski w Grybowie, został w ubiegłym roku szkolnym, stosownie do swego planu, uzupełniony pomocniczą kuźnią, a na instruktora kowalstwa przeznaczyła Komisya również jednego z najpierwszych wychowanków zakładu Dronowyżkiego, p. Seweryna Gzowskiego, który dłuższy czas w kraju i zagranicą w zawodzie swoim się kształcił.

W zakresie koszykarstwa, korzystając z ofiar Wydziału powiatowego w Rudkach, który oświadczył się z gotowością płacenia corocznie 200 zł, oraz JW. pp. M. Lewickiego, który 30 zł., bar. L. Brückmana i hr. K. Lanckorońskiego, którzy po 25 zł. rocznie na utrzymanie szkoły koszykarskiej płacić się zobowiązali, przystąpiła Komisya do zorganizowania nowej szkoły koszykarskiej w Rudkach. Szybkie wprowadzenie szkoły tej w życie było umożliwione dostarczeniem wyborczego budynku szkolnego, który kosztem i staraniem prezesa Rady powiatowej rudańskiej JW. Andrzeja hr. Fredry został wybudowany. Komisya przystąpiła też do wygotowania statutu szkoły, do postarania się o odpowiedniego instruktora i o potrzebne narzędzia i

przybory, gdy wtem spłonął w Rudkach główny budynek, w którym c. k. starostwo i inne urzędy były pomieszczone, i Rada powiatowa, lokując w pozostałych a do jej zarządu należących budynkach biura urzędowe i klasy szkolne, rozporządziła do pewnego czasu także i budynkiem szkoły koszykarskiej, przeznaczając go na razie na nieznajdujące pomieszczenia klasy szkoły ludowej. W ten sposób poszło w odwłokę otwarcie szkoły koszykarskiej, zasadniczo już zorganizowanej, i teraz zależeć będzie od energii Rady powiatowej, ażeby budynek, na inny cel dziś obrócony, szkole koszykarskiej jak najprędzej oddano.

Potrzeba podniesienia wyrobów szewskich, mających w kraju nadzwyczaj wielu wykonawców, lecz co do sposobu wykonania i użytego na nie materiału stojących zbyt nisko, ażeby mogły z napływem obcego obuwia fabrycznego skutecznie konkurować, zwróciła uwagę Komisji w ostatnich pięciu latach na miejscowości szewcami osiedlone i zniewoliła ją szukać środka zaradczego w organizacji szkół szewskich. Udoskonalono tedy przedewszystkiem szewską szkołę w Uhnowie, następnie założono podobną szkołę w Witkowie Nowym, w ubiegłym roku zaś — chcąc i zachodniej części kraju w działaniu tem nie pomijać — przystąpiono do zorganizowania naukowego warsztatu szewskiego w Starym Sączu. Przepisy organizacyjne, oparte na tych samych zasadach co przepisy szkół szewskich w Uhnowie i Witkowie, zostały dla tego nowo powstającego zakładu przez Komisję opracowane i rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 3. lipca b. r. L. 61.449 zatwierdzone. Do utrzymania szkoły przyczynia się gmina Starego Sącza kwotą roczną 300 zł w a., a Wydział Rady powiatowej w Nowym Sączu kwotą roczną 200 zł w. a. Na stanowisko instruktora tego nowego zakładu przeniesiono dotychczasowego instruktora warsztatu szewskiego w Uhnowie Adama Gotmana, kierownictwo zaś, po porozumieniu się z c. k. Radą szkolną krajową, poruczono p. Stanisławowi Rosołowi, kierownikowi miejscowej szkoły ludowej. Na kuratora naukowego warsztatu w Starym Sączu uproszono prezesa Rady powiatowej nowosądeckiej i posła sejmowego dra Gustawa Romera, na zastępcę zaś tegoż p. Adolfa Przybylskiego, członka Rady miejskiej starsądeckiej.

W ten sposób poświęcone już będą trzy zakłady w kraju sprawie wydoskonalenia i podniesienia szewstwa, a rozwój ich dotychczasowy świadczy, iż trafiono niemi w istotną kraju potrzebę. Jakkolwiek bowiem liczyło szewstwo z dawien dawna wielu i dobrych majstrów w Polsce, a nawet w przysłowiaach historycznych zachowano miejscowości, słynne ze znakomitego wyrobu obuwia, przecieź zaprzeczyć się nie da, że ostatnimi czasy, tak po miastach większych jak i po licznych pomniejszych koloniach szewskich, podupadł bardzo wyrób obuwia, a przeto i zarobek szewski. Całe to rękodzieło chyli się w kraju do upadku, skutkiem tego, iż nie postępuje z czasem i zostawia przeto otworem wszelkie targi dla produkcji fabryk zagranicznych, które, korzystając z pomnożonych środków komunikacyjnych, już nie na celujący towar, ale nawet na wybiórki chętnych znajdują odbiorców. To też od roku 1889, to jest od czasu namiętnej agitacji, z którą szewcy krajowi przeciw składom obuwia fabryki Moedlingskiej wystąpili, i w myśl sprawozdania, opracowanego podówczas przez członka Komisji, c. k. inspektora przemysłowego A. Nawratila, a przedłożonego Wydziałowi krajowemu w załatwieniu wniesionych do Sejmu petycji, dąży Komisya wytrwale do tego, ażeby przez fachowe szkoły szewskie wpływać na podniesienie szewskiego rzemiosła. Założenie szkoły szewskiej w Starym Sączu jest więc tylko dalszym krokiem w wykonaniu postawionego programu. A jeśli się zważy, że już dziś, po kilkoletniem istnieniu szkoły szewskiej w Uhnowie i dwuletniem w Witkowie, daje się odczuwać wpływ znaczny na wyrób targowego obuwia tych okolic, i że takowe łatwiej znachodzi odbiorców, że wreszcie przyjmowanie i dobre wykonywanie obuwia dla wojska daje zarobek podupadłym szewcom i podnosi zbyt niską tegoż cyfrę — można wywnioskować, iż zakładanie szkół szewskich i w ogóle organizacja szewstwa przez stowarzyszenia, przyczyni się do podniesienia dobrobytu tych miasteczek, w których dziś liczni szewcy ledwie wegetują.

W sprawozdaniu zeszłorocznem była już obszerniejsza wzmianka o usiłowaniach Komisji, dotyczących się podniesienia przemysłu powroźniczego w Radymnie. Usiłowania te, dzięki chętnemu współdziałaniu miejscowego Towarzystwa powroźniczego, doprowadziły w ubiegłym roku szkolnym do ostatecznej organizacyi kraj. naukowego warsztatu powroźniczego w Radymnie. Na podstawie wniosku Komisji, nadał Wydział krajowy rozporządzeniem z d. 30. października 1894 L. 57065 warsztatowi rzezonemu przepisy organizacyjne, którego najważniejsze postanowienia brzmią jak następuje:

§. 1. „Krajowy naukowy warsztat powroźniczy w Radymnie ma na celu podniesienie domowego przemysłu powroźniczego w wymienionej miejscowości i jej okolicy.

W tym celu warsztat kształci:

a) praktycznie przez wyuczanie wykonywania robót powroźniczych przy użyciu ulepszonych przyborów i narzędzi, tudzież

b) teoretycznie przez udzielanie nauki rysunków i innych przedmiotów pomocniczych.

§. 2. Nauka jest bezpłatna. Udzielana jest na podstawie planu nauki, ustanowionego przez Wydział krajowy w porozumieniu z Komisją krajową dla spraw przemysłowych. Czas nauki zwyczajnych uczniów ma trwać dwa, wyjątkowo trzy lata.

§. 3. Do krajowego naukowego warsztatu powroźniczego w Radymnie przyjmuje się uczniów zwyczajnych i nadzwyczajnych.

Uczeń zwyczajny powinien mieć przynajmniej 14 lat i wykazać się świadectwem ukończenia przynajmniej szkoły ludowej lub udowodnić, że w inny sposób nabył dostatecznej biegłości w przedmiotach przepisanych dla szkoły ludowej. Pierwszeństwo do przyjęcia (jako kandydaci na uczniów zwyczajnych) mają chłopcy pochodzący z Radymna, a między tymi synowie powroźników i chłopcy należący do domowników, z zamiejscowych zaś ci, którzy otrzymali stypendyum z funduszków publicznych z wyraźnem poleceniem pobierania nauki w krajowym naukowym warsztacie powroźniczym w Radymnie.

§. 4. W krajowym naukowym warsztacie powroźniczym w Radymnie rok szkolny trwa przez cały rok kalendarzowy.

Uczniów nadzwyczajnych można przyjmować każdego czasu bez względu na kursa szkolne.

§. 5. Uczniowie zwyczajni, pilni i obyczajni, otrzymują po ukończeniu z dobrym skutkiem przepisanej nauki świadectwo uzdolnienia z poświadczeniem postępu, pilności i zachowania się.

Uczniowie nadzwyczajni otrzymują na żądanie poświadczenie odbytej w zakładzie nauki.

§. 6. Nauki udzielają: instruktor fachowy (werk mistrz), oraz nauczyciele pomocniczy dla przedmiotów ogólnie kształcących; — potrzebne do wyrobu towarów powroźniczych wiadomości teoretyczne mają być udzielane podczas zajęć praktycznych.

Zarząd zakładu starać się ma także o ułatwienie uczniom pobierania nauki uzupełniającej, a to, o ile możliwości z uwzględnieniem specjalnych potrzeb ich przyszłego zawodu.

Wydział krajowy na przedstawienie Komisji krajowej dla spraw przemysłowych mianuje instruktora fachowego i ustanawia jego zajęcia. Pomocników warsztatowych ustanawia kurator o ile możliwości z grona uczniów zakładu na przedstawienie instruktora.

Nauczycieli pomocniczych ustanawia Wydział krajowy w porozumieniu z Komisją krajową dla spraw przemysłowych, na wniosek kuratora, który przedkłada również wnioski co do ich wynagrodzenia w granicach budżetu“.

„§. 8. Instruktor zakładu kieruje nim pod względem naukowym, zarządza także zakładem pod względem gospodarczym, z wyłączeniem jednak spraw, które załatwia wspólnie z kuratorem.

Kontrolę miejscową nad sprawami zakładu, mianowicie pod względem gospodarczym, wykonywa kurator, mianowany przez Wydział krajowy na przedstawienie Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.

W ten sam sposób ma być zamianowany zastępca kuratora.

Zwierzchniczy nadzór i opiekę nad zakładem wykonywa Wydział krajowy a względnie Komisya krajowa dla spraw przemysłowych, za pośrednictwem:

a) inspektora dla krajowego naukowego warsztatu powroźniczego w Radymnie, wyznaczonego przez Wydział krajowy na wniosek Komisji krajowej dla spraw przemysłowych;

b) a w razie potrzeby za pośrednictwem delegatów z ramienia Wydziału krajowego wyznaczonych.

Każdy z tych organów działać ma w poruczonym mu zakresie“.

W myśl powyższych postanowień objął inspekcję nad zakładem w imieniu Komisji kraj. dla spraw przemysłowych, członek jej p. A. Nawratil, na kuratora zaproszonym został ks. kanonik Leon Pastor, a na zastępcę tegoż p. Władysław Janicki, rejent miejscowy, na stanowisku instruktora zaś utrzymano dotychczasowego instruktora Alberta Wegnera.

Koszta utrzymania Zakładu podano w specjalnym preliminarzu. Materiałów potrzebnych dostarcza warsztatowi Towarzystwo powroźnicze, a to na podstawie następującego postanowienia przepisów organizacyjnych:

„Towarzystwo powroźnicze w Radymnie dostarcza zakładowi bezpłatnie przedży i wszelkich materiałów w ilości i jakości, jakie instruktor uzna za potrzebne. Zakład nie jest obowiązany zwracać Towarzystwu kosztów za materiał zepsuty przy nauce praktycznej, lub spotrzebowany do celów naukowych. Produkcya zakładu odbywa się na rachunek Towarzystwa powroźniczego w Radymnie, i z tego powodu obowiązane jest Towarzystwo załatwiać wszelkie sprawy rachunkowe, kupieckie i handlowe, połączone z tą produkcją.

Towarzystwo może zlecać zakładowi wyrabianie pewnych wyrobów z dostarczanego przez nie na ten cel materiału, o ile tego rodzaju roboty nie uwłaczają systematycznemu udzielaniu nauki przepisanej planem“.

Co się tyczy planu nauki tego, pierwszego w swoim rodzaju warsztatu, stawiają dalsze postanowienia zasadę, że „podstawę wykształcenia uczniów ma stanowić praca warsztatowa“ i że „uczniowie są uważani za terminatorów w warsztacie“, a szczegóły nauki określono jak następuje:

A. W pierwszym roku.

I. Nauka teoretyczna fachowa. 1. Opis różnych rodzajów włókien, łyk, drutów i zwierzęcych włosów używanych w powroźnictwie. 2. Nauka opisowa o przyrządach używanych w powroźnictwie do przyrządzania i czyszczenia włókien i łyk i do wyrobu nitek, szpagatu, postronków, sznurów i linek.

II. Ćwiczenia praktyczne. 1. Przyrządzanie, sortowanie, czyszczenie powroźniczych włókien i łyk, przy użyciu odpowiednich przyrządów. 2. Obsługa i użycie przyrządów i maszyn powroźniczych, służących do wyrobu nitek, szpagatu, postronków, sznurów i linek, i wyrób tych artykułów.

III. Nauki pomocnicze. 1. Rachunki elementarne, cztery działania, ułamki zwykłe i dziesiętne, nauka o proporcjach. 2. Język polski: czytanie, opowiadanie, pisanie, dyktaty. 3. Rysunki elementarne: rysowanie ołówkiem figur płaskich, następnie ciał bryłowych.

B. W drugim roku.

I. Nauka teoretyczna fachowa. 1. Opis farb, smoły i tłuszczów używanych w powroźnictwie z podaniem sposobów ich przyrządzania i użycia. 2. Nauka opisowa o przyrządach używanych do wyrobu lin, sieci i do zwijania szpagatu. 3. Obliczanie ilości przędzy dla towaru o pewnej długości, grubości i wadze. Obliczanie i ustanowienie ceny towaru wedle kosztów przędzy i kosztów roboty. Prowadzenie najpotrzebniejszych dla samoistnego powroźnika książek handlowych. Zawodowa korespondencya i ekspedycye towaru.

II. Ćwiczenia praktyczne. Wyrób lin, sieci, powrozów z włosów zwierzęcych, pochodni i szpagatowych tkanin, zwijanie i pakowanie towaru, farbowanie włókien powroźniczych

III. Nauki pomocnicze. 1. Rachunki: dalszy ciąg nauki z poprzedniego roku. 2. Język polski: czytanie, opowiadanie, ćwiczenia stylistyczne.

C. W trzecim roku.

Uczniowie, którzy poprzednie dwa lata z celującym postępem ukończyli i chcieliby wiadomości swoje teoretyczne i praktyczne rozszerzyć, mogą za zezwoleniem Komisji krajowej dla spraw przemysłowych naukę pobierać rok trzeci. Program nauki składać się będzie wyłącznie z przedmiotów i ćwiczeń fachowych i w każdym wypadku będzie ułożony odpowiednio do celu studyów“.

Na umieszczenie warsztatu wystawiło Towarzystwo powroźnicze budynek, obejmujący halę warsztatową, oraz ubikacye na biuro Towarzystwa i magazyny. Uroczyste poświęcenie i otwarcie warsztatu nastąpiło d. 11. października b. r.

Obok powstania nowych zakładów, mamy do zanotowania także zwinięcie jednego niedawno powstałego, a mianowicie naukowego warsztatu dla wyrobów z drzewa w Kołomyi, utrzymywanego przez tamtejszą Spółkę huculską. Warsztatowi temu przeznaczył był Wysoki Sejm subwencyę z funduszków krajowych w kwocie 1300 zł. w. a. rocznie, był on też zaopatrzony w inwentarz warsztatowy, zakupiony z tych funduszków i miał instruktora i nauczyciela rysunków, którzy z pomienionej subwencji byli płatni. Już przed założeniem rzeczzonego warsztatu, który powstanie swe inicjatywie prywatnych osób, miłośników rzemieślnictwa huculskiego zawdzięczał, była mowa o utworzeniu w Kołomyi rządowej szkoły dla przemysłu drzewnego, w podobnych rozmiarach, jak szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem. Przez dłuższy czas wszakże nie dochodził zamiar ten do skutku, i gdy się zdawało, że został już zaniechany, poczęli się krzątać prywatni ludzie około podniesienia snycerstwa huculskiego i utworzywszy t. zw. „Spółkę huculską“ urządzili w r. 1890 dla wyrostków huculskich warsztat naukowy. Tymczasem zamiar rządu dojrzał, a gdy gmina m. Kołomyi zdecydowała się dostarczyć potrzebnych do szkoły ubikacyj, przystąpił rząd do zorganizowania c. k. szkoły dla przemysłu drzewnego i otworzył ją już z początkiem b. roku szkolnego. Gdy zaś w tej szkole zabezpieczonem zostało także pielęgnowanie motywów ornamentalnych i techniki, cechujących snycerski przemysł Huculów, okazało się zbyt późnem dalsze wspieranie warsztatu prywatnego, który ten sam cel miał na oku. Poszła też za tem uchwała Komisji, przenosząca subwencyę krajową w kwocie 1100 zł. w. a. na rządową szkołę dla przemysłu drzewnego w Kołomyi, co w przedłożonym poniżej preliminarzu znalazło swój wyraz, i przekazano przeważną część warsztatowego inwentarza pomienionej szkole rządowej. Ponieważ atoli Spółka huculska się nie rozwiązuje i zamierza nadal w sprzedaży wyrobów domowego przemysłu huculskiego pośredniczyć, a nawet dodatkowy warsztacik w skromnych rozmiarach utrzymywać, postanowiła Komisya pewną część inwentarza warsztatowego do dalszego użytku Spółce pozostawić.

Usiłowania Komisji, wypływające z uchwał W. Sejmu, powziętych na wniosek posła L. Chrzanowskiego co do założenia szkoły ślusarsko-mechanicznej w Tarnopolu, nie zostały jeszcze pożądanym skutkiem uwieńczone, posunęły się jednak naprzód i uprawniają

do przypuszczenia, że szkoła ta będzie mogła być jako zakład rządowy utworzoną. Na podstawie deklaracyj, w myśl których Rada powiatowa w Tarnopolu zobowiązała się w dwóch ratach rocznych 4000 zł. na założenie, a 600 zł. corocznie na utrzymanie szkoły tego rodzaju opłacać, oraz Rad powiatowych w Trembowli i Skałacie, z których pierwsza corocznie po 150 zł., druga po 200 zł. na ten sam cel płacić się zobowiązały — nareszcie na podstawie oświadczenia zarządu m. Tarnopola, że niewątpliwie da grunt pod budynek szkolny i przyczyni się pewną, znacznieszą kwotą (około 5000 zł.) do wystawienia budynku — przedstawiła

Alegat VIII. Komisya c. k. Rządowi za pośrednictwem Wydziału krajowego swoje, w dołączonym tu $\frac{1}{2}$ piśmie wyłuszczone zapatrywania. Obecnie ma zatem c. k. Rząd w sprawie tej powziąć zasadnicze postanowienie i od tego postanowienia zależeć będzie dalszy jej rozwój.

W zakresie szkół garncarskich wypada stwierdzić pocieszający postęp co do ulepszania czerepu, polew, poprawności i wykwińności ornamentu, a wreszcie uszlachetnienia i urozmaicenia kształtów, któremi szkoły starają się odpowiadać wymaganiom publiczności i rozwiniętemu jej smakowi. Przyszła im w tej mierze z pomocą kraj. Stacya ceramiczna, która na podstawie projektów członka Komisji, prof. J. Zacharjewicza, zaopatrzyła i zaopatruje szkoły garncarskie w nowe modele i w motywa ornamentalne. Kto zwiedzał pawilon szkół zawodowych na powszechnej Wystawie krajowej, ten nie mógł nie zauważyć tej różnaitości i wyrobionego smaku, któremi odznaczały się czyto naczynia oparte na wzorach ludowego przemysłu domowego, czy czerpiące z ogólnych motywów nowożytnej ornamentyki. Były one przez publiczność rozrywane, i w tem należy poniekąd szukać stwierdzenia, że kierunki nadane szkolnym wyrobom ceramicznym są w stanie wytworzyć krajowy przemysł, zdolny do zaspokojenia potrzeb i smaku publiczności, a tem samem dać podstawę miejscowym garncarzom i kaflarzom do szerszego i wydatniejszego zarobku.

W ślad za tem są też w toku projekta, zmierzające do rozszerzenia planu nauki w kraj. szkole garncarskiej w Kołomyi, usiłowania do wybitniejszej produkcyi terrakotowej w Toustem, wreszcie przekształcenie i rozwinięcie produkcyi naczynia kamionkowego w Pomrembie, gdzie szkoła, w skutek zmiany instruktorów i innych nieprzyjaznych okoliczności, pomimo dojścia do wybornych rezultatów w samymże wyrobie, zawsze niewielu liczy uczniów i zbyt mało, w stosunku do kosztów utrzymania, produkuje.

W krajowej Stacyi ceramicznej, która szkoły garncarskie we wszystkim po-
siłkuje, utworzono na podstawie budżetu tegorocznego posadę asystenta. Obowiązki tegoż objął ukończony technik p. Karol Rolle, mający zamiar zawodowi ceramicznemu stale się poświęcić. Co do czynności samejże Stacyi, dołączamy $\frac{1}{2}$ sprawozdanie jej kierownika.

Alegat IX.

Należy nam poruszyć jeszcze jedną sprawę, odnoszącą się do wszystkich szkół zawodowych, a wielce ważną dla ich dalszego rozwoju. Od dawna już dawała się uczuwać potrzeba, ażeby szkoły zawodowe, mimo pożądaney różnaitości ich ustroju, ująć w ściślejsze karby pod względem toku administracyjnego i rachunkowości, i tym sposobem zabezpieczyć sobie jasną i dostateczną kontrolę nad wszystkim, co w nich kontroli władz nadzoreczych ulegać powinno. Było to zadanie wcale niełatwe do rozwiązania, bo zbyt daleko posunięte wymagania mogłyby przykuć kierownika szkoły do stołka biurokratycznego ze szkodą dla jego najważniejszej działalności nauczycielskiej, lub dać powód do obciążania szkół dalszym personelem administracyjno-rachunkowym i nieuniknionym nań wydatkiem. Trudno było przytem modelować rzecz na wzorach obcych, bo przepisy tego rodzaju są w ogóle rzeczą nową, jak nowem jest szkolnictwo przemysłowe. Ułożono tedy samodzielnie instrukcyę administracyjną i rachunkową, która, obok ściśłości wymagań, nie czyni zajęcia administracyjno-rachunkowego zbyt uciążliwym, skomplikowanym i wiele czasu wymagającym, a lustratorowi administracyjnemu daje dostateczną podstawę do zbadania, o ile w zakresie kasy, dochodów i wydatków warsztatowych, postępowania z uczniami, obliczania ich czasu i wynagrodzeń za

pracę, stosunków szkoły na zewnątrz itp. rzecz prawidłowo jest prowadzoną. Stosownie do tej instrukcyi, zatwierdzonej rozporządzeniem Wydziału kraj. z d. 8 czerwca b. r. L. 2074, korzystając z przyzwolonego na ten cel kredytu, zarządziła Komisya druk formularzy, które wszystkim szkołom zawodowym zostają rozsyłane, tak, że z 1. stycznia 1895 gospodarka wewnętrzna we wszystkich szkołach zawodowych będzie mogła już wedle postanowień nowej instrukcyi, być zaprowadzoną. Czas i praktyka stwierdzą, o ile ziszcza się oczekiwania do instrukcyi tej przywiązane, one też będą najlepszym krytykiem i wykażą, jakie w niej wypadnie z czasem zrobić zmiany i ulepszenia.

Dział ten sprawozdania kończymy jeszcze przytoczeniem cyfr subwencyi, która od c. k. Rządu memoryałem Komisyi kraj. z d. 24. lipca b. r. L. 644, jako zasiłek dla krajowych szkół zawodowych na rok 1895 została zażądana. Wynosi ona w całości 26.520 zł. w. a., jak się zaś rozdziela na poszczególne zakłady, podano w preliminarzach szczegółowych. W porównaniu z żądaniem zeszłorocznem, któremu jednak c. k. Rząd nie w zupełności uczynił zadłość, jest cyfra powyżej przytoczona tylko o 3.520 zł. wyższą; słuszną przeto możemy żywić nadzieję, że w obec znacznych ofiar, jakie kraj cały na szkolnictwo przemysłowe ponosi, uzyskanie tak umiarkowanego zasiłku państwowego nie natrafi na żadne trudności.

W uzupełnieniu wykazów statystycznych podajemy tutaj dalsze szczegóły, dotyczące się istniejących szkół zawodowych.

1. Czerwona Wola. Szkoła koszykarska.

Założona w r. 1879 w Jarosławiu, od r. 1891 przeniesiona do Czerwonej Woli. Obejmuje dwa oddziały; w każdym oddziale trwa nauka rok. Na naukę zajęć praktycznych przeznaczono 60 godzin tygodniowo a 6 godzin na naukę dopełniającą. Plan nauki zatwierdzony rozporządzeniem Wydziału kraj. z dnia 3. stycznia 1893 L. 65274.

Uczniowie, prawie wyłącznie synowie włościan, pochodzą w przeważnej części z pobliskich wsi powiatu jarosławskiego, 9 z innych powiatów, jako nadzwyczajny uczeń 1 nauczyciel ludowy w czasie wakacyj. Ukończeni uczniowie wracają przeważnie do zawodu rolniczego i trudnią się przytem koszykarstwem jako przemysłem domowym.

W skład zarządu szkolnego wchodzi: J. E. ks. Jerzy Czartoryski, kurator szkoły, August Szczurowski, delegat rządu, Edward Micewski, delegat Rady powiatowej.

Instruktor fachowy: Franciszek Gondek, administrator: Józef Dąbrowski.

2. Jasło. Szkoła koszykarska.

Założona w r. 1885. Obejmuje jeden oddział; nauka trwa dwa lata. Szkoła pod zarządem założonego w Jasle kraj. Towarzystwa dla wyrobów koszykarskich.

Uczniowie pracują przez dzień cały, a wieczorem uczęszczają na naukę uzupełniającą. Pochodzą z rodzin włościańskich. Towarzystwo koszykarskie stara się o utrzymanie ich w czasie nauki.

Zarząd stanowią członkowie Dyrekcyi Towarz. koszykarskiego, pp. Klaudyusz Angerman i Tytus Brąglewicz.

Instruktor fachowy: Michał Podkólski.

3. Dżurów. Powiatowa szkoła koszykarska.

Założona w r. 1892, obejmuje dwa oddziały: dla młodszych i starszych uczniów. Czas nauki dwuletni.

Na naukę praktyczną przeznaczono 60 godzin tygodniowo. Uczniowie są dziećmi włościańskimi, przeważnie miejscowi, częścią zamiejscowi.

Kurator szkoły: Włodzimierz Zagórski.

Instruktor fachowy: Jerzy Dziaduch.

4. Grybów. Krajowy warsztat kołodziejski.

Założony w r. 1890, obejmuje dwa oddziały: kołodziejski i kowalski z nauką trzyletnią. Na naukę praktyczną przeznaczono w I. r. 23, w II. r. 33, w III. r. 42 godzin tygodniowo; na naukę teoretyczną w każdej klasie po 15 godzin tygodniowo. Kurs kowalstwa, jako pomocniczego przy kołodziejstwie, został dopiero w ciągu roku szkolnego zorganizowany.

Uczniowie są przeważnie synami ubogich rolników lub małomieszczan, znaczna ich część jest zamieszcową i pochodzi z różnych powiatów kraju.

W skład zarządu wchodzi: Edmund Klemensiewicz kurator zakładu, Dr. Adam Jakubowski burmistrz, jako zastępca kuratora, Karol bar. Brunicki i Antoni Wejda, delegaci Rudy powiatowej, Alojzy Muszyński administrator, Jan Czaplinski delegat stowarzyszenia przemysłowego.

Instruktor fachowy: Andrzej Skoplak; Seweryn Gzowski, instruktor kowalstwa, Jan Liszka, przodownik kołodziejski, ks. Jan Stasiński katecheta, Józef Tabeau, nauczyciel przedmiotów dopełniających.

5. Grzymałów. Warsztat kołodziejski.

Założony w r. 1882 w Toustem, w 1892 zreorganizowany i przeniesiony do Grzymałowa. Obejmuje dwa oddziały: kołodziejski i kowalski z nauką trzyletnią. Na naukę praktyczną przeznaczono dla kursu I. II. i III. po 37 godzin tygodniowo, na naukę teoretyczną po 23 godzin tygodniowo,

Uczniowie są w części miejscowi, w części ze wsi okolicznych, przeważnie synowie rolników i małomieszczan.

Organizacja zarządu miejscowego jest w toku.

Fachowy kierownik zakładu: Kazimierz Kossowski, administrator: Stefan Stróżecki, wermistrze: Andrzej Ciupik dla kołodziejstwa, Michał Kolanowski dla kowalstwa.

6. Kamionka strumiłowa. Krajowa szkoła kołodziejstwa i bednarstwa.

Założona w r. 1884, obejmuje trzy oddziały: kołodziejski, kowalski, jako pomocniczy i bednarski. Na każdym oddziale trwa nauka cztery lata. Na naukę teoretyczną przeznaczono na trzy kursa 87 godzin tygodniowo, zaś na roboty praktyczne dla czterech kursów 171 godzin tygodniowo. Czwarty kurs jest wyłącznie praktyczny.

Uczniowie są przeważnie synami rolników. Od czasu założenia szkoły ukończyło naukę i uzyskało świadectwo wyzwolin 43 uczniów. Kilku kołodziei i bednarzy zmieniło po ukończeniu nauk swój zawód i pracują u stolarzy.

W skład zarządu szkoły wchodzi: Dr. Stanisław hr. Badeni jako przewodniczący Alfred Stecki, Klemens Torosiewicz, Dr. Władysław Stupnicki, ks. Michał Cegielski, Wojciech Eliasiewicz i Aleksander Malinowski, członkowie komitetu.

Kierownik zakładu: Edward Paudler, ks. Michał Cegielski i ks. Aleksander Dobrowolski, katecheci, Jędrzej Hyk instruktor kołodziejstwa, Józef Wienc instruktor bednarstwa, Karol Laskowski majster kowalski, Anatol Jaworski, nauczyciel przedmiotów uzupełniających.

7. Stanisławów. Krajowy warsztat stolarsko-tokarski.

Założony w r. 1884, zreorganizowany w r. 1891, obejmuje oddział stolarstwa w połączeniu z nauką tokarstwa i snycerstwa o tyle, o ile stolarzowi jest potrzebna. Nauka trwa trzy lata. Nauka praktyczna liczy w każdej klasie po 30, teoretyczna po 22 godzin tygodniowo.

Wszyscy uczniowie są miejscowi, przeważnie z warstwy mieszczańskiej i rękodzielniczej; kilku synów urzędników.

W skład zarządu warsztatu wchodzi: Dr. Waleryan Szydłowski burmistrz, jako kurator zakładu, Józef Jaegerman i Hersz Halpern, delegaci Rady miejskiej Józef Jabłonowski, delegat Rady powiatowej, Michał Rembacz, delegat kasy oszczędności, Teodor Birnbaum, inspektor fachowy, Ferdynand Fiedler, reprezentant miejscowych stolarzy.

Kierownik i instruktor fachowy: Stanisław Eustachy Merunowicz; przodownik warsztatowy: Robert Terczka, ks. dr. Władysław Bandurski, katecheta, Władysław Lotoszyński, prof. gimn. i Paweł Bryła naucz. gimn., jako nauczyciele pomocniczy.

8. Żywiec. Krajowa szkoła dla stolarstwa i wyrobu zabawek.

Założona w r. 1887, zorganizowana 1892, obejmuje dwa oddziały: stolarstwo i wyrób zabawek. Nauka trwa cztery lata. Właściwy kurs wyrobu zabawek nie jest dotąd w życie wprowadzony. Szkoła ma do walczenia z trudnością pomieszczenia, mieści się bowiem w jednym budynku z 5-klasową szkołą ludową. Miasto ma podjąć w najbliższej przyszłości budowę osobnego domu dla szkoły.

W skład zarządu szkoły wchodzi: Herman Czeecz de Lindenwald, kurator zakładu, Karol Ringer, sekretarz Rady pow., zastępca kuratora, Ludwik Dubowski, Jan Mirowski i Antoni Olszowski, delegaci gminy.

Kierownik szkoły: Władysław Niemożynowski, instruktor fachowy: Paweł Prydatkiewicz, nauczyciele pomocniczy: Władysław Nowotarski, Franciszek Zimnal, Jan Gołąb i Stanisław Polek, nauczyciele szkoły ludowej.

9. Kołomyja. Spółka Huculska, warsztat naukowy dla wyrobów z drzewa.

Założony w r. 1890, zreorganizowany 1. stycznia 1893, obejmował jeden oddział dla stolartstwa, tokarstwa i snycerstwa z nauką trzyletnią.

Z powodu otwarcia rządowej szkoły dla przemysłu drzewnego w Kołomyi, został warsztat powyższy z końcem roku szkolnego zwinięty, a przeznaczona dlań subwencja krajowa i część inwentarza warsztatowego przekazane szkole rządowej z początkiem roku szkol. 1894/5.

10. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska.

Założona w r. 1876 przez c. k. rząd, przyjęta pod zarząd kraju w r. 1886. Obejmuje jeden oddział z nauką trwającą trzy lata. Ilość godzin nauki teoretycznej wynosi tygodniowo: na I. kursie 16, na II. kursie 16, na III. kursie 20. Na roboty praktyczne przeznaczono na I. kursie 28, na II. kursie 38, na III. kursie 36 godzin tygodniowo.

W roku szkolnym 1893/4 był urządzony czasowy kurs strycharstwa i wyrobu rurek drenowych, w którym wzięło udział 10 uczniów.

Uczniami są przeważnie synowie wyrobników i rękodzielników, po kilku zaś synowie rolników i urzędników. Ukończyło naukę z dobrym postępem 28 uczniów, z których 13 pracuje w kaflarstwie, 10 w garncarstwie; 3 porzuciło swój zawód, 2 niewiadomi z pobytu i zatrudnienia.

W ciągu roku lustrowali szkołę członek Komisji prof. J. Zacharjewicz i kierownik stacji ceramicznej E. Krzen.

W skład zarządu szkoły wchodzi: Edmund hr. Starzeński, kurator, Karol Głuchowski, delegat gminy, Franciszek Jasiński, delegat Rady powiatowej, Jan Budzianowski, delegat stowarzyszenia garncarzy.

Kierownik szkoły: Aleksander Klimaszewski. Stanisław Daczyński, nauczyciel rysunków. Lucyan Baecker, nauczyciel rysunku geometrycznego, Stefan Skrypniczuk, wermistrz, Antoni Kostrubiak, przodownik warsztatowy.

II. Poremba. Krajowy warsztat garnoarski.

Założony w r. 1889. Obejmuje jeden oddział dla wyrobu naczyń kamionkowych. Nauka trwa trzy lata. Na naukę teoretyczną przeznaczono 24 godzin, na roboty praktyczne 36 godzin w tygodniu. Oprócz tego ćwiczą się uczniowie w wyrobie kafli, dachówek i drenów.

Kuratorem zakładu jest p. Michał Bóbr.

W ciągu roku szkolnego, w skutek rezygnacyi kierownika W. Szczytnickiego, nastąpiła zmiana w kierownictwie. Ustanowiono zarząd tymczasowy, w którego skład wchodził: X. Waligóra jako administrator, Jan Słowicki, starszy wermistrz, Franciszek Miękiński, wermistrz, Antoni Birczyński, nauczyciel pomocniczy.

Reorganizacya zakładu w toku.

12. Touste. Krajowy warsztat garncarski.

Założony w r. 1886, zreorganizowany w r. 1892. Obejmuje jeden oddział z nauką trzechetnią. Na naukę praktyczną przypada 30 godz., na naukę teoretyczną 28 godz. tygodniowo.

Uczniami są tylko miejscowi synowie włościan.

Zarząd miejscowy stanowią: Władysław Fedorowicz, kurator, ks. Michał Czaczkowski, zastępca kuratora.

Kierownik warsztatu: Antoni Goligowski i Albin Biłous, wermistrz

13. Uhnów. Krajowy warsztat szewski.

Założony w r. 1891, obejmuje jeden oddział z nauką dwuletnią i kurs dla szewców starszych. Na naukę praktyczną wyznaczono w I roku 28, w II. roku 30 godzin tygodniowo, na naukę teoretyczną w I. roku 26, w II. roku 21 godzin tygodniowo.

Uczniowie nadzwyczajni, na kursie dla starszych, uczyli się wyrobu obuwia wojskowego. Uczniami zwyczajnymi są przeważnie synowie szewców miejscowych.

W skład zarządu szkoły wchodzi: Franciszek Jędrzejowicz, kurator zakładu, Aleksander Celewicz, kierownik.

Instruktor fachowy: Adam Gotmann, pełnił obowiązki do końca roku szkolnego, poczem został przeniesiony na instruktora szkoły szewskiej do Starego Sącza.

14. Witków. Krajowy warsztat szewski.

Założony w r. 1893. Obejmuje jeden oddział o nauce dwuletniej. Na roboty praktyczne przeznaczono 27, na naukę teoretyczną 20 godzin tygodniowo. Zarząd urządza również, kursa czasowe dla praktykujących już szewców jako uczniów nadzwyczajnych. Uczniami zwyczajnymi są synowie rolników i szewców miejscowych.

Kurator zakładu: Dr. Stanisław hr. Badeni, zastępca kuratora: ks. Tefil Korczyński, proboszcz gr. kat. w Witkowie.

Kierownik warsztatu: Władysław Lewicki, instruktor: Piotr Koller.

15. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Założona w r. 1887, zreorganizowana w r. 1889. Obejmuje dwa oddziały: 1. oddział dla uczniów zwyczajnych; 2. oddział dla starszych czeladników i robotników. Ilość godzin nauki w tygodniu wynosi: na oddziale I. a) kurs przygotowawczy: nauka praktyczna 45 godzin, nauka teoretyczna 8 godzin; b) na kursie pierwszym: nauka praktyczna 29 godzin, nauka teoretyczna 24 godzin; c) na kursie drugim: nauka praktyczna 21 godzin, nauka teoretyczna 31 godzin. Na oddziale II.: na naukę praktyczną 52 godzin tygodniowo. Nauka trwa na oddziale I. dwa względnie trzy lata, na oddziale II. dwa do sześciu tygodni.

Przeważna część uczniów pochodzi z Krosna lub z gmin okolicznych, 16 z innych powiatów kraju Są to prawie wyłącznie synowie rolników lub rękodzielników.

W skład zarządu szkoły wchodzi: August Gorayski, kurator zakładu, Stanisław Janik, delegat gminy, ks. Jan Szalay, delegat Wydziału pow., Stanisław Starowiejski, dr. Feliks Czajkowski, delegaci Wydziału kraj., Kazimierz Orpiszewski, reprezentant towarzystwa tkackiego.

Kierownik szkoły: Henryk Gruszecki, Franciszek Daniszewski, nauczyciel rysunków, Józef Lajos, instruktor, Andrzej Kuryłas, pomocnik do nadzoru robót praktycznych, prócz tego trzech nauczycieli szkoły ludowej do przedmiotów uzupełniających.

16. Białowa. Krajowy warsztat tkacki.

Zołozony w r. 1884. Obejmuje dwa oddziały, mianowicie: oddział dla uczniów zwyczajnych, dwu-względnie trzyletni, i oddział dla starszych, na którym czas trwania nauki zależnym jest od instruktora.

Nauka teoretyczna liczy na pierwszym i drugim roku po 12 godzin tygodniowo; nauka praktyczna na pierwszym i drugim roku po 46 godz., na trzecim 58 godzin tygodniowo.

Uczniami są synowie miejscowych lub okolicznych tkaczy-rolników i wszyscy po ukończeniu nauki wracają do swego zawodu. Szkoła jest w związku z towarzystwem tkackim „Prządka“ w Krośnie, które dostarcza jej materiału i zabiera tkaniny wyrobione.

W skład zarządu szkoły wchodzi: Zdzisław Skrzyński, kurator, Władysław Jędrzejowicz, delegat Wydziału krajowego, Władysław Rylski, delegat Towarzystwa tkackiego „Prządka“. Instruktor fachowy: Marcin Brzęk.

17. Gliniany. Krajowy warsztat tkacki.

Zołozony w r. 1886, zreorganizowany w r. 1890. Obejmuje dwa oddziały: I. dla uczniów zwyczajnych, II. dla nadzwyczajnych, t. j. dla starszych tkaczy.

Ilość godzin nauki praktycznej na oddziale I. wynosi 39 tygodniowo, na oddziale II. 42 tygodniowo. Nauka teoretyczna udzielaną jest na I. oddziale w 18 godz. tygodniowo.

Liczba uczniów wzmaga się znacznie, więc budynek szkoły jest już za szczupły. Uczniami są przeważnie synowie rolników i rzemieślników; na 41 uczniów było 13 wyznania mojżeszowego.

W skład zarządu szkoły wchodzi: Franciszek hr. Potulicki, kurator zakładu, ks. Filemon Reszetyłowicz, delegat Wydziału krajowego, zastępca kuratora, Edward Brückner, delegat Rady powiatowej, Szczepan Fernezy, delegat gminy, Rudolf Koerber, delegat Towarz. zaliczkowego, Józef Wolf, delegat spółki tkackiej.

Kierownik: Jan Jurajda, Franciszek Hyblik, instruktor, Tadeusz Toczyski, nauczyciel przedmiotów uzupełniających.

18. Gorlice. Krajowy warsztat tkacki.

Zołozony w r. 1893, został dopiero w drugiej połowie r. 1894 w życie wprowadzony i opiera się na statucie, zatwierdzonym przez Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 31. października 1893 l. 47.960. Obejmuje, podobnie jak inne naukowe warsztaty tkackie, dwa oddziały, I. dla uczni zwyczajnych, II. dla starszych tkaczy, jako uczniów nadzwyczajnych, urządzany czasowo wedle uznania Wydziału krajowego. Zaopatrzony jest obecnie w 6 krosien ze wszystkimi potrzebnymi przyborami i liczy 9 uczniów. Ubikacyi dostarcza gmina, materiałów Towarzystwo tkackie „Prządka“ w Krośnie.

W skład zarządu szkoły wchodzi: Wojciech Biechoński, delegat Wydziału krajowego i kurator, ks. Stanisław Ziemiański, delegat Rady powiatowej, Stefan Meus, c. k. notaryusz, delegat gminy, Wiktor Drzymuchowski, delegat „Prządki“.

Instruktor fachowy: Bazyl Gąsiek.

19. Korczyna. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w r. 1886. Nauka odbywa się w jednym oddziale i trwa dwa lata. Na naukę teoretyczną przeznaczono 6 godzin, na naukę praktyczną 45 godzin tygodniowo. Uczniami są wyłącznie synowie miejscowych rolników i tkaczy.

W skład zarządu szkoły wchodzi: ks. Jan Szalay, jako przewodniczący, Jakób Pelczar, Franciszek Gonet i Franciszek Urbanek, delegaci gminy i towarzystwa tkackiego. Maciej Jurasz, dyrektor Towarzystwa tkackiego.

Instruktor fachowy: Jan Standejski.

20. Kosów. Warsztat tkacki.

Założony w r. 1882. Nauka trwa 3 lata. Uczniowie zatrudnieni bywają praktycznie po 60 godzin tygodniowo. Uczniami są przeważnie synowie miejscowych tkaczy. Reorganiza-cya zakładu w toku.

W skład zarządu wchodzi reprezentaci dyrekcyi miejscowego Towarzystwa tkackiego: Włodzimierz Łuszczyński, dr. E. Wilkowski i Stanisław Bursa.

Instruktor fachowy: Bronisław Babiak.

21. Łańcut. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w r. 1890. Obejmuje dwa oddziały, mianowicie: I. dla uczniów zwyczajnych, II. dla starszych tkaczy. Nauka trwa 2, względnie 3 lata na I. oddziale, 5 miesięcy na II. oddziale.

Na naukę teoretyczną przeznaczono 12 godzin, na praktyczną 48 godzin tygodniowo.

Zakład jest umieszczony nieodpowiednio w dwóch lokalach, zanadto od siebie oddalonych. Statut został warsztatowi świeżo nadany i zatwierdzony rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 24. października L. 23719.

W skład zarządu szkoły wchodzi: Hr. Roman Potocki, kurator zakładu, Bolesław Zardecki zastępca i Jan Cetnarski, delegaci Rady powiatowej, Józef Gawel i Marcin Szulc, delegaci gminy, Jakób Krzan i Ludwik Pusz, delegaci Towarzystwa produkcyjnego i handlowego.

Instruktor fachowy: Bazyli Pyptiuk.

22. Rychwałd. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w r. 1891, ma I. oddział dla uczniów zwyczajnych, z nauką trwającą dwa, względnie trzy lata. Uczniami są synowie miejscowych rolników.

W skład zarządu wchodzi: Antoni Michałowski, kurator Zakładu, ks. Jan Kos, delegat Wydziału krajowego, Wojciech Szwed, delegat Rady powiatowej, Jan Cebra t, delegat gminy, Karol Ringer, delegat spółki tkackiej

Instruktor fachowy: Wawrzyniec Gubała. Dla nauki przedmiotów uzupełniających: Wojciech Zajda, miejscowy nauczyciel ludowy.

23. Wilamowice. Krajowy warsztat tkacki.

Założony w roku 1887. Nauka podzielona na dwa oddziały: I. dla uczniów i uczennic zwyczajnych, trwająca dwa, względnie trzy lata, II dla uczniów i uczennic nadzwyczajnych.

Na naukę praktyczną przeznaczono 47 godzin, na naukę teoretyczną 13 godzin tygodniowo. Uczniami są przeważnie synowie miejscowych tkaczy. Lokal jest za szczupły.

W skład zarządu wchodzi: Dr. Herman Czecz de Lindenwald, kurator zakładu, ks. Andrzej Kondolewicz, zastępca, delegat Rady powiatowej, Jan Kaleta, burmistrz i Jan Nowak delegaci gminy, Michał Foks, delegat spółki tkackiej.

Instruktor fachowy: Aleksander Zugaj, Józef Mika, przodownik. Ks. Andrzej Kondolewicz udziela uczniom dobrowolnie religii.

24. Rakszawa. Krajowa szkoła sukiennicza.

Założona w r. 1893 i otwarta w listopadzie tegoż roku. Obejmuje dwa oddziały: I. dla uczniów zwyczajnych, II dla starszych sukienników. Nauka na oddziale I. trwa dwa, względnie trzy lata.

Na naukę praktyczną w I. roku nauki przeznaczono 26, w II. roku 38, na naukę teoretyczną w I. roku 22, w II. roku 16 godzin tygodniowo.

Uczniom nadzwyczajnym II oddziału może być osobno udzielana nauka tkactwa lub farbiarstwa. W roku szkolnym 1893/4 był tylko 1szy rok oddziału dla uczniów zwyczajnych i liczył 12 uczniów, 7 miejscowych, 5 zamiejscowych, synów włościan lub małomieszczan. Szkoła jest dobrze umieszczona, lecz okazuje się niezbędnie potrzebnym budynek na mieszkania dla nauczycieli.

W skład zarządu wchodzi: Bolesław Żardecki, kurator, ks. Tomasz Sobota, delegat Rady powiatowej łańcuckiej, Jan Cetnarski, delegat Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie.

Kierownik zakładu: Stanisław Anczyz, instruktor tkactwa: Jan Trojnar, instruktor farbiarstwa: Józef Wiech, nauczyciel pomocniczy: Jan Mellęch, nauczyciel szkoły ludowej.

25. Radymno. Warsztat powroźniczy.

Założony w roku 1893 Obejmuje jeden oddział nauki praktycznej dwuletni. Na naukę przeznaczono 60 godzin tygodniowo.

W skład zarządu wchodzi: Ks. kan. Leon Pastor, kurator zakładu; Władysław Janicki, zastępca kuratora. Instruktor fachowy Albert Wegner. Inspekcję nad Zakładem poruczyła Komisya członkowi swemu, kraj. inspektorowi przemysłowemu, A. Nawratilowi.

26. Kańczuga. Szkoła koronkarska.

Założona w roku 1882 Obejmuje dwa oddziały: I. dla uczennic zwyczajnych o kursie trzyletnim; II. dla uczennic nadzwyczajnych.

Uczennicami są przeważnie córki wieśniaków, zarobników dziennych i rzemieślników. Na 56 uczennic w wieku 12 do 20 lat, było 41 miejscowych a 15 zamiejscowych. Po ukończeniu nauki zajmują się wyrobem koronek w domach rodziców, idą na nauczycielki robot koronkarskich lub w ogóle dla wyrobu koronek do domów prywatnych.

W skład komitetu zarządzającego wchodzi: Stefan Prek, przewodniczący, ks. Roman Olkiszewski, ks. Antoni Dymnicki i Jan Chmura, członkowie komitetu.

Kierowniczką szkoły: Bar. Magdalena Czechowiczowa, nauczycielki pomocnicze: Anna Niepoń i Zuzanna Wołoszyńska.

27. Muszyna. Krajowa szkoła koronkarska.

Założona w r. 1887, obejmuje 3 oddziały całoroczne. Na naukę praktyczną przeznaczono 34, na naukę teoretyczną 14 godzin tygodniowo.

Wszystkie uczennice, córki małomieszczan, były miejscowe.

W skład zarządu wchodzi: Ks. kanonik Andrzej Gruszka, jako kurator i przewodniczący, hr Helena Stadnicka, z Nawojowej, Antonina Krynicka i Marya Sokółowska, z ramienia Wydziału krajowego, Jan Artel, delegat Rady powiatowej, Józef Medwecki burmistrz, jako reprezentant gminy.

Kierowniczka szkoły: Aniela Kuhn; ks. Józef Ręgorowicz, katecheta, Karolina Pyrć, pomocnicza nauczycielka koronkarstwa, Julia Ortyńska, nauczycielka przedmiotów uzupełniających.

28. Zakopane. Krajowa szkoła koronkarska.

Założona w r. 1883. z inicjatywy pani Heleny Modrzejewskiej. Obejmuje dwa oddziały; nauka trwa trzy lata. Na naukę praktyczną przeznaczono 52, na naukę teoretyczną 14 godzin tygodniowo.

Na 65 uczennic było 24 miejscowych a 41 zamiejscowych, przeważnie córek włościańskich.

W skład zarządu miejscowego wchodzi: Marya hr. Zamoycka, przewodnicząca, dr. Andrzej Chramiec, delegat Wydziału krajowego i Franciszek Neužil.

Kierowniczka szkoły: Józefa Neužilowa; ks. Karol Paluch, katecheta, Franciszek Neužil dla rysunków, Wincenty Regiec dla przedmiotów dopełniających, Anna Chycowa, Agnieszka Gąsienicowa i Filomena Skupień, pomocnicze nauczycielki.

III. Pożyczki, zasiłki na cele przemysłowe i stypendya.

W czasie, który sprawozdaniem niniejszem objęto, przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu wnioski, dotyczące się udzielenia następujących pożyczek :

1. **Towarzystwu tkackiemu w Kosowie** 3% pożyczkę 1000 zł. w. a. spłacalną w 20 ratach kwartalnych.

2. **Janowi Rożańskiemu w Bochni** na suszarnię owoców i jarzyn, na 3% 2 500 zł. spłacalne w 20 ratach kwartalnych za odpowiedniem poręczeniem.

3. **Braciom Kossobuckim w Krakowie** na pracownię ślusarsko budowlaną 6.000 zł. w. a. na 3% spłacalne w 20 ratach kwartalnych.

4. **A. Gieszkowskiemu**, właścicielowi fabryki wyrobów papierowych we Lwowie, dodatkową pożyczkę 4.000 zł. na 3% spłacalną od 1. stycznia 1895 r.

5. **Karolowi Fiedlerowi**, właścicielowi pracowni stolarskiej w Stanisławowie, pożyczkę 3% w kwocie 2.000 zł., spłacalną od 1. stycznia 1895.

6. **Towarzystwu tkackiemu w Glinianach**, pożyczkę 3% w kwocie 1.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

7. **Ludwikowi Knapieńskiemu**, właścicielowi pracowni instrumentów chirurgicznych i ortopedycznych w Krakowie, pożyczkę 3% w kwocie 2 000 zł., zwrotną w 20 ratach kwartalnych.

8. **Julianowi Markowskiemu**, rzeźbiarzowi we Lwowie, pożyczkę 3% w kwocie 6.000 zł., zwrotną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

9. **Towarzystwu tkaczy w Wilamowicach**, pożyczkę 3% w kwocie 3.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

10. **Marcelemu Getlichowi**, majstrowi stolarskiemu w Jaśle, pożyczkę 3% w kwocie 1.800 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

11. **Henrykowi Treterowi**, właścicielowi fabryki czekolady we Lwowie, pożyczkę 3% w kwocie 5.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

12. **Towarzystwu kuśnierzy i białoskórników w Tyśmienicy**, pożyczkę 3% w kwocie 3.000 zł., spłacalną od 1. stycznia 1895 w 20 ratach kwartalnych.

13. **Michałowi Solskiemu**, fabrykantowi powozów w Przemyśle, pożyczkę 3% w kwocie 2.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

14. Towarzystwu kowali w Sułkowicach, pożyczkę 3% w kwocie 2.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

15. Wincentemu Kuczabińskiemu, introligatorowi we Lwowie, pożyczkę 3% w kwocie 4.000 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

16. Wincentemu Kraińskiemu, 3% pożyczkę w kwocie 2.000 zł., na fabrykę rurek drenowych w Leszczowatam, zwrotną w 5 latach od 1. stycznia 1895.

17. Janowi Karabinowi, stolarzowi we Lwowie, pożyczkę 3% w kwocie 1.000 zł., zwrotną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

18. Andrzejowi Andrejczynowi, litografowi we Lwowie, pożyczkę 3% w kwocie 500 zł., zwrotną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

19. Michałowi Wasylicy, stolarzowi we Lwowie, pożyczkę 3% w kwocie 500 zł., zwrotną w 20 ratach kwartalnych od 1. stycznia 1895.

20. Janowi i Kaźm. Dłużyńskim, właścicielom garbarni w Ludwinowie, pożyczkę 3% w kwocie 20.000 zł., zwrotną w 20 ratach kwartalnych.

21. Maryanowi Zahradnikowi w Złoczowie, pożyczkę 3% w kwocie 4.000 zł. na rozszerzenie laboratorium chemicznego.

22. Michałowi Pawliuszczakowi, stolarzowi we Lwowie, pożyczkę 3% w kwocie 1.000 zł., zwrotną od 1. stycznia 1895.

23. Towarzystwu tkaczy w Komarnie, pożyczkę 3% wekslową, w kwocie 3.500 zł., płatną w 6 miesięcy po podjęciu takowej.

Co do zasiłków bezwrotnych przedstawiono Wydziałowi krajowemu udzielenie:

- 1. Internatowi uczniów szkoły kołdziejskiej w Grybowie** 50 zł. w. a.
- 2. Nikodemowi Schäferowi**, ślusarzowi w Turce, na wykonanie przedmiotów wystawowych 100 zł.
- 3. Ewelinie Korolewicz**, 100 zł. na urządzenie pracowni wyrobów ceramicznych we Lwowie.
- 4. Bazylemu Dziubińskiemu**, 300 zł. na urządzenie pracowni stolarskiej w Gorlicach.
- 5. Dyrekcyi szkoły ślusarskiej w Świątnikach**, 100 zł. na zapomogi dla biednych uczniów.
- 6. Michałowi Hnatkowskiemu w Wiedniu**, 300 zł. na wykończenie mebli w stylu huculskim na Wystawę.
- 7. Dyrekcyi c. k. szkoły przemysłowej w Krakowie**, 150 zł. na zapomogi dla biednych uczniów.
- 8. Kaźmierzowi Kossowskiemu**, 160 zł. jako pomoc na dalsze kształcenie się w kołodziejstwie za granicą.
- 9. Janowi Ślusarczykowi garncarzowi z Zalasa**, 200 zł. na budowę pieca garncarskiego.

Udzielanie zasiłków stypendyjnych uczniom szkół zawodowych przedstawiało wielkie trudności, Komisya bowiem czuła potrzebę wydatniejszego przychodzenia z pomocą uczniom, przeważnie bardzo ubogim, a to dla podtrzymania i wzmocnienia sa-

mejsze frekwencyi, była wszakże krępowana szczupłością przeznaczanego na ten cel kredytu. To stało się powodem, iż w preliminarzu na rok 1895 występuje Komisya z żądaniem kredytu o 2.000 zł. wyższego na zasiłki stypendyjne, jeśli choćby mierna frekwencya szkół zawodowych ma być nadal utrzymaną i pewna ilość młodzieży poza granice kraju celem dalszego kształcenia się wysyłaną. Wniosek ten znajduje należyte poparcie już w samemże porównaniu cyfr ostatniego trzechlecia, wykazujących liczbę szkół zawodowych, liczbę ich uczniów i kredyt na zasiłki stypendyjne. Wedle tych cyfr było:

w r. 1891/2	zakładów	29,	uczniów	1106,	kredyt na zasiłki	6000 zł.
w r. 1892/3	"	30,	"	1179,	" " "	8000 "
w r. 1893/4	"	33,	"	1206,	" " "	8000 "

Nie mówiąc przeto o stypendyach na dalsze kształcenie się poza krajem, już w obec wzrastania liczby zakładów krajowych i ich uczniów, i tej szczególnie okoliczności, że w każdej nowej szkole, jak np. w szkołach tkackich w Rakszawie i w Gorlicach, muszą być zrazu zasiłki prawie wszystkim uczniom dawane, ażeby tylko szkołę wdrożyć i między ludnością ją spopularyzować — wyższa kwota na zasiłki stypendyjne dla uczniów szkół zawodowych okazuje się niezbędną.

Aleg. X.

Dołączona tabela ./. wykazuje szczegółowo, którym uczniom i w jakich kwotach zasiłki stypendyjne w roku szkolnym 1893/4 dano. Szeregując te cyfry wedle zawodów, okazuje się, że otrzymało stypendya:

uczniów koszykarskich	12
" kołodziejskich	20
" stolarskich (tokarskich, rzeźbiarskich)	50
" tkackich	49
" ślusarskich	10
" garncarskich	7
" szewskich	4
uczennic koronkarstwa i hafciarstwa	5
" drzeworytnictwa	1
uczniów c. k. wyższych szkół przemysłowych	4
" szkół przy Muzeach w Wiedniu	10

R a z e m . . . 172 uczniów i uczennic.

Z kwoty 2.000 zł. w. a., przeznaczonych na stypendya handlowe, otrzymali na rok 1894/5:

1. Tadeusz Wyżykowski, do akademii handlowej w Antwerpii . . . 500 zł.
2. Bazyli Uhryn, do akademii handlowej w Wiedniu 350 "
3. Józef K Piórkiewicz, do akademii handlowej w Gracu . . . 350 "
4. Stanisław F. Blicharski " " " . . . 300 "
5. Leon A. Teuwin, do akademii handlowej w Wiedniu . . . 200 "

Rachunek krajowego funduszu przemysłowego za Ilgie półrocze 1893 i Isze półrocze 1894 przedstawia się jak następuje:

I. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za II. półrocze 1893.

A.

Cyfry obrotowe funduszu przemysłowego za II półrocze 1893:

Przychód.

Stan w kasie Banku krajowego po dzień 30. czerwca 1893	31.440 zł. — ct.
Splaty pożyczek	33.822 „ 83 „
Pobrane odsetki	3.717 „ 02 „
„ „ zwłoki	73 „ 60 „
Razem	<u>69.053 zł. 45 ct.</u>

Rozchód.

Pożyczki wydane :

Bracia Muranyi	10 000 zł.	
Towarzystwo kred. rękodzielników i przemysłowców w Krakowie	10.000 „	
Izba rękodzielnicza stowarzyszeń przemysłowych we Lwowie	15.000 „	
Towarzystwo powroźnicze w Radymnie	10.000 „	
Antoni Waligóra	1.000 „	
Komitet lokalny Wystawy kraj. w Bochni	600 „	
„ „ „ „ w Rzeszowie	600 „	
Niedźwiedzki i Pokutyński	<u>4.000 „</u>	51.200 zł. — ct.
Koszta ogólne		12 „ 51 „
Prowizya Banku krajowego		230 „ 94 „
Stan lokacyi w Banku kraj. z dniem 31. grudnia 1893 r.		<u>17.610 „ — „</u>
Razem		<u>69.053 zł. 45 ct.</u>

B.

Bilans

stałego funduszu przemysłowego z dniem 31. grudnia 1893 :

Stan czynny.

Kapitał z pożyczek udzielonych :

przemysłowi tkackiemu 38	67.140 zł. — ct.
„ skórnemu 21	78.853 „ 14 „
„ drzewnemu 16	48.386 „ 65 „
„ metalowemu 15	49.470 „ — „
„ keremicznemu 7	44.245 „ 97 „
innym gałęziom przemysłu 26	<u>78.941 „ 67 „</u>
	367.037 zł. 43 ct.
123	
Udział w galicyjskiem akcyjnym Towarzystwie handlowem	50.000 „ — „
Stan lokacyi w Banku krajowym	<u>17.610 „ — „</u>
Razem	<u>434.647 zł. 43 ct.</u>

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego			
z dniem 1. stycznia 1888	111.410	zł. 08	ct.
mniej odpisy z polecenia Wydziału kraj.	17.160	„ 98	„
			94.249 zł. 10 ct.
Dotacya 7 rat z funduszu krajowego za r. 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892 i 1893	300.000	„ —	„
Przyrost do dnia 31. grudnia 1893	40.398	„ 33	„
			<u>434.647 zł. 43 ct.</u>
Razem			

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 31. grudnia 1893;

Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1892	337.075	zł. 46	ct.
Wydane pożyczki w roku 1893	83.600	„ —	„
			<u>420.675 zł. 46 ct.</u>
Razem			
Spląty pożyczek w roku 1893 wynosiły	53.638	„ 03	„
			<u>367.037 zł. 43 ct.</u>
Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1893			

II. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za I. półrocze 1894.

A.

Cyfry obrotowe funduszu przemysłowego za I. półrocze 1894:

P r z y c h ó d.

Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 31. grudnia 1893	17.610	zł. —	ct.
Spląty pożyczek	22 327	„ 01	„
Pobrane odsetki	5.538	„ 13	„
„ „ zwłoki	60	„ 59	„
Dywidenda od udziału w gal. akcyjnym Towarzystwie handlowem	1.250	„ —	„
Dotacya krajowa	12.500	„ —	„
			<u>59.285 zł. 73 ct.</u>
Razem			

R o z c h ó d.

Pożyczki wydane:

Komitet lokalny Wystawy krajowej w Przemyśle	3.000	zł.	
Towarzystwo tkaczy w Korczynie	3.500	„	
Woroniecki Franciszek	1.500	„	
Rożański Józef	2.500	„	
Gorecki Józef	2.000	„	
Musiał Leon	1.500	„	
Towarzystwo produkcyjne handlowe w Łańcucie	16.000	„	
Markowski Julian	6.000	„	
Knapiński Ludwik	2.000	„	
Towarzystwo szewców w Witkowie Nowym	1.000	„	
Fiedler Karol	2.000	„	
Gieszkowski Zygmunt	4.000	„	
Towarzystwo tkaczy w Glinianach	1.000	„	
Kuczabiński Wincenty	4.000	„	
			<u>50.000 zł. — ct.</u>

	Z przeniesienia	50.000 zł. — ct.
Koszta ogólne		89 „ 88 „
„ lustracyi		41 „ 04 „
Odpisy z przyjętych aktywów		690 „ 81 „
Stan lokacyi w Banku krajowym		8.464 „ — „
	Razem	<u>59.285 zł 73 ct.</u>

B.

B i l a n s

stałego funduszu przemysłowego z dniem 30. czerwca 1894:

Stan czynny.

Kapitał z pożyczek udzielonych:

przemysłowi tkackiemu	28	68.070 zł. — ct.	
„ skórnemu	19	78.178 „ 66 „	
„ drzewnemu	18	49.069 „ 90 „	
„ metalowemu	13	47.470 „ — „	
„ keramicznemu	7	41.645 „ 97 „	
innym gałęziom przemysłu	30	110.275 „ 89 „	394.710 zł. 42 ct.

115

Udział w galic. akcyjnym Towarzystwie handlowem	50 000 „ — „
Stan lokacyi w Banku krajowym	8.464 „ — „
Koszta lustracyi	41 „ 04 „
„ ogólne	89 „ 88 „
	Razem <u>453.305 zł. 34 ct.</u>

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego		
z dniem 1. stycznia 1884	111.410 zł 08 ct.	
mniej odpisy	17.851 „ 79 „	93.558 zł 29 ct.
Dotacya krajowa 8 rat z funduszu krajowego za rok 1887, 1888,		
1889, 1890, 1891, 1892, 1893 i 1894	312.500 „ — „	
Przyrost po dzień 30. czerwca 1894	47.247 „ 05 „	
	Razem	<u>453.305 zł. 34 ct.</u>

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 30. czerwca 1894:

Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1893	367.037 zł. 43 ct.
Wydane pożyczki w Iszym półroczu 1894	50.000 „ — „
	Razem 417.037 zł. 43 ct.
Spłaty pożyczek w Iszym półroczu 1894 wynosiły	22.327 „ 01 „
Stan pożyczek z dniem 30. czerwca 1894	<u>394.710 zł. 42 ct.</u>

Sprawozdanie niniejsze kończy Komisya krajowa dla spraw przemysłowych następującymi wnioskami :

Wysoki Wydział krajowy raczy :

- I. Przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie niniejsze do wiadomości.
- II. Załączony tu preliminarz wydatków na cele przemysłowe wcielić do preliminarza krajowego na rok 1895 i przedłożyć go Wys. Sejmowi do uchwalenia
- III. Przyzwolić na wystawienie nieodzownie potrzebnego budynku mieszkalnego w Rakszawie dla nauczycieli tamtejszej krajowej szkoły sukienniczej, kosztem 10.000 zł. w. a. z funduszu krajowego, spłacalnych w dwóch ratach w r. 1895 i 1896 (poz. 73 preliminarza) i przedstawić tę uchwałę Wys. Sejmowi do zatwierdzenia.
- IV. Udzielić przyrzeczenia gminie m. Żywca, iż w razie wystawienia budynku dla tamtejszego krajowego warsztatu stolarskiego, wedle przyjętego i za dobry uznanego planu za kwotę około 17.000 zł. w. a. daną jej będzie subwencya bezzwrotna 5.000 zł. w. a. wypłacalna w roku 1896, i uzyskać na to uchwałę Wys. Sejmu.
- V. Przedstawić Wys. Sejmowi do stabilizowania na zajmowanych dotychczas posadach:
 1. p. Edwarda Paudlera, kierownika kraj. szkoły dla kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce strumiłowej;
 2. p. Stanisława Eustachego Merunowicza, kierownika kraj. warsztatu dla stolarstwa i tokarstwa w Stanisławowie;
 3. p. Aleksandra Klimaszewskiego, kierownika krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi;
 4. p. Stefana Skrypniczuka, werkmistrza kraj. szkoły garncarskiej w Kołomyi;
 5. p. Jana Jurajdę, kierownika i instruktora fachowego kraj. warsztatu tkackiego w Glinianach.

We Lwowie dnia 16. grudnia 1894.

Przewodniczący Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.

Marszałek krajowy:

Sanguzko w. r.

Instrukcja

dla wystawy szkół przemysłowych.

1. Wystawa ma dać poznać działalność szkoły odpowiednio do jej zadania i programu nauki, nie zaś prace każdego ucznia, jak się to dzieje podczas wystaw, urządzanych przy końcu roku szkolnego.

2. W tym celu należy wystawiać przede wszystkim te prace zwykłe, które uczniowie wykonują w ciągu roku w myśl programu, a ta zasada stosuje się głównie do rysunków i do prac piśmiennych. W każdym dziale nauki należy o ile możliwości przedstawić cały tok nauki od najprostszycch jej elementów aż do robót wykończonych. Roboty uczniów powinny przede wszystkim odpowiadać stylowi, według którego pracuje się w szkole. — Zbiorowe prace uczniów, a szczególnie takie, które dobitnie okazują styl, przeważnie lub wyłącznie w szkole uprawiany, mogą być umyślnie sporządzane dla wystawy, muszą jednak ściśle odpowiadać programowi szkoły.

3. Pożądane jest umieszczenie doskonałych i wzorowych prac nauczycieli, wchodzących do programu nauki, tudzież środków naukowych, sporządzonych w szkole. Takie przedmioty należy wyraźnie określić jako prace nauczycieli lub środki naukowe.

4. Z każdego rodzaju rysunków, w szkole udzielanych, należy wystawić prace trzech uczniów (jednego najlepszego, jednego średniego i jednego słabszego, który jeszcze osiągnął cel nauki) w całości, aby można mieć dokładny obraz toku nauki.

Podobnie należy postąpić z pracami piśmiennymi z rachunków zawodowych, buchalteryi i stylistyki przemysłowej. (Innych prac piśmiennych nie należy nadsyłać). Rysunki i prace piśmienne każdego z tych 3 uczniów, należy umieścić w tece, na której ma być wypisane imię i nazwisko ucznia, klasa, wiek ucznia, jego zawód, klasa z pilności i postępu. Rysunki i prace piśmienne z osobna wkłada się w tekę kartonową z odpowiednim napisem. — Rysunki zawodowe, a szczególnie większych rozmiarów i wzorowo wykonane, mogą pochodzić od większej ilości uczniów, jeżeli z nich dokonano takiego wyboru, że dają całkowity obraz fachowej nauki rysunków.

Takie rysunki należy o ile możliwości rozwieszać na ścianach aż do wysokości 2-3 m. po nad stołami. Teki zaś z rysunkami mniejszych rozmiarów, będą umieszczone na stołach.

5. Prace uczniów jakiegokolwiek rodzaju mają pochodzić z lat szkolnych 1892/3 i 1893/4.

6. Jeżeli na ścianach pionowych ma być przedstawiony cały tok nauki rysunków pewnego rodzaju (obejmujący prace tegoż samego ucznia) natenczas układa się rysunki od lewej ręki ku prawej i z góry na dół. Podobna zasada stosuje się do wystawiania na ścianach elementarnego toku nauki robót ręcznych.

7. Jeżeli rysunek został wykonany z modelu lub z natury, albo jest kompozycją ucznia, należy to wyraźnie na nim zaznaczyć.

8. Pożądaną jest rzeczą, aby każda szkoła wystawiła statut drukowany, plan nauki, podział godzin, zbiór wszystkich sprawozdań i t. p.

Nadto poleca się podanie tabelarycznego zestawienia statystyki uczniów na osobnej tablicy. Druki, które nie są przeznaczone do rozdawania między osoby obce, należy o ile możności połączyć w jedną książkę oprawioną z odpowiednim wyciskiem na okładce.

9. Szkoły, umieszczone w osobnych własnych budynkach, nadeszłą na wystawę widoki budynku (fotografie), plany ich konstrukcyjne i rysunki wewnętrznego urządzenia sal szkolnych, warsztatów i t. p.

10. Wyroby praktycznej nauki zawodowej uczniów powinny jak najściślej trzymać się granic, planem określonych, i nie być obliczone na efekt wystawowy, lecz okazywać rzetelne korzyści, które uczniowie odnoszą ze systematycznej nauki w warsztatach szkolnych. Jeżeli pewne zbiorowe prace uczniów większych rozmiarów, wykonane w ostatnim roku szkolnym lub w czasie dawniejszym, nie mogą być pomieszczone na wystawie, należy w sposób odpowiedni podać o nich wiadomość bądź w publikacjach i podobiznach (fotografie) wystawionych, bądź w tabeli statystycznej. Podobnie należy postąpić z podobnego rodzaju większymi pracami nauczycieli, unikając wszakże wszelkiej reklamy, ubliżającej powadze szkoły.

Pożądaną jest rzeczą, aby każda szkoła wystawiła jak najwięcej wyrobów przeznaczonych na sprzedaż, podając na nich wyraźnie cenę; należy jednak nadsyłać także wzorowe wyroby okazowe, w szkole wyrabiane, które służą jako modele dla uczniów. Podana cena przedmiotu podlegać będzie aprobacie Komisji.

Sprzedają zajmie się upoważniony do tego przez Komisję inspicjent pawilonu szkół zawodowych.

W razie sprzedaży przedmiotu, potrącone zostaną z uzyskanej kwoty 10% na opędzenie kosztów urządzenia i nadzoru Wystawy.

11. Oprócz okazów, będących wyrobami szkoły, zająć się ma Zarząd każdej szkoły zebraniem jak najtroskliwszem okazów okolicznego przemysłu domowego z tego zakresu, dla którego szkoła jest przeznaczoną, tak, ażeby umożliwić porównanie pomiędzy ludowymi wyrobami domowymi a ulepszonymi wyrobami szkoły w tej samej kategorii przemysłu.

Wydatek, poniesiony na zakupno okazów przemysłu domowego, zostanie Zarządowi szkoły zwrócony na podstawie wykazu i rachunku, który równocześnie z przesyłką Komisji przedłożyć należy.

12. Komisja krajowa dla spraw przemysłowych, zajmie się sporządzeniem jednolitych napisów dla szkół przemysłowych, tudzież wydaniem katalogu wystawy szkolnej. W tym celu, każda szkoła poda w terminie nieprzekraczalnym do 1. marca 1894:

- a) Rok założenia (reorganizacji) szkoły,
- b) Ilość i rodzaj oddziałów nauki,
- c) Ilość godzin nauki w tygodniu dla każdego przedmiotu i dla zajęć praktycznych w warsztacie,
- d) Ilość uczniów w roku szkolnym 1893/4 według oddziałów,
- e) Imię i nazwisko kierownika, tudzież ilość nauczycieli, asystentów, wermistrzów i t. d. zajętych w Zakładzie,

- f) Czas trwania całkowitej nauki w każdym oddziale,
- g) Dokładny spis, w trzech egzemplarzach, wszystkich przedmiotów, wysłanych na Wystawę. Gdyby tego spisu nie dało się sporządzić do terminu powyższego, można go dodatkowo przysłać najpóźniej do końca marca 1894.

13. Każda szkoła ponosi kosztą przesyłki przedmiotów tam i napowrót. W razie zwiększenia wydatków transportowych z powodu przesyłki okazów przemysłu domowego, zostanie odpowiednia część kosztów z ogólnego funduszu pokryta.

14. Jeżeli dla wystawy szkoły potrzebne będą stoły (z surowych desek lub obite, pod ścianami lub wolno stojące), pułki, wieszadła, szafy otwarte, gabloty oszklone, przybory dekoracyjne i t. d. należy najpóźniej do 1 marca b. r. podać jak najdokładniej rozmiary i szkice żądanych sprzętów.

Alegat II. do sprawozdania z czynności Komisji kraj. dla spraw przemysłowych.

I. WYKAZ

kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających w roku 1893/4.
(według preliminarzy).

Liczba Dzieci	Siedziba szkoły	Fundusze miejscowe						Subwencje						Razem		Uwaga					
		Gminy		Kasy oszczędności		Towarzystwa zalicz.		Opłaty szkolne		Inne fundusze miejsc.		Rad powiatowych		Izb przem. handl.			Funduszu krajowego		Funduszu państwowego		
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.
1	Biała	200	—	200	—	—	—	—	—	30	—	200	—	200	—	477	—	477	—	1.784	—
2	Bochnia	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	490	—	490	—	1.480	—
3	Brody	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	500	—	500	—	1.900	—
4	Brzeżany	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	435	—	435	—	1.220	—
5	Drohobycz	400	—	—	—	50	—	—	—	15	—	150	—	150	—	580	—	580	—	1.775	—
6	Gorlice	200	—	—	—	200	—	—	—	—	—	200	—	200	—	538	—	538	—	1.676	—
7	Jarosław	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	100	—	600	—	600	—	1.500	—
8	Jasło	375	—	—	—	—	—	—	—	100*	—	—	—	—	—	325	—	325	—	1.125	—
9	Kołomyja	600	—	110	—	—	80	—	—	330	—	150	—	—	—	515	—	515	—	2.300	—
10	Kraków na Kleparzu	1.330	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	400	—	2.138	—
11	" w Ogrod. ang.	1.312	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	400	—	2.120	—
12	" na Smoleńsku	991	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	400	—	1.799	—
13	" na Kazimierzu	1.022	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	400	—	1.830	—
14	" na Dajworze	1.292	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	400	—	2.100	—
15	Krosno	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	575	—	575	—	1.550	—
16	Lwów, Bernsteina izr.	—	—	1.530	—	—	—	—	—	100	—	150	—	—	—	426	—	426	—	2.482	—
17	Nowy Sącz	350	—	200	—	—	—	—	—	350	—	300	—	—	—	600	—	600	—	2.400	—
18	Nowy Targ	100	—	—	—	72	—	—	—	50	—	200	—	—	—	500	—	500	—	1.422	—
19	Podgórze	716	—	—	—	—	—	—	—	418*	—	50	—	—	—	101	—	101	—	1.386	—
20	Przemysł	500	—	200	—	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—	550	—	550	—	2.100	—
21	Rzeszów	200	—	150	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	600	—	600	—	1.750	—
22	Samor	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	525	—	525	—	1.450	—
23	Sanok	307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	320	—	320	—	947	—
24	Stanisławów	250	—	70	—	—	—	—	—	250**	—	150	—	—	—	535	—	535	—	1.790	—
25	Stary Sącz	590	—	—	—	—	—	—	—	200	—	100	—	—	—	590	—	590	—	1.770	—
26	Stryj	300	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	680	—	680	—	1.900	—
27	Tarnopol	448	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	486	—	486	—	1.570	—
28	Tarnów	400	—	—	—	50	—	—	—	—	—	300	—	—	—	788	—	788	—	2.476	—
29	Wadowice	400	—	200	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	365	—	365	—	1.430	—
30	Wieliczka	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	360	—	360	—	1.120	—
31	Żółkiew	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	360	—	360	—	1.220	—
	Razem	14.833	—	1.670	—	472	—	100	—	1.843	—	3.050	—	800	—	14.641	—	14.821	—	53.510	—

*) Pozostałość kasowa z r. 1892/3. **) W tem pozostałość kasowa z r. 1892/3.

II. Statystyka szkół przemysłowych uzupełniających za rok szkolny 1893/4.

Liczba bieżąca	Siedziba szkoły	Ilość kursów	Ilość klas	Ilość uczniów zapisanych	Ilość uczniów klasifikowanych	Procent uczniów klasifikowanych	Postęp uczniów			Wiek uczn.		Wyznanie uczniów			Ilość nauczycieli			U w a g a	
							celujący	dobry i dostateczny	nie-dostateczny	do lat 18.	wyżej lat 18.	kat. rzym.	kat. grec.	innych wyzn. chrześcijańsk.	możeszow.	szkół ludow.	szkół średn. i innych		Razem
1	Biała	2	3	221	157	71	18	101	38	191	30	202	—	12	7	8	1	9	Przy podawaniu ilości kursów rozróżniano kursy: przygotowawczy, przemysłowy i handlowy.
2	Bochnia	2	3	96	74	77	5	48	21	76	20	89	—	1	6	5	1	6	
3	Brody	2	2	87	62	71	7	31	24	77	10	23	10	—	54	8	3	11	
4	Brzeżany	2	4	158	104	66	1	56	47	142	16	64	45	—	49	8	2	10	
5	Drohobycz	2	4	208	143	69	16	93	34	195	13	79	47	—	82	9	3	12	
6	Gorlice	2	3	156	129	82 ⁵	24	76	29	132	24	83	—	—	73	6	—	6	
7	Jarosław	2	4	184	122	66	8	49	65	138	46	124	16	1	43	5	5	10	
8	Jasio	2	3	95	75	79	3	49	23	95	—	62	—	—	33	1	5	6	
9	Kalusz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Szkola nie weszła jeszcze w życie
10	Kołomyja	3	3	117	102	90	8	45	49	107	10	64	38	3	12	6	8	14	
11	Kraków na Kleparzu	2	5	250	174	75	15	78	81	179	71	248	—	2	—	14	—	14	
12	" w Ogród. angieli.	2	3	210	150	72	13	105	32	134	76	209	—	—	1	10	—	10	
13	" na Smoleńsku	2	4	163	115	70	11	72	32	102	61	162	—	—	1	8	—	8	
14	" na Kaźmierzu	2	4	150	128	85	11	88	29	150	—	—	—	—	150	10	—	10	
15	" na Dajworze	2	2	95	81	85	7	53	21	94	1	—	—	—	94	8	—	8	
16	Krosno	2	4	110	83	75	2	49	32	108	2	87	—	—	23	7	1	8	
17	Lwów 9 szkół	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Weszły w życie dopiero we wrześniu 1894
18	Lwów (Bernst. izrael)	2	3	106	73	69	9	40	24	95	11	—	—	—	106	4	6	10	
19	Nowy Sącz	2	4	203	144	71	7	113	24	173	30	144	3	4	52	7	1	8	
20	Nowy Targ	2	4	94	81	86	7	55	19	94	—	79	—	—	15	8	—	8	
21	Podgórze	2	3	121	98	81 ⁵	7	62	29	89	32	99	—	—	22	9	—	9	
22	Przemysł	2	5	309	218	61	10	137	71	256	53	213	62	—	34	7	4	11	
23	Rzeszów	2	3	111	81	73	8	40	33	86	25	111	—	—	—	5	2	7	
24	Sądowa Wisznia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Weszła w życie dopiero we wrześniu 1894.
25	Sambor	2	3	97	83	86	19	42	22	86	11	60	15	—	22	2	5	7	
26	Sanok	2	2	84	66	78 ⁵	1	36	29	76	8	66	14	—	4	3	6	9	
27	Stanisławów	2	3	101	78	77	7	51	20	70	31	63	14	1	23	4	4	8	
28	Stary Sącz	2	4	166	101	65	9	75	17	158	8	146	—	4	16	5	—	5	
29	Stryl	2	4	185	95	51	11	62	22	88	102	135	23	6	21	3	9	12	
30	Tarnopol	2	3	98	65	66	9	37	19	84	14	19	25	—	54	5	4	9	
31	Tarnów	2	6	159	93	58 ⁵	13	66	14	102	57	154	1	—	4	5	9	14	
32	Wadowice	2	4	103	83	92	8	39	36	88	15	82	—	—	21	4	5	9	
33	Wieliczka	2	3	93	61	65 ⁵	8	46	7	89	4	79	—	—	14	6	—	6	
34	Żółkiew	2	3	74	60	81	7	48	5	54	20	19	14	—	41	9	1	10	
	Razem	64	108	4404	3179	74 ⁵	289	1942	948	3603	301	2065	327	34	1077	199	85	284	

Alegat IV. do sprawozdania z czynności Komisji kraj. dla spraw przemysłowych.

III. Statystyka uczniów szkół przemysłowych uzu-

Liczba bieżąca	Siedziba szkoły	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		Szewców	Ślusarzy	Krawców	Stolarzy	Kućpów	Murarzy	Kowali	Malarzy	Blacharzy	Introligatorów	Rzeźników	Piekarzy	Zegarmistrzów	Nożowników	Złotników
1	Biała	26	24	25	12	8	—	1	9	2	—	7	14	—	—	—
2	Bochnia	17	6	4	17	—	—	11	3	—	2	7	4	—	—	—
3	Brody	12	9	24	5	12	1	1	3	7	—	—	—	5	—	1
4	Brzeżany	33	3	22	15	—	22	8	1	2	—	5	3	4	—	1
5	Drohobycz	38	10	36	19	16	2	7	1	4	1	14	2	5	—	4
6	Gorlice	36	5	40	5	17	—	3	—	2	1	6	4	—	—	—
7	Jarosław	11	5	11	20	5	29	10	8	5	—	5	1	7	—	—
8	Jasło	27	—	24	5	12	4	1	4	2	1	1	2	—	—	—
9	Kołomyja	7	12	2	11	9	1	7	—	—	—	9	1	—	—	—
10	Kraków na Kleparzu	45	52	24	25	—	6	14	6	5	2	—	1	3	—	—
11	„ w Ogrodzie Angiel	29	50	10	19	—	2	6	5	12	17	3	1	—	—	—
12	„ na Smoleńsku	26	19	34	28	—	—	2	6	2	13	—	—	—	—	1
13	„ na Kaźmierzu	15	—	22	1	24	—	—	—	4	2	—	1	4	1	12
14	„ na Dajworze . . .	2	3	18	—	13	—	—	3	7	1	—	—	1	—	—
15	Krosno	19	5	8	12	10	8	5	5	2	3	2	5	2	—	—
16	Lwów (Bernsteina) izrael.	—	17	8	11	10	—	—	7	—	2	—	—	3	—	7
17	Nowy Sącz	24	39	22	17	17	8	2	2	5	2	9	7	2	—	1
18	Nowy Targ	15	4	5	10	4	6	2	2	3	—	6	8	—	—	—
19	Podgórze	31	22	8	7	—	5	3	3	1	—	—	—	—	—	—
20	Przemyśl	32	80	16	46	6	18	21	6	4	3	10	1	4	—	—
21	Rzeszów	14	13	2	27	—	6	6	6	—	—	6	6	—	2	—
22	Sambor	11	9	6	4	8	26	2	1	1	—	—	1	6	—	—
23	Sanok	15	14	5	5	—	—	3	—	1	—	3	—	1	—	—
24	Stanisławów	9	23	9	27	—	—	7	—	5	—	—	—	2	—	—
25	Stary Sącz	50	14	3	5	10	—	10	2	2	—	10	—	—	—	—
26	Stryj	12	86	7	7	6	1	16	—	18	2	3	2	4	—	—
27	Tarnopol	13	8	9	10	5	1	2	2	3	3	1	—	—	—	3
28	Tarnów	36	26	11	17	4	18	3	7	—	—	—	—	—	—	—
29	Wadowice	25	10	14	5	16	2	—	—	1	2	11	2	—	—	—
30	Wieliczka	9	16	14	2	—	2	2	5	6	—	1	2	—	—	—
31	Zółkiew	7	2	11	12	9	3	—	1	1	—	1	4	—	—	—
	Razem	646	586	454	406	221	171	155	98	107	57	120	72	53	3	30

Alegat V. do sprawozdania z czynności Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.

Program

**zjazdu kierowników i nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie
w dniach 19. i 20. lipca 1894.**

Pierwszy dzień rano:

Zagajenie przez P. T. Romanowicza, dalsze przewodnictwo P. J. Franke

Referaty:

- a) Julian Maciołowski, kierownik szkoły na Smoleńsku w Krakowie: »O początkowej nauce rysunków wolnoręcznych«.
- b) Stanisław Rosół, kierownik szkoły uzupełniającej w Starym Sączu: »O rysunku geometrycznym«.
- c) Emil Bernhard, profesor szkoły realnej w Stanisławowie. »O nauce rysunku zawodowego przemysłowo-artystycznego«.
- d) Jan Rotter, dyrektor szkoły przemysłowej w Krakowie okaże i objaśni modele do nauki rysunku perspektywicznego.

Każdy wykład trwać ma pół godziny — po wykładach dyskusya.

Popołudniu:

Wspólne zwiedzanie wystawy szkół przemysłowych.

Drugi dzień rano;

Referaty:

- a) Dr. Karol Benoni, Dyrektor gimnazjum w Tarnowie: »O nauce stylistyki przemysłowej na podstawie własnego podręcznika«.
- b) Władysław Lachowicz, kierownik szkoły przemysłowej uzupełniającej w Ogrodzie Angielskim w Krakowie: »Nauka rysunków w szkole przemysłowej z szczególnem uwzględnieniem potrzeb rzemieślnika«.

Dyskusya.

Zakończenie zjazdu przemowami P. Frankego i P. Romanowicza.

Popołudniu:

Gremialne zwiedzanie wystawy.

Alegat VI. do sprawozdania z czynności Komisji kraj. dla spraw przemysłowych.

Wykaz kosztów utrzymania szkół przemysłowych zawodowych w r. 1893/4.
(zestawiony według preliminarzy)

Liczba bieżąca	Nazwa zakładu	Fundusze miejscowe				Subwencye			Razem
		Gminy*)	Fundacje i Kasy oszcz.	Z innych źródeł miejscowych	Ze sprzedaży wyrobów	Rad powiatowych	Funduszu krajowego	Funduszu państwowego	
	Dla wyrobów z drzewa i łożyny.								
1	Czerwona Wola, szk. kozykarska	—	—	—	1 900	200	850	600	3.550
2	Jasło " "	—	—	—	1.400	100	460	300	2.260
3	Dźnrów " "	—	—	—	—	—	366	200	566
4	Grybów, warstat kołodziejski	—	—	—	400	300	1.970	900	3.570
5	Grzymałów " "	—	—	—	2 000	350	6.170	1.200	9.720
6	Kamionka str., szkoła kołodziej.	—	—	—	2 940	—	3.120	700	6.760
7	Stanisławów, warstat stolarski	—	200	—	400	100	1 740	850	4.090
8	Żywiec, " "	800	—	—	600	100	1.540	1.000	3.740
9	Kołomyja, warst. wyrob. drzew.	500	—	—	—	—	1.300	—	1.300
10	Zakopane, c. k. szk. przem. drzew	—	—	—	—	—	1 650	16.680	18.330
	Dla wyrobów garncarskich.								
11	Kołomyja, kraj. szk. garncarska	—	—	—	1.400	50	1.960	2 600	6.010
12	Poremba kraj. warst. garncarski	—	—	150	600	50	1.006	1 800	3.606
13	Touste, " "	—	—	300	1.000	—	1 270	1.300	3.870
	Dla wyrobów ze skóry.								
14	Uhnów, wzor. warstat. szewski	200	—	—	—	200	750	420	1.570
15	Witków, " " "	—	—	—	—	—	580	350	930
	Dla wyrobów ślusarskich.								
16	Świątniki, c. k. szkoła ślusarska	—	—	—	—	100	2.112	12.173	14.385
	Dla wyrobów tkackich²⁾.								
17	Krosno, kraj. szkoła tkacka	—	—	—	—	200	4.348	3.500	8.048
18	Błażowa, " warstat tkacki	—	—	—	—	60	1.020	250	1.330
19	Gliniany, " " "	120	200	—	—	50	930	790	2.090
20	Gorlice, " " "	150	—	—	—	200	900	400	1.650
21	Korczyzna, " " "	—	—	—	—	—	900	600	1.500
22	Kossów, " " "	—	—	—	—	100	700	540	1.340
23	Łańcut, " " "	250	—	—	—	300	1 350	400	2.300
24	Rychwałd " " "	—	—	—	—	200	1.050	400	1.650
25	Wilamowice, kraj. warst. tkacki	200	—	—	—	50	860	250	1.360
	Dla wyrobów sukienniczych.								
26	Rakszawa, kraj. szk. sukiennicza ³⁾	—	—	—	—	500	4.100	2.500	7.100
	Dla wyrobów powroźniczych								
27	Radymno, kraj. warst. powroźn. ⁴⁾	—	—	—	—	—	800	400	1.200
	Dla wyrobów koronkarskich.								
28	Kańczuga, kr. szkoła koronkarska	24	—	—	1.700	100	796	400	3.020
29	Muszyna " " "	—	—	—	600	300	708	200	1.808
30	Zakopane " " "	—	—	—	3.000	—	2.240	550	5.790
31	Lwów, stacya dośw. ceramiczna.	—	—	630	—	—	4.350	—	4.980
		2.244	400	1.080	17.940	3.610	51.896	52.253	129.423

¹⁾ Uwaga. Wartość lokalów, kosztów opalu, oświetlenia i t. d., dostarczanych przez gminy, nie jest w ważnej części szkół liczoną. — ²⁾ Szkoły tkackie pracują na rachunek będących z nimi w związku Towarzystw tkackich, które im materiału dostarczają. — ³⁾ W związku z Towarzystwem produkcyjnym i handlowym w Łańcucie. —

Alegat VII. do sprawozd. z czynności Komisji kraj. dla spraw. przemysłowych.

Frekwencya szkół przemysłowych zawodowych w r. 1893/4.

L. bieżąca	Nazwa zakładu	Liczba uczniów (uczennic)					Razem	ukończyło naukę z dobr. postępow.	Pracowało razem uczniów (uczennic)	U w a g a
		zwyczajnych na kursie				nadzwyczajnych				
		I.	II.	III.	IV.					
	Dla wyrobów z drzewa i łożyny.									
1	Czerwona Wola, szkoła koszyk.	18	14	—	—	1	33	8	w koszykarstwie	
2	Jasło, szkoła koszykarska . . .	5	—	1	—	4	10	3		
3	Dźurów " " . . .	5	4	—	—	—	9	5	52	
4	Grybów, warsztat kołodziejski	6	7	6	—	1	20	—	w kołodz.	
5	Grzymałów, " " "	5	9	2	—	—	16	2	(częścią w	
6	Kamionka str. szk. kołodz. bed.	15	11	7	11	3	47	9	bednarst.)	
7	Stanisławów, warszt. stolarski	10	5	9	—	8	32	5	w stolar-	
8	Żywiec, " " "	2	4	4	5	1	16	3	stwie,	
9	Kołomyja, warsztat wyrobów								tokar-	
	drzewn. (Spółka Huculska).	6	3	4	—	1	14	3	stwie,	
10	Zakopane, ck. szk. przem. drzew.	27	7	25	12	27	98	75	rzeźbiar-	
	Dla wyrobów garncarskich.								stwie	
11	Kołomyja, kraj. szk. garncars.	14	5	5	—	19	43	28	w	
12	Poremba, wzorowy wars. garn.	2	1	1	—	4	8	4	garncar-	
13	Touste " " "	8	—	—	—	—	8	—	stwie	
	Dla wyrobów ślusarskich.									
14	Świątniki c. k. szk. ślusarska	8	12	7	—	7	34	—	w ślusar-	
	Dla wyrobów ze skóry.								stwie	
15	Uhnów, wzorowy wars. szewski	18	9	6	—	23	56	18	w	
16	Witków, " " "	30	—	—	—	30	60	—	szewstwie	
	Dla wyrobów tkackich.									
17	Krosno, kraj. szkoła tkacka . . .	6	19	25	—	—	50	5		
18	Błażowa, kraj. warsz. tkacki	3	1	4	—	7	15	3		
19	Gliniany, " " "	19	4	12	—	6	41	10	w	
20	Gorlice, " " "	9	—	—	—	—	9	—	tkactwie	
21	Korczyzna, " " "	9	5	4	—	—	18	4	(częściowo w	
22	Kossów, " " "	7	8	10	—	—	25	6	farbiar-	
23	Łańcut, " " "	11	3	5	—	9	28	4	stwie)	
24	Rychwałd, " " "	2	5	8	—	—	15	—		
25	Wilamowice " " "	9	9	1	—	2	21	9		
26	Rakszawa, kr. szk. sukiennicza	12	—	—	—	—	12	—	234	
	Dla wyrobów powroźniczych.									
27	Radymno ¹⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Dla wyrobów koronkarskich.									
28	Kańczuga, kr. szk. koronkarska	34	12	10	—	1	57	47	w	
29	Muszyna, " " "	2	8	8	—	—	18	7	koronkar-	
30	Zakopane, " " "	15	15	15	—	24	69	10	stwie	
	Zakłady dla nauki robót kobiecych.									
31	Kraków, sz. im. ś. Scholastyki ¹⁾	64	28	35	39	16	182	142		
32	Lwów, szk. Tow. pracy kobiet	40	30	4	—	5	79	31	w	
	Przemysł, szkoła w klasztorze								robotach	
33	PP. Benedyktynek	22	18	22	—	—	62	62	kobiecych	
	Lwów stacya doświadczalna ke-									
34	ramiczna	—	—	—	—	1	1	—	1	
	Razem	443	256	240	67	200	1206	503	1206	

¹⁾ Nauka nie była jeszcze we wspólnym warsztacie zorganizowaną. Instruktor pouczał majstrów i chłopców w ich pryw. warsz.

²⁾ Na 5 specjalnych kursach.

Alegat VIII. do sprawozdania z czynności Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.

L. 296/94.

Wysoki Wydział krajowy!

W wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 5. kwietnia 1892. i z dnia 20. maja 1893. oraz wezwania Wysokiego Wydziału z dnia 6. czerwca zeszłego roku L. 27.716 przeprowadziła Komisya krajowa dla spraw przemysłowych rokowania w celu założenia ślusarsko-mechanicznej szkoły w Tarnopolu i ma zaszczyt przedstawić niniejszem wynik tych rokowań jak następuje :

Ze źródeł lokalnych, na mocy oświadczeń, które do rąk Komisji złożone zostały, zobowiązały się na założenie i utrzymanie szkoły płacić :

1. Rada powiatowa w Tarnopolu pismem z dnia 21. lutego 1894 L. 3894 na założenie szkoły 4000 zł. w dwu równych ratach rocznych po 2.000 zł., a na utrzymanie szkoły rok rocznie po 600 zł. w. a.

2. Rada powiatowa w Trembowli pismem z dnia 26. września 1893 L. 1706 na utrzymanie szkoły corocznie po 150 zł. w. a. pod warunkiem, że z powiatu tamtejszego co roku jeden uczeń w szkole znajdzie umieszczenie.

3. Rada powiatowa w Skałacie pismem z dnin 26. września 1893 L. 1428 na utrzymanie szkoły corocznie po 200 zł. w. a. przez czas trzyletni.

4. Zarząd miasta Tarnopola nie dał jeszcze ostatecznej deklaracyi, lecz na posiedzeniu zwołanej w tym celu ankiety dnia 3. czerwca 1893 oświadczył reprezentant miasta p. Bolesław Studziński, że gmina ofiaruje niewątpliwie potrzebny pod szkołę grunt bezpłatnie i przyczyni się znacznieszą kwotą do ogólnych kosztów budynku.

Co do organizacyi szkoły przedstawia Komisya krajowa dla spraw przemysłowych następujące punkta wytyczne :

a) Szkoła ma być zakładem rządowym;

b) Koszta urządzenia wewnętrznego szkoły, utrzymania dyrektora, wermistrza i dalszego personalu ma ponosić c. k. skarb państwa;

c) Zakres szkoły, cel jej i plan nauki ma się zbliżać do urządzenia podobnych szkół ślusarsko-mechanicznych w Celowcu i w Przyrowie (Prerau), i obejmować kowalstwo i ślusarstwo ogólne, znajomość konstrukcyi i praktyczne ćwiczenia przy budowie i naprawianiu maszyn, przeważnie rolniczych, oraz kucie koni.

d) Czas trwania nauki ma być czteroletni, a liczba uczniów na każdym roku nie więcej jak sześć do ośmiu.

e) Warunki przyjęcia ucznia: ukończona z dobrym postępem szkoła ludowa i wiek lat 14.

Całość kosztów utrzymania szkoły na takich podstawach oblicza Komisya jak następuje:

1. Koszta budowy budynku szkolnego około 35000 zł. nie licząc w to placu pod budynek;

2. Utrzymanie szkoły coroczne około 2500 zł. t. j.:

a) opał około	300 zł.
b) utrzymanie służby	800 „
c) oświetlenie	300 „
d) środki naukowe	1.100 „

3. Płaca roczna kierownika i nauczycieli dla nauki teoretycznej i warsztatowej, oraz koszta zarządu warsztatów około 8000 zł. rocznie.

W takich granicach nie mogłaby zdaniem Komisji przyjść w mowie będąca szkoła do skutku, gdyby c. k. Rząd, oprócz przyjęcia na siebie kosztów pierwszego urządzenia zakładu i płacy personelu nauczycielskiego, nie przyczynił się również poważniejszą kwotą do wystawienia samego budynku. Jeśli bowiem przypuścimy — czego się zresztą po dotychczasowych oświadczeniach Zarządu m. Tarnopola spodziewać należy — iż miasto dałoby, oprócz placu, 5.000 zł. na koszta budowy, to przyszłoby jeszcze około 26 000 zł. do pokrycia przez kraj i państwo.

Komisya krajowa dla spraw przemysłowych wnosi przeto:

Wysoki Wydział krajowy raczy powyższy stan rokowań obecnych przedstawić c. k. Rządowi i starać się uzyskać oświadczenie c. k. Rządu, czy zasadniczo obowiązek utrzymania rzeczonej szkoły jako zakładu rządowego przyjmie na siebie i jaką kwotą byłby skłonny przyczynić się do wystawienia budynku szkolnego.

Dopiero po uzyskaniu odpowiedzi c. k. Rządu byłaby Komisya w możności przedstawić wniosek: czy i w jakiej mierze miałyby się fundusz krajowy do założenia i utrzymania rzeczonej szkoły przyczynić.

Lwów dnia 19. maja 1894.

Za przewodniczącego
Romanowicz w. r.

Alegat IX. do sprawozdania z czynności Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.

Do L. 105.

Sprawozdanie

z czynności krajowej ceramicznej Stacji doświadczalnej przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie za czas od 1. października 1893 do 15. grudnia 1894.

I. Stacja jako zakład naukowy praktyczny.

a) Od 18. grudnia 1893. odbywa praktykę zawodową w Stacji ukończony chemik-technolog tutejszej Szkoły politechnicznej p. Karol Rolle, przyczem pełni p. Rolle obowiązki asystenta Stacji ceramicznej. Przynależenie sił nowych technicznych dla zawodu ceramicznego bądź na wypadek potrzeby technika-keramika dla zakładu naukowego krajowego, bądź dla zakładu przemysłowego prywatnego jest stałym staraniem Stacji. Jaki jest brak techników-keramików, świadczy fakt, że posiada adjunkta Stacji ceramicznej nie mogła być w 1893 r. dla braku kandydata krajowca obsadzoną, i na skutek tego stanu rzeczy ustanowiono na razie zamiast posady adjunkta, posadę asystenta Stacji ceramicznej.

b) Pełniący do 1. maja 1894. przez 2¹/₂ lata (z przerwami od 1. lipca 1891 do 15. września 1892) obowiązki laboranta-werkmistrza Stacji ceramicznej p. Jan Słowicki, kształcił się w dziale wyrobów kamionkowych w tym czasie w Stacji zawodowo. W skutek tego był przez 14 miesięcy, to jest od 1. lipca 1891 do 15. września 1892, werkmistrzem fabryki wyrobów kamionkowych w Rawie ruskiej, obecnie zaś od 1. maja 1894 pełni obowiązki werkmistrza kierującego w krajowym warsztacie garncarskim w Porembie. Warsztat bowiem porembski ma za główne zadanie naukę praktyczną dla sporządzania wyrobów kamionkowych.

c) Były kierownik fabryki pieców kaflowych na „Kastelówce“ we Lwowie p. Wiktor Nagay, wydzierżawiwszy fabrykę wyrobów kamionkowych w Rawie ruskiej, odbywa od 15. października 1894. praktykę zawodową w gałęzi przemysłu kamionkowego w Stacji ceramicznej.

d) Stypendysta Wys. Wydziału krajowego, Zygmunt Dzbański, pracował w Stacji do 15. lipca 1894. nad sporządzeniem modeli, form gipsowych przeznaczonych dla krajowych szkół garncarskich, niemniej był zajęty do 26. sierpnia 1894. dekorowaniem przedmiotów Stacji ceramicznej, wystawionych na tegorocznej Wystawie krajowej. Rysunków dla tych modeli (form), do dekoracji przedmiotów wystawowych dla Stacji i szkół krajowych garncarskich udzielił łaskawie zakładom tym członek Komisji krajowej dla spraw przemysłowych, profesor Julian Zachariewicz. Niemniej udzielał profesor Zachariewicz stypendyście Dzbańskiemu przez cały czas nauki jego w Stacji ceramicznej wskazówek rysunkowych dekoracyjnych. Od 1.

września 1894. jest p. Dzbański przydzielony jako przodownik modelerski w krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi dla udzielania nauki modelowania.

e) Słuchacze wydziału technologii chemicznej tutejszej Politechniki odbyli na wiosnę roku bież. praktykę sześćcio-tygodniową laboratoryjną z keramiki pod kierownictwem mojem, a to w myśl układu z c. k. Ministerstwem, że Stacya jest oraz laboratorium dla uczniów Politechniki przez przeciąg 6 tygodni, i że w tym czasie kierownik Stacyi ma obowiązek udzielania nauki praktycznej uczniom Politechniki.

II. Stacya jako zakład do badania materiałów surowych i popierająca technicznemi orzeczeniami i wskazówkami przemysł keramiczny i szkolnictwo garncarskie.

a) W miarę rozwoju szkół garncarskich krajowych zwiększają się też i potrzeby techniczno-keramiczne tych zakładów. Następstwem tego Stacya, jako centralna instytucya keramiczna krajowa, udziela szkołom przepisów technicznych do fabrykacyi nowych wyrobów, planów na budowę pieców technicznych, opinii fachowych i t. d. W jakim kierunku i szczegółach to czyni, zawierają dotyczące pisma urzędowe, wystowane do szkół garncarskich, Wys. Komisji krajowej dla spraw przemysłowych i Wys. Wydziału krajowego

Na szczególniejszą wzmiankę zasługuje wypracowanie przepisów technicznych dla „krajowego warsztatu garncarskiego w Toustem“ na wyrób fajansu włoskiego, mianowicie na masę glinianą, białą emalię i paletę farb. Celem obznajomienia z użyciem tych przepisów werkmi-strza tousteckiego warsztatu, odbędzie tenże w Stacyi kilkutygodniową naukę praktyczną w roku 1895.

b) Fabrykom rurek drenowych udzieliła Stacya okólnikiem fachowych wskazówek co do sporządzenia racjonalnej maszyny na wyrób rurek drenowych i cegieł.

c) Jako sędzia z ramienia Wys Wydziału krajowego przy ocenieniu planów konkursowych na piec normalny do wypalania rurek drenowych, opracował kierownik Stacyi z Komisją sędziów poczet zmian, potrzebnych do uczynienia w planie, który Komisya sędziów odszczególniła wynagrodzeniem konkursowem. Stosownie do tych przez Komisją sędziów uchwalonych zmian, został też opracowany plan normalny na piec do wypalania rurek drenowych.

d) W sprawach techniczno-keramicznych udziela Stacya Wysokiej Komisji i Wysokiemu Wydziałowi krajowemu swych opinii fachowych, jak to odnośne akta szczegółowo wyrażają.

e) Kierownik Stacyi brał w Sokalu udział w komisji przez Radę powiatową tamtejszą zwołanej, która uchwaliła możność założenia w Sokalu cegielni dla wyrobu dzendrówek brukowych przy użyciu miejscowego materiału.

f) W wykonaniu nadzoru fachowego nad szkołami garncarskimi krajowemi lustrował podpisany w okresie sprawozdawczym szkołę kołomyjską, poremską i toustecką.

g) Stacya keramiczna wzięła udział w tegorocznej Wystawie krajowej. Żywe zainteresowanie się nią kół przemysłowych i publiczności świadczy, że wystawa Stacyi użyteczną była. Wartość przedmiotów wystawowych sprzedanych wynosi br. 795 zł. 55 ct. w. a.

h) Zbadała zaś Stacya i stronom orzeczenie fachowe wydała:

1. Że z obszaru dworskiego „Uhersko-Dobrzany“ (w pow. stryjskim) są przydatne: dwa gatunki gliny do wyrobu rurek drenowych i cegieł, jeden gatunek na cegłę, dwa gatunki do schudzenia glin tłustych, a jeden gatunek do celów keramicznych nieprzydatny.

2. Że z gruntów gminnych miasta Drohobycza są przydatne: dwa gatunki gliny do wyrobów strycharskich, jeden gatunek na cegłę a jeden gatunek do schudzenia glin tłustych.

3. Że z obszaru dworskiego „Cewków“ (w pow. cieszanowskim) są przydatne: jeden gatunek gliny do wyrobu rurek drenowych z ograniczeniem średnicy; trzy gatunki na cegłę, sześć gatunków do schudzenia glin tłustych, a jeden materiał jest piaskiem bezmarglowym.

4. Że z obszaru dworskiego „Żabińce“ (Podole rosyjskie) są przydatne: dwa gatunki gliny do wyrobów strycharskich, jeden gatunek do schudzenia glin tłustych, a jeden gatunek nie nadaje się w kopalnym stanie do wyrobów ceramicznych.

5. Że z obszaru dworskiego „Żurawie“ (w pow. Rawa ruska) są przydatne: trzy gatunki gliny do wyrobów garncarskich, dwa gatunki gliny na posłednie cegły, jeden gatunek do schudzenia glin tłustych, a dwa gatunki są do wyrobów ceramicznych nieprzydatne.

6. Że z gruntów włościańskich przysiółka „Burgthal“ koło Gródka trzy gatunki gliny są przydatne na cegłę i rurki drenowe.

7. Że z obszaru dworskiego „Prusy“ (w pow. lwowskim) dwa gatunki gliny są przydatne na cegłę.

8. Że z obszaru dworskiego „Kamienopol“ (w powiecie lwowskim) są przydatne: jeden gatunek gliny na rurki drenowe i cegłę, a dwa gatunki do wyrobów ceramicznych nieprzydatne.

9. Że z obszaru dworskiego „Rudnik“ jeden gatunek gliny przydatny do wyrobu cegły.

10. Że z obszaru dworskiego „Kolińce“ (w powiecie tłumackim) jeden gatunek gliny nadaje się do wyrobów strycharskich.

11. Że z obszaru dworskiego „Hryniowce“ (w pow. tłumackim) jeden gatunek gliny jest przydatny do wyrobów garncarskich, a jeden gatunek do wyrobu cegły.

12. Że z obszaru dworskiego „Jurowce“ (w pow. sanockim) są przydatne: dwa gatunki gliny na wyroby strycharskie z wyłączeniem dachówek falcowanych.

13. Że z obszaru dworskiego „Sękowa“ (w pow. gorlickim) jeden gatunek gliny nadaje się do wyrobów garncarskich, piasek zaś jest zwykły i marglem zanieczyszczony.

14. Że z obszaru dworskiego „Kosikowce“ (Podole rosyjskie): jeden gatunek gliny przydatny do wyrobu cegły, dwa gatunki gliny do wyrobów ceramicznych nieprzydatne, dwa zaś gatunki piasku do celów ceramicznych użyteczne.

15. Że z obszaru dworskiego „Żałucze“ (w pow. śniatyńskim) jeden gatunek gliny przydatny do wyrobów strycharskich i kafłarskich, a jeden gatunek tylko do wyrobu cegły.

16. Że z obszaru dworskiego „Petryków“ (w pow. tarnopolskim) jeden gatunek gliny jest przydatny do wyrobów strycharskich.

17. Że z gruntów stowarzyszenia garncarzy w Kołaczycach (w powiecie jasielskim): dwa gatunki gliny są przydatne do wyrobów garncarskich, jeden materiał jest mulikowo gliniasty a jeden piaskiem gliniastym, obydwa ostatnie przydatne do schudzenia glin tłustych.

18. Że z obszaru dworskiego „Grojec“ (w pow. bialskim) przysłany materiał jest piaskiem mialkim, zawierającym gliny do tyła jako lepiszcze, że może być użyty li do wyrobu pośredniego gatunku cegły.

19. Że z gruntu obok dworca kolei w Sokalu trzy gatunki materiałów są to muliki gliniaste, zawierające rozpostarty pyłowaty margiel. Wszystkie trzy gatunki nadają się do wyrobu cegły i dźendrówki brukowej.

20. Że z gruntów w Truskawcu (w powiecie drohobyckim) dwa gatunki gliny nadają się do wyrobu cegły.

21. Że z obszaru dworskiego „Siekierzyna“ (w pow. grybowski) dwa gatunki gliny są przydatne do wyrobu cegły.

22. Że z obszaru dworskiego „Butyny“ (w powiecie żółkiewskim) jeden gatunek gliny jest przydatny do wyrobów garncarskich, jeden do wyrobu pośledniej cegły, jeden do schudzenia glin, a dwa gatunki są to materiały margliste o rozpostartym marglu, i przeto do fajansu włoskiego przydatne.

23. Dla celów melioracyjnych mianowicie dla obliczenia odstepu drenów, zbadała Stacya ilość i wielkość piasku:

- a) w trzynastu materiałach ziemnych z obszaru dworskiego w Chodorowie (w powiecie bobreckim);
- b) w dwóch materiałach ziemnych z obszaru dworskiego w Prusach (w powiecie lwowskim);
- c) w siedmiu materiałach ziemnych z obszaru dworskiego w Żurawcach (w powiecie rawskim);
- d) w ósmnastu materiałach ziemnych z obszaru dworskiego „Pobużany“ (w powiecie kamioneckim);
- e) w ośmiu materiałach ziemnych z obszaru dworskiego w „Dobrzeżanach“ (w powiecie grodeckim).

Edmund Krzen,

kierownik Stacyi ceramicznej.

Alegat X. do sprawozdania z czynności Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.

Liczba bieżąca	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształcił	Wysokość zasilku stypendyj- nego		U w a g a
			miesię- cznie	jedno- razowo	
			zł.	zł.	
1	Adamkiewicz Adam	Czerwona Wola, szkoła koszykarska	3	—	na pół roku
2	Cienki Wasyl		5	—	
3	Dziaduch Olech		5	—	
4	Gliniany Iwan.		5	—	
5	Groch Ilko.		5	—	
6	Grygl Maciej		5	—	
7	Herasymowicz Florjan		3	—	
8	Kwiatkowski Edward		8	—	
9	Mamel Piotr		8	—	
10	Pape Michał		3	—	
11	Sieciechowicz Władysław		3	—	
12	Siekierski Ludwik		4	—	
13	Paszkowski Zygmunt.	Grybów, warsztat kołodziejski	—	łącznie 300 zł.	Przy współudziale zasilków ze źródeł miejscowych
14	Liszka Jan		—		
15	Horoszczak Paweł		—		
16	Wiśniowski Franciszek		—		
17	Wojtaszek Józef		—		
18	Zygadło Aleksander		—		
19	Głodek Władysław		—		
20	Moskał Antoni		—		
21	Porsch Franciszek		—		
22	Wiśniowski Szczepan.		—		
23	Skowroński Ignacy		—		
24	Bogacz Wojciech	—			
25	Michalik Karol	—			
26	Janosz Michał.	—			
27	Potoczek Marcin	—			
28	Buczyński Bartłomiej	Kamionka, krajowa szkoła kołodziejstwa i bednarstwa	6	—	
29	Gajerski Antoni		6	—	
30	Jurkiewicz Eugeniusz		5	—	
31	Prytuła Stefan		6	—	
32	Romanowy Wasyl		5	—	

Liczba bieżąca	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształcił	Wysokość zasiłku stypendyj- nego		U w a g a
			miesię- cznie	jedno- razowo	
			zł.	zł.	
33	Błażowski Władysław		4	—	
34	Borowiec Teofil		4	—	
35	Chwalibóg Tadeusz		3	—	
36	Chudoba Ignacy		5	—	
37	Ciślak Jakób		5	—	
38	Fuk Aleksander		3	—	
39	Gałka Stanisław		5	—	
40	Gąsiorowski Józef		5	—	
41	Grzesiak Józef		5	—	
42	Gromosiak Alexy		5	—	
43	Góraś Jędrzej		5	—	
44	Hutnik Antoni		2	—	
45	Iwanienko Iwan		3	—	
46	Keklak Szymon		4	—	
47	Klocek Franciszek		5	—	
48	Krawczuk Gustaw		5	—	
49	Linhard Roman		5	—	
50	Litak Stanisław		5	—	
51	Maciołowski Józef	Zakopane c. k. szkoła zawodowa dla przemysłu drzewnego	5	—	
52	Malik Teofil		5	—	
53	Małech Józef		5	—	
54	Marzec Józef		5	—	
55	Migacz Wojciech		5	—	
56	Muniak Andrzej		4	—	
57	Noworyta Józef		6	—	
58	Pakosz Marcin		5	—	
59	Pelczarski Bronisław		5	—	
60	Piela Michał		4	—	
61	Popiel Antoni		5	—	
62	Poynar Emil		4	—	
63	Saroma Karol	2	—		
64	Schab Józef	4	—		
65	Szagała Grzegorz	5	—		
66	Szanecki Ludwik	3	—		
67	Szczepkowski Jan	5	—		
68	Surówka Augustyn	6	—		
69	Tchórzewski Albin	5	—		
70	Tereszczuk Piotr	8	—		
71	Wilk Jan	4	—		
72	Ziober Wojciech	2	—		

Liczba bieżąca	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształcił	Wysokość zasiłku stypendyj- nego		U w a g a
			miesię- cznie	jedno- razowo	
			zł.	zł.	
73	Chorubski Stanisław	Żywiec, warsztat stolarsko-tokarski	8	—	
74	Gaszczyk Adolf		4	—	
75	Golasik Józef		6	—	
76	Koszykiewicz Roman		8	—	
77	Kruszyński Zygmunt		6	—	
78	Michna Edward		4	—	
79	Michna Karol		4	—	
80	Pękalski Stanisław		5	—	
81	Sapeta Ferdynand		6	—	
82	Szlagór Tomasz		5	—	
83	Ciszek Piotr	Kołomyja, szkoła garncarska	—	70	Na ręce zarządu szkoły przy współ- udziale innych za- siłków.
84	Hawryszczuk Jerzy		—	40	
85	Ilnicki Jan		—	40	
86	Oleksyn Jan		—	30	
87	Piskozub Benedykt		—	40	
88	Racki Antoni		—	30	
89	Siomak Jan		—	30	
90	Karnelli Józef	Uhnów, warsztat szewski	4	—	
91	Krawiec Wawrzyniec		4	—	
92	Kundycki Roman		8	—	
93	Wiktorski Michał	Witków, warsztat szewski	4	—	
94	Chachula Michał	Gliniany, warsztat tkacki	2	—	
95	Dziwiński Marek		2	—	
96	Hupałowski Michał		2	—	
97	Janicki Stanisław		3	—	
98	Ładyczko Teodor		3	—	
99	Michaliszyn Jan		3	—	
100	Moroz Mikołaj		3	—	
101	Pańków Grzegorz		2	—	
102	Ratuszyński Michał		2	—	
103	Rychwicki Jan		3	—	
104	Soroka Bazyli		2	—	
105	Sotnik Józef		2	—	
106	Sotnik Stefan		2	—	
107	Tobolewski Albin		3	—	
108	Tur Stefan		3	—	
109	Tymiak Dmytro	3	—		

Liczba bieżąca	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształcił	Wysokość zasiłku stypendyj- nego		U w a g a
			miesię- cznie	jedno- razowo	
			zł.	zł.	
110	Bernadzikiewicz Władysław	Krosno, krajowa szkoła tkacka	20	—	
111	Bilski Władysław		5	—	
112	Bukojemski Stanisław		10	—	
113	Gonet Jan		5	—	
114	Jaracz Franciszek		5	—	
115	Kolanko Józef		5	—	
116	Kłosowicz Feliks		10	—	
117	Kowalski Franciszek		5	—	
118	Lorenz Franciszek		5	—	
119	Myrta Tomasz		5	—	
120	Oleksiuk Włodzimierz		5	—	
121	Przybocki Andrzej		5	—	
122	Strzelecki Teofil		5	—	
123	Winiarski Kazimierz	10	—		
124	Gąsiorek Wincenty	Rychwałd, warsztat tkacki	3	—	
125	Kastelik Jędrzej		3	—	
126	Kuźnik Franciszek		4	—	
127	Marszałek Wincenty		3	—	
128	Mazok Wojciech		3	—	
129	Mrozek Antoni		3	—	
130	Pyrgies Józef		3	—	
131	Rodak Jędrzej		3	—	
132	Rusin Michał		4	—	
133	Czerna Franciszek	Wilamowice, warsztat tkacki	4	—	
134	Dank Kazimierz		4	—	
135	Foks Jan		4	—	
136	Foks Franciszek		5	—	
137	Grabiec Wojciech		5	—	
138	Kotlarczyk Ludwik		4	—	
139	Kołodziejczyk Leon		5	—	
140	Mądrała Wojciech		4	—	
141	Mika Józef		5	—	
142	Suchoń Karol		4	—	
143	Gemserówna Anna	Zakopane, szkoła koronkarska	4	—	
144	Wojtanowiczówna Maryanna		4	—	
145	Wszeteczka Rudolf	Wiedeń, Muzeum technologiczne	25	—	

Liczba bieżąca	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształcił	Wysokość zasilku stypendyj- nego		U w a g a
			miesię- cznie	jedno- razowo	
			zł.	ct.	
146	Balla Józef	Wiedeń, Muzeum dla sztuki i przemysłu	25	—	
147	Fedorowicz Zdzisław		25	—	
148	Kudelski Karol		25	—	
149	Krupski Julian		25	—	
150	Łuszczynski Zygmunt		35	—	
151	Miziewicz Kazimierz		25	—	
152	Olejak Marceł		25	—	
153	Podgórski Edward		25	—	
154	Ziembowski Mieczysław		25	—	
155	Stempfle Leopold	Kraków, c. k. wyższa szkoła przemysłowa	25	—	
156	Dydykówna Marya	Lwów, c. k. wyższa szkoła przemysłowa	10	—	
157	Gutowska Wanda		10	—	
158	Matuszewski Karol		8	—	
159	Piotrowska Stefania		10	—	
160	Zajchowski Franciszek		8	—	
161	Zuliński Piotr		8	—	
162	Bala Paweł	Świątyni c. k. zawodowa szkoła ślusarska	5	—	
163	Gabrys Jan		10	—	
164	Książek Jan		6	—	
165	Lignar Karol		15	—	
166	Ruszkiewicz Józef		10	—	
167	Ślizowski Antoni		5	—	
168	Wilkosz Antoni		4	—	
169	Wojtarowicz Karol		10	—	
170	Zabłocki Walenty		6	—	
171	Ziunek Józef		5	—	
172	Starzyńska Wanda	Paryż zakład naukowy drzeworytniczy	—	400 franków	

PRELIMINARZ

wydatków funduszu krajowego

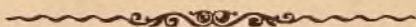
na cele popierania przemysłu w kraju

na rok 1895.

(Rubryka XVI. budżetu krajowego)

zestawiony

przez Komisję krajową dla spraw przemysłowych.

Część I.

PRELIMINARZE

poszczególnych zakładów.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

1. Biała. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Wniosek na rok 1895.		Razem zł.	Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.		
Pozostałość kasowa spodziewana z roku 1894	—	92	—	92	
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) z kasy oszczęd w Białej	200	200	—	200	
c) od cechu sukienniczego	30	40	—	40	
d) z Izby handlowo prze- mysłowej w Krakowie .	200	200	—	200	
e) z Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
f) od Rządu	477	546	—	546	
g) z funduszu krajowego .	477	546	—	546	
Razem	1.784	2.024	—	2.024	

Rozchód.

1. Płace:					
a) za kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.264	1.504	—	1.504	
2. Środki naukowe	120	120	—	120	
3. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem	1.784	2.024	—	2.024	

Więcej z powodu wprowadzenia w życie od 1. października 1894 drugiego kursu uzupełniającego i nauki religii.

2. Bochnia. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	500	500	—	500	
b) od Rządu	490	395	—	395	
c) z funduszu krajowego .	490	395	—	395	
Razem	1.480	1.290	—	1.290	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.150	960	—	960	
2. Środki naukowe	80	80	—	80	
3. Wydatki administracyjne .	50	50	—	50	
Razem	1.480	1.290	—	1.290	

Mniej z powodu utworzenia tylko jednej klasy na kursie przygotowawczym wskutek nieprzyjmowania analfabetów.

3. Brody. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.		
	1894	Zwy-	Nadzwyczajne	Razem
	prelimi- nowano zł.	czajne zł.	zł.	zł.
Pozostałość kasowa z r. 1894 spodziewana	—	254	—	254
Subwencje:				
a) od gminy	—	300	—	300
b) od Rady powiatowej	—	100	—	100
c) od Izby handlowo-przem	—	500	—	500
d) od Rządu	500	309	—	309
e) z funduszu krajowego	500	309	—	309
Razem	1 000	1.772	—	1.772

Uzasadnienie:

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownictwo	1.000	200	—	200
b) nauka		1.332	—	1.332
2. Środki naukowe		140	—	140
3. Wydatki administracyjne		100	—	100
Razem	1.000	1.772	—	1.772

Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.

4. Brzeżany. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencje:				
a) od gminy	200	200	—	200
b) od Rady powiatowej	150	150	—	150
c) od Rządu	435	443	—	443
d) z funduszu krajowego	435	444	—	444
Razem	1.220	1.237	—	1.237

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownictwo	170	200	—	200
b) nauka	903	897	—	897
2. Środki naukowe	80	80	—	80
3. Wydatki administracyjne	67	60	—	60
Razem	1.220	1.237	—	1.237

Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.

5. Drohobycz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencje:				
a) od gminy	400	320	—	320
b) od Rady powiatowej	150	150	—	150
c) od Tow. zaliczkowego	50	50	—	50
d) od kasy oszczędności	—	50	—	50
e) od Tow. pedagogicznego	15	—	—	—
f) od Rządu	580	540	—	540
g) z funduszu krajowego	580	540	—	540
Razem	1.775	1.650	—	1.650

Gmina daje subwencji 400 zł. lecz z tej kwoty pokryte być muszą wydatki na opał i usługę wynoszące około 80 zł.

Rozchód,

1. Płace:				
a) kierownictwo	200	200	—	200
b) nauka	1.480	1.360	—	1.360
2. Środki naukowe	50	50	—	50
3. Wydatki administracyjne	45	40	—	40
Razem	1.775	1.650	—	1.650

Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.

6. Gorlice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
	1894	Zwy-	Nadzw-	Razem	
	prelimi-	czajne	yczajne		
	nowano	zł.	zł.	zł.	
	zł.	zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	
c) od Tow. zaliczkowego	200	200	—	200	
d) od Rządu	538	755	—	755	
e) z funduszu krajowego	538	755	—	755	
Razem	1.676	2.110	—	2.110	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	200	200	—	200
b) nauka	1.226	1.660	—	1.660
2. Środki naukowe	150	150	—	150
3. Wydatki administracyjne	100	100	—	100
Razem	1 676	2.110	—	2 110

7. Jarosław. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	200	200	—	200
b) od Rady powiatowej	100	200	—	200
c) od Rządu	600	528	—	528
d) z funduszu krajowego	600	528	—	528
Razem	1.500	1.456	—	1.456

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo :	200	200	—	200
b) nauka	1.210	1.126	—	1.126
2. Środki naukowe	60	80	—	80
3. Wydatki administracyjne	30	50	—	50
Razem	1.500	1.456	—	1.456

Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.

8. Jasło. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
	1894	Zwy-	Nadzwyczajne	Razem	
	prelimi-	czajne	czajne		
	nowano	zł.	zł.	zł.	
	zł.			zł.	
Pozostałość kasowa z r. 1893.	100	—	—	—	
Subwencye:					
a) od gminy	375	375	—	375	
b) od Rady powiatowej	—	100	—	100	
c) od Rządu	325	300	—	300	
d) z funduszu krajowego	325	301	—	301	
Razem	1.125	1.076	—	1.076	
Rozchód.					
Niedobór z roku 1894	—	50	—	50	
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	775	676	—	676	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	80	80	—	80	
3. Wydatki administracyjne	70	70	—	70	
Razem	1.125	1.076	—	1.076	

9. Kałusz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Preliminarza szczegółowego nie uchwalono.

Wstawia się zasiłki:

z funduszu państwowego	—	400	—	400
„ „ krajowego	—	400	—	400
Razem	—	800	—	800

10. Kołomyja. Szkoła uzupełniająca przemysłowo-handlowa.

Przychód.

Subwencye:

a) z funduszu rzemieślniczego				
odsetki od kapitału 6.000 zł	330	300	—	300
b) od gminy	600	600	—	600
c) od Rady powiatowej	150	150	—	150
d) od Kasy oszczędności	110	100	—	100
e) od Rządu	515	446	—	446
f) z funduszu krajowego	515	446	—	446
Oplaty uczniów	80	50	—	50
Razem	2.300	2.092	—	2.092

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.785	1.512	—	1.512	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	65	180	—	180	
3. Wydatki administracyjne	150	100	—	100	
Razem	2.300	2.092	—	2.092	

11. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kleparzu.

Przychód.	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	

Subwencye:

a) od gminy	1.330	1.208	—	1.208	Mniej z powodu wykreślenia z poz. 3. roz- chodów wydatku na opał, światło i usługę.
b) z funduszu Dietla	8	8	—	8	
c) od rządu	400	400	—	400	
d) u funduszu krajowego	400	400	—	400	
Razem	2 138	2 016	—	2.016	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	180	180	—	180	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.600	1.636	—	1.636	
2. Środki naukowe	100	100	—	100	Mniej z powodu jak poz. a) w przychodzie.
3 Wydatki administracyjne	258	100	—	100	
Razem	2.138	2.016	—	2.016	

12. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupeł. w Ogrodzie angielskim.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	1.312	1.062	—	1 062	Mniej z powodu wykreślenia w poz. 3. w roz- chodach wydatku na opał, światło i u- slugę.
b) z funduszu Dr. Dietla	8	8	—	8	
c) od rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego	400	400	—	400	
Razem	2 120	1.870	—	1.870	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	180	180	—	180	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podsta- wie ilości godzin.
b) nauka	1.600	1.520	—	1.520	
2. Środki naukowe	100	100	—	100	Mniej z powodu jak poz. a) w przychodzie.
3 Wydatki administracyjne	240	70	—	70	
Razem	2.120	1.870	—	1.870	

13. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Smoleńsku.

Przychód.	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	

Subwencye:

a) od gminy	991	794	—	794
b) z funduszu Dr. Dietla	8	8	—	8
c) od Rządu	400	400	—	400
d) z funduszu krajowego	400	400	—	400
Razem	1.799	1.602	—	1.602

Mniej z powodu wykreślenia w poz. 5. rozchodów wydatku na opał, światło i usługę.

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	180	180	—	180
b) nauka	1.216	1.216	—	1.216
2. Środki naukowe	100	100	—	100
3. Wydatki administracyjne	303	106	—	106
Razem	1.799	1.602	—	1.602

Mniej z powodu j. w. poz. a) w przychodach.

14. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kaźmierzu.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	1.022	694	—	694
b) z funduszu Dr. Dietla	8	8	—	8
c) od Rządu	400	400	—	400
d) z funduszu krajowego	400	400	—	400
Razem	1.830	1.502	—	1.502

Mniej z powodu wykreślenia w poz. 5. rozchodów wydatku na opał, światło i usługę.

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	180	180	—	180
b) nauka	1.216	1.216	—	1.216
2. Środki naukowe	150	50	—	50
3. Wydatki administracyjne	284	56	—	56
Razem	1.830	1.502	—	1.502

Mniej z powodu dostatecznego zaopatrzenia szkoły w środki naukowe.
Mniej z powodu j. w. poz. a) w przychodach

15. **Kraków.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Dajworze.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
	1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	1.292	376	—	376	Mniej z powodu wykreślenia w poz. 3, rozchodów wydatku na opał, światło i usługę tudzież zmniejszenia wedle potrzeby wydatku na naukę i środki naukowe.
b) z funduszu Dr. Dietla	8	8	—	8	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego	400	400	—	400	
Razem	2.100	1.184	—	1.184	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	180	180	—	180	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.246	912	—	912	
2. Środki naukowe	400	50	—	50	Mniej z powodu iż szkoła dostatecznie zaopatrzona została w środki naukowe.
3. Wydatki administracyjne	274	42	—	42	Mniej z powodu jak poz. a) w przychodach.
Razem	2.100	1.184	—	1.184	

16. **Krosno.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód:					
Subwencye:					
a) od gminy	250	250	—	250	
b) od Rady powiatowej	150	200	—	200	
c) od Rządu	575	575	—	575	
d) z funduszu krajowego	575	575	—	575	
Razem	1.550	1.600	—	1.600	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	150	200	—	200	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka	1.220	1.220	—	1.220	
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne	80	80	—	80	
Razem	1.550	1.600	—	1.600	

17—25. **Lwów.** Kursa nauki dopełniającej w miejskich szkołach ludowych im. św. Anny, im. św. Antoniego, im. Czackiego, im. Elżbiety, im. św. Maryi Magdaleny, im. św. Marcina, im. A. Mickiewicza, im. Piramowicza i im. Staszica.

Przychód.	Wniosek na rok 1895.				Uzasadnienie:
	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
Preliminarze szczegółowe jeszcze nie uchwalone.					
Wstawia się zasiłki:					
z funduszków krajowych	—	3.600	—	3.600	
i ze skarbu państwa	—	3.600	—	3.600	
Razem	—	7.200	—	7.200	

26. **Lwów.** Izr. szkoła przemysłowa uzupeł. im. M. Bernsteina.

Przychód.

Subwencye:

a) z fundacyi Marka Bernsteina	1.530	1.345	—	1.345
b) od zboru izraelickiego	100	100	—	100
c) od Rządu	426	485	—	485
d) z funduszu krajowego	426	485	—	485
Razem	2.482	2.415	—	2.415

Rozchód.

Niedobór z r. 1894	146.35	105	—	105
1. Płace:				
a) kierownictwo	300.—	300	—	300
b) nauka	1.264.—	1.264	—	1.264
2. Lokal, opał i oświetlenie	330.—	330	—	330
3. Usługa	60 —	66	—	66
4. Środki naukowe	231.65	200	—	200
5. Wydatki administracyjne	150.—	150	—	150
Razem	2.482.—	2.415	—	2.415

Mniej wedle potrzeby.

27. Nowy Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.		Razem	Uzasadnienie:
	1894	Zwy-	Nadzw-		
	prelimi-	czajne	czajne	zł.	
	nowano	zł.	zł.	zł.	
	zł.				
Subwencye:					
a) od gminy	350	200	—	200	
b) od Rady powiatowej	300	300	—	300	
c) od Kasy oszczędności	200	200	—	200	
d) od Dyrekcyi c. k. kolei państwowej	150	150	—	150	
e) od Rządu	600	600	—	600	
f) z funduszu krajowego	600	600	—	600	
g) z fundacyi bar. Hirscha	200	200	—	200	
h) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie	—	100	—	100	
Razem	2.400	2.350	—	2.350	
Rozchód.					
Niedobór z r. 1894	370	270	—	270	
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	250	—	250	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka	1.580	1.580	—	1.580	
2. Środki naukowe	150	150	—	150	
3. Wydatki administracyjne	100	100	—	100	
Razem	2.400	2.350	—	2.350	

28. Nowy Targ. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	100	100	—	100	
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	
c) od Stow. przem. i rękodz.	50	50	—	50	
d) od Towarz. zaliczkow.	72	72	—	72	
e) od c. k. Rządu	500	525	—	525	
f) od funduszu krajowego	500	525	—	525	
Razem	1.422	1.472	—	1.472	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	150	200	—	200	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka	1.122	1.122	—	1.122	
2. Środki naukowe	80	80	—	80	
3. Potrzeby kancelaryjne i premie dla uczniów	70	70	—	70	
Razem	1.422	1.472	—	1.472	

29. Podgórze. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
Pozostałość kasowa z r. 1893	418.23	271	—	271	Szkoła była zamknięta z powodu cholery, stąd zapas kasowy.
Subwencye:					
a) od gminy	715.77	715	—	715	
b) od Rady powiat. w Wie- liczce	50	—	—	—	
c) z funduszu krajowego	101	225	—	225	
d) od Rządu	101	225	—	225	
Razem	1.386	1.436	—	1.436	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	150	200	—	200	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka	1.036	1.036	—	1.036	
2. Środki naukowe	120	120	—	120	
3. Wydatki administracyjne	80	80	—	80	
Razem	1.386	1.436	—	1.436	

30. Przemyśl. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	500	500	—	500
b) od Rady powiatowej	300	300	—	300
c) od Kasy oszczędności	200	—	—	—
d) od Rządu	550	575	—	575
e) z funduszu krajowego	550	575	—	575
Razem	2.100	1.950	—	1.950

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	250	250	—	250	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.685	1.508	—	1.508	
2. Środki naukowe	100	120	—	120	Więcej wedle potrzeby szkoły.
3. Wydatki administracyjne	65	72	—	72	
Razem	2.100	1.950	—	1.950	

31. Rzeszów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
	1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100	
c) od Kasy oszczędności . .	150	150	—	150	
d) z funduszu Towarnickiego	100	100	—	100	
e) od Rządu	600	600	—	600	
f) z funduszu krajowego . .	600	600	—	600	
Razem	1.750	1.750	—	1.750	

Rozchód.

Niedobór z r. 1893	150	300	—	300	Niedobór ten powstał w latach dawniejszych, z końcem r. 1893 wynosił kwotę 561 zł. 72 ct.
1. Płace:					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) nauka	1 200	1 000	—	1.000	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	120	—	120	
3. Wydatki administracyjne . .	50	80	—	80	Więcej wedle potrzeby.
Razem	1.750	1.750	—	1.750	

32. Sambor. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Pozostałość kasowa spodziewana z r. 1894	—	88	—	88	
Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . . .	—	100	—	100	
b) od gminy	400	100	—	100	
c) od Rządu	525	576	—	576	Gmina obowiązana jest do bezpłatnego dostarczenia lokalu, opału, oświetlenia i usługi, a nadto przyczyniać się ma subwencją roczną w kwocie 100 zł. (L.W. 48.423/1890).
d) z funduszu krajowego . . .	525	576	—	576	
Razem	1.450	1.440	—	1.440	

Rozchód.

Niedobór z r. 1893	13	—	—	—	
1. Płace:					
a) kierownictwo	260	260	—	260	
b) nauka	990	1.000	—	1.000	
2. Środki naukowe	107	100	—	100	Wedle potrzeby szkoły.
3. Wydatki administracyjne . .	80	80	—	80	
Razem	1.450	1.440	—	1.440	

33. Sanok. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.		Razem	Uzasadnienie:
	1894	Zwy-	Nadzwyczajne		
	prelimi-	czajne	czajne		
	nowano	zł.	zł.	zł.	
	zł.				
Subwencye:					
a) od gminy	—	307	—	307	
b) od Rządu	320	424	—	424	
c) z funduszu krajowego	320	424	—	424	
Razem	640	1.155	—	1.155	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	640	200	—	200	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka		775	—	775	
2. Środki naukowe		120	—	120	
3. Wydatki administracyjne		60	—	60	
Razem	640	1.155	—	1.155	

34. Stanisławów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Pozostałość kasowa z r. 1893	150	300	—	300	Powstały z powodu, że szkoła wskutek cholery była zamkniętą przez 6 tygodni.
Subwencye:					
a) od gminy	250	250	—	250	Nie prelinuje się, albowiem do chwili sporządzenia preliminarza nie nadeszło do szkoły żadne oświadczenie ze strony fundacyi co do dalszego subwencyonowania szkoły.
b) od Rady powiatowej	150	150	—	150	
c) od Kasy oszczędności	70	70	—	70	
d) z fundacyi bar. Hirscha	100	—	—	—	
e) od Rządu	535	509	—	509	
f) z funduszu krajowego	535	509	—	509	
Razem	1.790	1.788	—	1.788	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	250	300	—	300	Więcej z powodu zwiększonej czynności wskutek wprowadzenia oddziału handlowego.
b) nauka	1.384	1.288	—	1.288	
2. Środki naukowe	100	140	—	140	Mniej z powodu zwinięcia kursu analfabetów.
3. Wydatki administracyjne	56	60	—	60	Wedle potrzeby szkoły.
Razem	1.790	1.788	—	1.788	

35. **Stary Sącz.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894		Wniosek na rok 1895.		Uzasadnienie:
	prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	590	300	—	300	
b) od Rady powiatowej w Nowym Sączu ,	—	150	—	150	
c) od Izby handlowo prze- mysłowej w Krakowie	—	100	—	100	
d) z innych funduszków	—	43	—	43	
e) od Rządu	590	590	—	590	
f) z funduszu krajowego	590	590	—	590	
Razem	1.770	1.773	—	1.773	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.355	1.363	—	1.363	} Wedle potrzeby szkoły.
2. Środki naukowe	115	110	—	110	
3. Wydatki administracyjne	100	100	—	100	
Razem	1.770	1.773	—	1.773	

36. **Sądowa Wisznia.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Preliminarza szczegółowego nie uchwalono.

Wstawia się zasiłki:

z funduszu państwowego	—	300	—	300
" " krajowego	—	300	—	300
Razem	—	600	—	600

37. **Stryj.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) od Tow. zaliczkowego	100	100	—	100	
d) od zarz. c. k. kolei państw. . . .	200	200	—	200	
e) od Rządu	500	550	—	550	
f) z funduszu krajowego	680	550	—	550	
Oplaty uczniów	20	—	—	—	
Razem	1.900	1.800	—	1.800	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) nauka	1.520	1.380	—	1.380	} Więcej wedle potrzeby obliczonej na podsta- wie ilości godzin.
2 Środki naukowe	80	120	—	120	
3. Wydatki administracyjne	50	50	—	50	} Więcej wedle potrzeby szkoły.
Razem	1.900	1.800	—	1.800	

38. Tarnopol. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 preimi- nowano zł.	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
Pozostałość kasowa z r. 1893	—	83	—	83	
Subwencye:					
a) od gminy	448	448	—	448	
b) od Rady powiatowej	50	50	—	50	
c) od Rządu	486	469	—	469	
d) z funduszu krajowego	486	469	—	469	
e) od Izby handl. w Brodach	100	100	—	100	
Razem	1.570	1.619	—	1.619	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.240	1.239	—	1.239	
2. Środki naukowe	50	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne	80	80	—	80	
Razem	1.570	1.619	—	1.619	

39. Tarnów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej	300	300	—	300	
c) od Kasy oszczędności	150	—	—	—	
d) od Tow. zaliczkowego	50	50	—	50	
e) od Rządu	788	674	—	674	
f) z funduszu krajowego	788	674	—	674	
Razem	2.476	2.098	—	2.098	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	2.016	1.608	—	1.608	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne	60	90	—	90	Więcej wedle potrzeby.
Razem	2.476	2.098	—	2.098	

40. Wadowice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
	1894	Zwy-	Nadzwyczajne	Razem	
	prelimi-	czajne	czajne		
	nowano	zł.	zł.	zł.	
	zł.			zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) od Kasy oszczędności	200	200	—	200	
d) od Rządu	365	470	—	470	
e) z funduszu krajowego	365	470	—	470	
Razem	1.430	1.640	—	1.640	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	150	200	—	200	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka	1.090	1.250	—	1.250	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne	90	90	—	90	
Razem	1.430	1.640	—	1.640	

41. Wieliczka. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej	—	50	—	50	
c) od Rządu	360	375	—	375	
d) z funduszu krajowego	360	375	—	375	
Razem	1.120	1.200	—	1.200	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	120	150	—	150	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka	870	895	—	895	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	80	80	—	80	
3. Wydatki administracyjne	50	75	—	75	Wedle potrzeby szkoły.
Razem	1.120	1.200	—	1.200	

42. **Żółkiew.** Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
Subwencje:					
a) od gminy	300	300	—	300	
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	
c) od Rządu	360	406	—	406	
d) z funduszu krajowego	360	406	—	406	
Razem	1.220	1.312	—	1.312	
Rozchód.					
Niedobór	30	—	—	—	
1. Płace:					
a) kierownictwo	125	150	—	150	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka	915	962	—	962	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	130	—	130	} Więcej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne	50	70	—	70	
Razem	1.220	1.312	—	1.312	

II. Szkoły fachowe i warsztaty naukowe.

A. Szkoły dla wyrobów z drzewa i łożyny.

43. **Czerwona Wola.** Szkoła koszykarska.

Przychód.	Wniosek na rok 1895.				Uzasadnienie:
	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
Pozostałość kasowa z r. 1894.	—	130	—	130	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	1.900	1.600	—	1.600	
Subwencje:					
a) od Rady powiatowej	200	200	—	200	
b) od Rządu	600	650	—	650	
c) z funduszu krajowego	850	650	—	650	
Razem	3.550	3 230	—	3.230	
 Rozchód.					
1. Płace:					
a) nauczyciela	400	400	—	400	
b) pomocnika	80	80	—	80	
c) koszta nadzoru	150	150	—	150	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	Dostarcza bezpłatnie J. O. książkę Jerzy Czar- toryski.
3. Opał	120	120	—	120	
4. Oświetlenie	40	40	—	40	
5. Materiał surowy	700	500	300	800	
6. Rozmaite inne wydatki	200	150	—	150	
7. Sprzęty i inne	190	150	—	150	
8. Farba, trzcina, gwoździe etc.	180	200	—	200	
9. Robotnikom wynagrodzenie	1.200	1.100	—	1.100	
10. Wydatki kancelaryjne	40	40	—	40	
11. Wydatki z powodu wystawy	250	—	—	—	
Razem	3.550	2.930	300	3.230	

44. **Jasło.** Szkoła koszykarska.

Przychód.	Wniosek na rok 1895.				Uzasadnienie:
	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkoln.	1.400	1 150	—	1.150	Dochód ze sprzedaży pokrywa przedewszyst- kiem kosztą robocizny i materiałów.
2. Subwencje:					
a) od Rady powiatowej . . .	100	100	—	100	
b) od Towarzystwa	—	50	—	50	W naturaliach.
c) od Rządu	300	300	—	300	
d) z funduszu krajowego . . .	460	400	—	400	
Razem	2.260	2.000	—	2.000	

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownik	420	420	—	420
b) administrator	120	120	—	120
2. Wynajem lokalu	120	120	—	120
3. Opał	60	60	—	60
4. Oświetlenie		20	—	20
5. Materiał	500	350	—	350
6. Wypłata za roboty	550	450	—	450
7. Utrzymanie 5—8 chłopców	350	350	—	350
8. Środki naukowe	—	50	—	50
9. Rozmaite inne wydatki	60	60	—	60
10. Wydatki z powodu wystawy	80	—	—	—
Razem	2.260	2.000	—	2.000

45. **Dźurów.** Krajowa szkółka koszykarska.

Przychód.	Wniosek na rok 1895.			
	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	100	—	100
2. Subwencye:				
a) od gminy	—	—	—	—
b) od Rady powiatowej	—	200	—	200
c) od c. k. Rządu	200	250	—	250
d) z funduszków krajowych	366	316	—	316
Razem	566	866	—	866

Uzasadnienie:

Oprócz subwencji na stypendya, która służy na wynagrodzenie dla uczniów, dostarcza bezpłatnie Rada powiat. lokalu z opałem.

Rozchód.

1. Płace:				
Instruktor	432	432	—	432
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—
3. Opał	—	—	—	—
4. Oświetlenie	10	10	—	10
5. Usługa	24	24	—	24
6. Materiał	—	120	—	120
7. Środki naukowe	50	50	—	50
8. Rozmaite inne wydatki	20	30	—	30
9. Wynagrodzenie uczniów	—	200	—	200
10. Wydatki z powodu wystawy	30	—	—	—
Razem	566	866	—	866

Dostarcza bezpłatnie Wydział pow. w Śniatynie.

46. Grybów. Krajowy warsztat naukowy kołodziejski.

Przychód.	Wniosek na rok 1895.				Uzasadnienie:
	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	400	600	—	600	Dochód ze sprzedaży preliminowano po po- trąceniu robocizny.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	300	300	—	300	
b) od c. k. Rządu	900	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych	1.970	1.480	1.050	2.530	
Razem	3.570	3.380	1.050	4.430	

Rozchód.

1. Pła ce:					
a) kierownik	600	720	—	720	Płace <i>ad a, f</i> , podwyższono z powodu nie- możności otrzymania sił odpowiednich za niższą płacę.
b) administrator	300	300	—	300	
c) nauczyciel	250	250	—	250	
d) katecheta	50	50	—	50	
e) przodownik kołodziejski	450	400	—	400	
f) przodownik kowalski	500	600	—	600	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Dostarcza gmina miasta Grybowa bezpłatnie.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	Z powodu że 200 zł. nie wystarczyło na za- kupno materiału.
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Materiał kołodziejski	200	300	—	300	Więcej z powodu, że za wyszukaniem odpo- wiedniego materiału potrzeba wyjeżdżać. Z powodu, że wozownia jest niezbędną po- trzebną.
7. Środki naukowe	120	120	—	120	
8. Narzędzia warsztatowe	120	100	—	100	
9. Dostawa materiałów	30	50	—	50	Z powodu, że kuźnia i niektóre narzędzia ubez- pieczonemi być muszą.
10. Budowa wozowni	—	—	800	800	
11. Zakupno żelaza i węgla	550	300	250	550	
12. Asekuracja budynków wła- snych, materiałów i wyro- bów	50	70	—	70	
13. Rozmaite wydatki	120	120	—	120	
14. Wydatki z powodu wystawy	230	—	—	—	
Razem	3.570	3.380	1.050	4.430	

47. Grzymałów. Warsztat naukowy kołodziejski.

Przychód.	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Wnioski na rok 1895.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	2.000	2.500	—	2.500	Dochód ze sprzedaży pokrywa przedewszyst- kiem kosztą produkcji t. j. materiał i robociznę.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	350	500	—	500	
b) od c. k. Rządu	1.200	1.200	—	1.200	
c) z funduszków krajowych	6.170	1.390	—	1.390	
Razem	9.720	5.590	—	5.590	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownik i nauczyciel rysunków	700	700	—	700	} Z pomiędzy starszych uczniów.
b) majster kołodziejski	480	480	—	480	
c) majster kowalski	480	480	—	480	
d) podmajstrzy kołodziejski	180	180	—	180	
e) podmajstrzy kowalski	—	180	—	180	
f) administrator	240	240	—	240	
2. Wynajem i utrzymanie lo- kalu	4.000	—	—	—	Budynki własne.
3. Opał	50	70	—	70	Wysokie i obszerne nowe ubikacje potrzebują więcej opału.
4. Oświetlenie	60	60	—	60	
5. Usługa	60	80	—	80	Nie można dostać za mniej.
6. Materiał	1.750	1.800	—	1.800	Zwiększona liczba uczni zużywa więcej ma- teryałów.
7. Środki naukowe i uzupełnie- nie inwentarza	1.200	300	—	300	Na zakupno narzędzi, sprzętów i przyborów rysunkowych.
8. Rozmaite inne wydatki	160	160	—	160	
9. Asekuracja	—	60	—	60	Ubezpieczenie budynków i materyałów.
10. Uczniom za robotę	200	400	—	400	Wskutek zwiększonej liczby uczni pobierają- cych płacę.
11. Lakiernik, tapicer i materyał	—	400	—	400	Wydatek konieczny przy wykończeniu wy- robów.
12. Wydatki z powodu wystawy	160	—	—	—	
Razem	9.720	5.590	—	5.590	

48. Kamionka strumiłowa. Krajowy naukowy zakład kołodziejski i bednarski.

Przychód.

	W roku 1894	Wniosek na rok 1895.		
	prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.
1. Ze sprzedaży wyrobów kołodziejsko-kowalskich . . .	2.540	3.429	—	3.429
2. Ze sprzedaży wyrobów bednarskich	400	200	—	200
3. Subwencye:				
a) od c. k. Rządu	700	800	—	800
b) z funduszków krajowych	3.120	2.371	905	3.276
Razem .	6.760	6.800	905	7.705

Uzasadnienie:

Na podstawie wynikłości za rok 1893. Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkeyi t j. materyału i robocizny.

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	1.000	1.000	—	1.000	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika . . .	—	200	—	200	
c) katecheta obrz. rz. kat.	50	50	—	50	
d) katecheta obrz. gr. kat.	50	50	—	50	
e) nauczyciel	120	120	—	120	
f) przodownik kołodziejski	480	480	—	480	
g) przodownik bednarski .	450	450	—	450	
h) majster kowalski . . .	600	600	—	600	
i) czeladnikowi kołodz. .	144	144	—	144	
k) czeladnikowi kowalsk. .	180	180	—	180	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu i asekuracja budynku	350	350	—	350	
3. Opał	60	60	—	60	
4. Oświetlenie	50	50	—	50	
5. Usługa	72	72	—	72	
6. Materyał drzewny	400	400	300	700	Z powodu braku suchego materyału zapasowego.
7. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisanja i uzupełnienie inwentarza . . .	180	180	225	405	Na sprawienie wiertarki, lamp, narzędzi, przyborów rysunkowych i książek.
8. Wydatki na wystawę kraj.	160	—	—	—	
9. Wydatki administracyjne i rozmaite inne	152	152	—	152	
10. Zakupno żelaza z dostawą	1.000	1.000	200	1.200	} Z powodu większej ilości wyrobów wykończonych a nieokutych.
11. „ węgla i koksu	200	200	50	250	
12. „ i naprawa narzędzi	150	150	—	150	
13. Wydatki kancelaryjne . . .	12	12	—	12	
14. Uczniom IV. roku za wyroby bednarskie i kołodziejskie	400	400	—	400	
15. Za wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków . .	400	400	50	450	Z powodu jak poz. 10.
16. Dostawa materyałów drzewnych	100	100	80	180	Z powodu jak poz. 6.
Razem .	6.760	6.800	905	7.705	

49. **Stanisławów.** Krajowy naukowy warsztat stolarski i tokarski.**Przychód.**

	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Wniosek na rok 1895.		
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	400	450	—	450
2. Subwencje:				
a) od gminy	800	800	—	800
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100
c) z Kasy oszczędności	200	200	—	200
d) od c. k. Rządu	850	900	—	900
e) z funduszków krajowych	1.740	1.790	100	1.890
Razem .	4.090	4.240	100	4.340

Uzasadnienie:

Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przede-
wszystkiem koszta produkcji t. j. mate-
ryał i robociznę.

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownik i nauczyciel fachowy	960	960	—	960
b) dodatek na pomieszkani- e dla kierownika	—	180	—	180
c) nauczyciel snyderstwa	420	420	—	420
d) „ stylistyki	160	160	—	160
e) „ rachunków	80	120	—	120
f) pomocnik stolarstwa	240	240	—	240
g) „ tokarstwa	180	240	—	240
h) katecheta	—	50	—	50
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	800	800	—	800
3. Opał	100	100	—	100
4. Oświetlenie	50	50	—	50
5. Usługa	120	120	—	120
6. Materiał	200	200	—	200
7. Środki naukowe	150	150	—	150
8. Rozmaite inne wydatki i środki pomocnicze warsztat.	70	150	—	150
9. Wynagrodzenia uczniom za roboty i zapomogi	200	200	—	200
10. Przybory do rysunków dla uczniów	60	100	—	100
11. Na uzupełnienie inwentarza	—	—	100	100
12. Wydatki z powodu wystawy	300	—	—	—
Razem .	4.090	4.240	100	4.340

Z powodu, iż ubikacya którą kierownik do-
tychczas zajmował, okazała się potrzebną
na skład wyrobów.

Więcej z powodu większej ilości godzin.

Tak jak pomocnik stolarstwa.

Po 1 zł. za godzinę, dotychczas pokrywano
tę remuneracyę z pieniędzy zaoszczędzo-
nych w innych pozycyach.

Więcej albowiem z pozycyi tej pokrywane są
wydatki na bajcy, farby, oleje, zamki,
okucia i inne rzeczy potrzebne do wykoń-
czenia robót.

Więcej z powodu większej ilości uczniów.

50. **Zywiec.** Krajowy warsztat naukowy dla stolarstwa i zabawek.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
	1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	600	700	—	700	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa zwy- czajne koszty produkcji t. j. materiał i robociznę.
2. Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu	1.000	1.000	—	1.000	
d) z funduszków krajowych	1.540	1.110	600	1.710	
3. Materiał miękki i bukowy od gminy	300	300	—	300	
Razem	3.740	3.410	600	4.010	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	800	960	—	960	Podniesiono płacę na równi z kierownikiem szkoły stolarstwa w Stanisławowie.
b) instruktor fachowy	600	600	—	600	
c) nauczyciel geometrii i ry- sunków	150	200	—	200	Razem 700 zł., więcej o 100 zł. jak w roku poprzednim z powodu rozszerzenia godzin szkolnych przez co dotychczasowe wynagrodzenie uszczuplone zostało i nauczycieli odpowiednio wynagrodzić z dotych- czasowej kwoty nie można.
d) nauczyciel języka polskie- go i korespondencyi przem.	150	150	—	150	
e) nauczyciel języka niemie- ckiego	150	150	—	150	
f) nauczyciel rachunków i rachunkowości	150	200	—	200	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Dostarcza bezpłatnie gmina miasta Żywca.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	Na uzupełnienie suchego zapasu materiałów różnych.
6. Materiał	600	300	200	500	
7. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów	100	100	—	100	Na zakupno kleju, gwoździ, bajców, farb i olejów, tudzież innych rzeczy do wykoń- czenia robót potrzebnych.
8. Różne inne wydatki	200	200	—	200	
9. Środki pomocnicze warszta- towe	100	100	—	100	Na zakupno inwentarza dla osobno otworzyć się mającego kursu zabawkowego.
10. Wypłaty uczniom za roboty	400	400	—	400	
11. Uzupełnienie inwentarza	200	50	400	450	
12. Wydatki z powodu wystawy	140	—	—	—	
Razem	3.740	3.410	600	4.010	

B. Szkoły garncarskie.

51. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarstwa.

Przychód.	Wniosek na rok 1895.				Uzasadnienie:
	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	1.400	1.500	—	1.500	Więcej na podstawie wynikłości za rok 1893. Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa produkcję t. j. materiał i robociznę.
2. Subwencje:					
a) od Rady powiatowej	50	—	—	—	Subwencję tę przeznacza powiat na stypen- dyę uczniów.
b) od c. k. Rządu	2.600	2 600	—	2.600	
c) z funduszków krajowych	2.460	2.790	250	3.040	
Razem	6.510	6.890	250	7.140	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	1.500	1.500	—	1.500	
b) nauczyciel rysunków	800	1.000	—	1.000	
c) przodownik do nauki toczenia i formowania	480	600	—	600	ad b, c, d, f. Płace podwyższa się z powodu zwiększonych czynności.
d) werkmistrz do nauki kaflarstwa	650	720	—	720	
e) przodownika do nauki modelowania	480	480	—	480	
f) nadzwyczajny nauczyciel do rysunków geom	—	150	—	150	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Dostarcza gmina miasta Kołomyi zaś kwota 40 zł. przeznaczona na pokrycie kosztów porąbania drzewa.
3. Opał	—	40	—	40	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	Obok tego gmina wypłaca bezpośrednio stró- żowi 48 zł.
5. Usługa	300	300	—	300	
6. Materiał	500	500	—	500	
7. Środki naukowe	300	300	—	300	
8. Rozmaite inne wydatki	200	200	—	200	
9. Wynagrodzenie uczniów	400	400	—	400	
10. " robotników dziennych	200	300	—	300	Więcej na podstawie wynikłości za rok 1898.
11. " praktykantów, czela- dników i majstrów	300	300	—	300	
12. Meble, sprzęty i narzędzia	—	—	200	200	} Z powodu wprowadzenia nauki modelowania.
13. Modele do nauki modelowania	—	100	—	100	
14. Koszta odbycia kursu dre- narskiego	—	—	50	50	
15. Wydatki z powodu wystawy	400	—	—	—	
Razem	6.510	6.890	250	7.140	

52. Poremba. Krajowy naukowy warsztat garncarski.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
	1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	600	600	—	600	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa w czę- ści kosztą produkcji t. j. -materiał, ro- boczną i kosztą opału pieców tech- nicznych.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	50	50	—	50	
b) od c. k. Rządu	1.800	1.800	—	1.800	
c) z funduszów krajowych	1.006	912	—	912	
3. Inne dochody: od WP. hr. Józefa Szembeka	150	150	—	150	
Razem	3.606	3.512	—	3.512	

Rozchód.

1. Płace:					
a) wermistrz kierujący	900	720	—	720	Mniej z powodu oddania kierownictwa werm- mistrzowi, który nie prowadzi admini- stracyi.
b) pomieszkanie dla kierow.	120	120	—	120	
c) zastępca wermistrza	600	600	—	600	
d) pomieszkanie dla zastępcy wermistrza	84	—	—	—	
e) administrator	—	180	—	180	Z powodu jak 1. a).
f) nauczyciel pomocniczy	—	180	—	180	Do udzielania nauki czytania, pisania i ra- chunków.
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	120	120	—	120	
3. Opał	100	100	—	100	
4. Oświetlenie	50	50	—	50	
5. Usługa	132	132	—	132	
6. Materiał	100	200	—	200	Z powodu większego zakupna gliny i innych materiałów ceramicznych.
7. Środki naukowe	150	100	—	100	
8. Rozmaite inne wydatki	50	50	—	50	
9. Opał pieców technicznych	300	360	—	360	Z powodu więcej fachowego kierunku war- sztatu i ustanowienia stałego zarobku uczniów w miejsce stypendyów.
10. Wynagrodzenie uczniów	250	300	—	300	
11. Tantyemy dla nauczycieli	150	—	—	—	
12. Na kurs majstrów i czeladn.	300	300	—	300	
13. Wydatki z powodu wystawy	200	—	—	—	
Razem	3.606	3.512	—	3.512	

53. **Touste.** Krajowy naukowy warsztat garncarski.

Przychód.	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	1.000	1 100	—	1 100	Dochód ze sprzedaży pokrywa przedewsz- stkiem produkcję t. j. materiał i robocizną.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	1.300	1.300	—	1.300	
b) z funduszków krajowych	1.270	1.290	—	1.290	
4. Inne dochody: Od W. P. Władysława Fedorowicza	300	300	—	300	
Razem .	3.870	3.990	—	3 990	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	900	900	—	900	
b) dodatek na pomieszkanie dla kierownika	120	120	—	120	
c) wermistrz	630	630	—	630	
d) podmajstry	200	200	—	200	
e) przodownicy	360	360	—	360	
f) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	150	150	—	150	
g) administrator	—	180	—	180	Z powodu potrzeby ustanowienia osobnego administratora.
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Wny Pan Fedorowicz dostarcza bezpłatnie.
3. Opał	200	200	—	200	
4. Oświetlenie	30	40	—	40	Więcej z powodu oświetlenia sali rysunkowej.
5. Usługa	80	110	—	110	Więcej z powodu koniecznej potrzeby.
6. Materiał	300	300	—	300	
7. Środki naukowe	200	200	—	200	
8. Rozmaite inne wydatki	100	100	—	100	
9. Wynagrodzenie za robocizną	400	500	—	500	Więcej z powodu ustanowienia stałego za- robku uczniów w miejsce stypendyów.
10. Wydatki z powodu wystawy	200	—	—	—	
Razem .	3.870	3.990	—	3.990	

C. Szkoły dla wyrobów ze skóry.

54. **Uhnów.** Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.		
	1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—
2. Subwencje:				
a) od gminy	200	100	—	100
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200
c) od c. k. Rządu	420	420	—	420
d) z funduszków krajowych	750	574	120	694
Razem	1.570	1.294	120	1.414

Uzasadnienie:

ad 1. Pozycję tę opuszcza się z powodu, że koszt wyrobu i dochód ze sprzedaży wyrobów prowadzone są oddzielnie z rachunkami pożyczki, udzielonej na fundusz obrotowy. Wedle rachunków tego funduszu za r. 1893 dochody wynosiły 1.730 zł. 80 ct., wydatki 1.376 zł. 97 ct. Stan czynny 1.129 zł. 58 ct., stan bierny 800 zł., czysty stan czynny 329 zł. 58 ct.

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownik	300	300	—	300
b) wermistrz	600	480	—	480
2. Wynajem lokalu	300	300	—	300
3. Opał	74	74	—	74
4. Oświetlenie	10	4	—	4
5. Usługa	36	36	—	36
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	80	80	120	200
7. Rozmaite inne wydatki	20	20	—	20
8. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—
Razem	1.570	1.294	120	1.414

Mniej, bo godziny wieczorne odpadają.

Z powodu potrzeby zaopatrzenia warsztatu w nowe narzędzia i sprzęty.

55. Witków. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.		
	1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—
2. Subwencje:				
a) od c. k. Rządu	350	400	—	400
b) z funduszków krajowych	580	610	750	1.360
Razem	930	1.010	750	1.760

Uzasadnienie:

Posycję tę opuszcza się z powodu, że kosztą wyrobu i dochód ze sprzedaży wyrobów prowadzone są oddzielnie z rachunkami pożyczki udzielonej na fundusz obrotowy. Wedle rachunków tego funduszu za rok 1893 dochody wynosiły 1.238 zł. 35 ct., wydatki 1.049 zł. 84½ ct., stan czynny 686 zł. 86½ ct., stan bierny 566 zł. 72 ct., czysty stan czynny 120 zł. 14½ ct.

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownik warsztatu	200	300	—	300
b) instruktor fachowy	400	480	—	480
c) katecheta obrz. rzym. kat. i gr. kat.	—	100	—	100
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—
3. Opał	—	—	—	—
4. Oświetlenie	24	24	—	24
5. Usługa	36	36	—	36
6. Zaliczka zwrotna na mate- ryały	—	—	500	500
7. Środki naukowe i uzupeł- nienie inwentarza	150	50	250	300
8. Rozmaite inne wydatki	20	20	—	20
9. Wydatki z powodu wystawy	100	—	—	—
Razem	930	1.010	750	1.760

Więcej z powodu wzmagających się czynności.

Osobne udzielanie nauki religii okazało się potrzebne.

Dostarcza bezpłatnie Rada powiatowa w Kamionce strumiłowej.

Z powodu znacznych postępów w robocie i zwiększonej liczby uczniów okazuje się konieczna potrzeba powiększenia kapitału obrotowego.

Z powodu znacznych postępów i zwiększonej liczby uczniów okazuje się potrzeba 3 maszyn i innych przyborów.

56. Stary Sacz. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Wniosek na rok 1895.		Razem zł.	Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—	<i>ad 1.</i> Dochód ze sprzedaży wyrobów ma słu- żyć na umorzenie udzielonej osobno po- życzki na materiały.
2. Subwencye:					
<i>a)</i> od gminy	—	300	—	300	<i>ad 2 a).</i> W myśl uchwały Rady gminnej z d. 18. września 1893, obowiązującej na trzy lata.
<i>b)</i> od Rady powiatowej	—	200	—	200	<i>ad 2 b).</i> Uchwała Wydziału Rady powiatowej Nowo Sąddeckiej z dnia 6. października 1893 obowiązującej na trzy lata.
<i>c)</i> od c. k. Rządu	—	400	—	400	
<i>d)</i> z funduszków krajowych	—	400	150	550	
Razem	—	1.300	150	1.450	

Rozchód.

1. Płace:					
<i>a)</i> kierownik warsztatu	—	300	—	300	
<i>b)</i> instruktor fachowy	—	700	—	700	
2. Wynajem lokalu	—	200	—	200	
3. Opał	—	30	—	30	
4. Oświetlenie	—	20	—	20	
5. Usługa	—	40	—	40	
6. Materiał	—	—	—	—	<i>ad 6.</i> Na materiał dano osobną pożyczkę.
7. Środki naukowe	—	—	150	150	<i>ad 7.</i> Na sprawienie inwentarza dla 16 no- wych uczniów.
8. Rozmaite inne wydatki	—	10	—	10	
Razem	—	1.300	150	1.450	

D. Szkoły tkackie.

57. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.		
	1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—
2. Subwencye:				
a) od gminy	—	—	—	—
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200
c) od c. k. Rządu	3.500	3.500	—	3.500
d) z funduszków krajowych	4.348	3.998	—	3.998
Razem	8.048	7.698	—	7.698

Uzasadnienie:

ad 1. Nie preliniuje się z tego powodu, ponie-
waż szkoła sporządza wyroby na rachunek
miejsowego Towarzystwa tkackiego, które
w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak
na wyrób, jako też do celów naukowych
i opłaca uczniów.

ad 2. a) Gmina miasta Krosna daje budynek dla
szkoły i na nauczycieli w wartości 2900 zł.
rocznego czynszu wartość tę opuszcza się
w przychodzie i rozchodzie jako niebędącą
przychodem ani też rozchodem w gotówce.

Rozchód.

a) Szkoła.

1. Płace:

a) kierownik	1.700	1.700	—	1.700
b) nauczyciel rysunków	960	1.200	—	1.200
c) nauczyciel przedmiotów fachowych	960	960	—	960
d) instruktor	720	720	—	720
e) przodownik	420	420	—	420
f) nauczyciele przedmiotów pomocniczych	646	646	—	646
g) pisarz w kancelaryi kierownika	300	300	—	300
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—
3. Opał	500	500	—	500
4. Oświetlenie	130	130	—	130
5. Usługa	192	192	—	192
6. Materiał	100	100	—	100
7. Środki naukowe	400	250	—	250
8. Kancelaryjne wydatki	200	200	—	200
9. Wydatki z powodu wystawy	400	—	—	—
Razem	7.628	7.318	—	7.318

Więcej z powodu znacznie zwiększonych
czynności.

Jak dochodów poz. 2. a).

ad 6. Materiału potrzebnego do nauki uczniów
do wyrobu tkanin dostarcza spółka tka-
cka, kierownik i nauczyciele muszą je-
dnak na osobnych na ten cel przeznaczo-
nych warsztatach każdą nową tkaninę,
każdy nowy wzór, wprzódki na próbę wy-
konać, ażeby oznaczyć sposób prowadze-
nia osnowy wątku i t. p. i w tym celu
wstawia się powyższy wydatek.

b) Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartenów.

	W roku 1894		Wniosek na rok 1895.		Uzasadnienie:
	preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
1. Płace:					
a) wynagrodzenie kierown.	120	120	—	120	<i>ad 1 b).</i> Nauczyciel rysunków wykonuje do deseni na karta rigata szkice — dotychczas otrzymywał nauczyciel za tę czynność remuneracyi corocznie uchwaloną osobno. Na rok 1895 prelininuje się nauczycielowi wynagrodzenie 80 zł.
b) wynagrodzenie nauczyciela rysunków . . .	—	80	—	80	
c) wynagrodzenie pomocn.	60	60	—	60	
2. Wyposażenie pracowni . . .	120	120	—	120	<i>ad 2.</i> Pracownia dostarcza kartonów dla szkoły tkackiej w Krośnie i zaopatruje we wzory i kartony wszystkie warsztaty wzorowe, utrzymywane z funduszków krajowych, a także na żądanie za zwrotem kosztów pojedynczych tkaczy. Wyposażenie stanowią tektury służące do wyrabiania kartonów oraz fundusz na naprawę przyrządów i narzędzi znajdujących się obecnie w zakładzie.
Razem . . .	300	380	—	380	

c) Pracownia do wyrabiania krosien tkackich.

Wydatek na opędzenie kosztów, zakupno materiałów, naprawę narzędzi itp. . . .					
	120	—	—	—	<i>ad c).</i> Opuszcza się albowiem szkoła ta krosien więcej nie wyrabia.
<hr/>					
Zestawienie rozchodu:	a) szkoła	7.628	7.318	—	7.318
	b) kartoniarka	300	380	—	380
	c) pracownia krosien	120	—	—	—
Razem . . .	8.048	7.698	—	7.698	

58. Białowa. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Wniosek na rok 1895.		Razem zł.
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—
2. Subwencye:				
a) od Rady powiatowej	60	60	—	60
b) od c. k. Rządu	250	250	—	250
c) z funduszków krajowych	1 020	820	—	820
Razem	1.330	1.130	—	1.130

Uzasadnienie:

Nie prelinuje się z tego powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa tkaczy w Krośnie.

Rozchód.

1. Płace:				
Instruktor	600	600	—	600
2. Wynajem lokalu	260	260	—	260
3. Opał	90	90	—	90
4. Oświetlenie	20	20	—	20
5. Usługa	60	60	—	60
6. Środki naukowe	100	50	—	50
7. Rozmaite inne wydatki	50	50	—	50
8. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—
Razem	1.330	1.130	—	1.130

Wstawia się tylko na poprawę i reperacyę warsztatów istniejących.

59. Gliniany. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
	1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—	Nie prelinuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejsco- wego Towarzystwa tkaczy.
2. Subwencye:					
a) od gminy	120	120	—	120	
b) od Rady powiatowej w Przemyslanach	50	50	—	50	
c) od Towarzystwa z fun- dacyi br. Hirscha	200	—	—	—	ad 2c). Nie prelinuje się z powodu wypo- wiedzenia umowy z d. 24. maja 1892. do 1. października 1894. zawartej przez komitet wykonawczy teje fundacyi we Lwowie.
d) od c. k. Rządu	790	800	—	800	
e) z funduszków krajowych	930	920	—	920	
Razem	2.090	1.890	—	1.890	

Rozchód.

1. Płace:

a) instruktor fachowy	700	800	—	800	Więcej z powodu wzmagającej się czynności.
b) przodownik	420	420	—	420	
c) nauczyciel pomocniczy	150	150	—	150	
2. Wynajem lokalu	120	220	—	220	ad 2, 3, 4. Dostarcza Towarzystwo zaliczko- we w Glinianach, w myśl ugody zawar- tej aktem notaryalnym w Glinianach na dniu 17. kwietnia 1890. L. R. 12.810 przy pomocy 120 zł. ze strony gminy. Gdy jednak lokal jest za szczupły, dla tego już w roku 1894. trzeba było dona- jąc osobny lokal dla nauki teoretycznej, a na opłacenie czynszu, opału i oświetle- nia tego lokalu niezbędną jest przynaj- mniej kwota 100 zł.
3. Opał					
4. Oświetlenie					
5. Usługa	20	20	—	20	
6. Środki naukowe	450	250	—	250	
7. Rozmaite inne wydatki	30	30	—	30	
8. Wydatki z powodu wystawy	200	—	—	—	
Razem	2.090	1.890	—	1.890	

60. **Gorlice.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—	Nie prelinuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa tkaczy w Krośnie.
2. Subwencye:					
a) od gminy	150	150	—	150	<i>ad 2 a).</i> Relutum na pomieszkanie dla instruktora.
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	<i>ad 2 b).</i> Na podstawie zobowiązania z 14. lipca 1892. L. 1223.
c) od c. k. Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszków krajowych	900	300	—	300	
Razem	1.650	1.050	—	1.050	

Rozchód.

1. Płace:					
a) Instruktor	600	600	—	600	
b) pomieszkanie, opał i świa- tło dla instruktora	150	150	—	150	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	} <i>ad 2, 3, 4, 5.</i> Dostarcza bezpłatnie gmina w myśl deklaracji z dnia 26. paździer- nika 1892.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Materiał	100	—	—	—	
7. Środki naukowe	600	200	—	200	
8. Rozmaite inne wydatki	200	100	—	100	
Razem	1.650	1.050	—	1.050	

61. **Korczyna.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Wniosek na rok 1895.			
	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—
2. Subwencye:				
a) od c. k. Rządu	600	600	—	600
b) z funduszków krajowych	900	830	250	1.080
Razem	1.500	1.430	250	1.680

U z a s a d n i e n i e :

Nie preliminuje się z tego powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa tkaczy w Krośnie.

Rozchód.

1. Płace:				
a) instruktor tkactwa	720	800	—	800
b) przodownik	300	300	—	300
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—
3. Opał	—	—	—	—
4. Oświetlenie	—	—	—	—
5. Usługa	—	—	—	—
6. Środki naukowe	250	250	250	500
7. Różne inne wydatki	80	80	—	80
8. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—
Razem	1.500	1.430	250	1.680

ad a) Więcej z powodu przyznanego pierwszego dodatku pięcioletniego od 1. stycznia 1895 w kwocie 80 zł. w myśl uchwały sejmowej z dnia 16. lutego 1894.

ad 2—5. Gmina dostarcza opału, oświetlenia i usługi a Towarzystwo daje lokal.

ad 6. Z powodu przeniesienia szkoły do nowego budynku potrzeba sprawienia nowych krosien, w tym celu stawia się nadzwyczajny dodatek 250 zł.

62. **Kossów.** Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
	1894 prelimi- nowano zł	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	

1. Ze sprzedaży wyrobów szkol-
nych

— — — —

Nie preliniuje się z tego powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy.

2. Subwencye:

a) od Rady powiatowej 100 100 — 100

b) od c.k. Rządu 540 600 — 600

c) z funduszków krajowych 700 1.030 250 1.280

Razem 1.340 1.730 250 1.980

Rozchód.

1. Płace:

a) instruktor 500 600 — 600

b) przodownik 300 300 — 300

c) nauczyciel rysunków,
rachunkowości i kore-
spondencyi kupieckiej — 180 — 180

Zrównano płacę z płacami innych instruktorów szkół tkackich.

Okazuje się potrzebnym przy reorganizacji zakładu.

2. Wynajem (lub utrzymanie)
lokalu

— — — —

Udziela Towarzystwo bezpłatnie.

3. Opał — 120 — 120

4. Oświetlenie — 60 — 60

5. Usługa 80 120 — 120

6. Środki naukowe 230 250 250 500

W myśl zawartej ugody z 16. września 1893. odstępuje Towarzystwo własne urządzenie za umówioną cenę 250 zł

7. Rozmaite inne wydatki 80 100 — 100

8. Wydatki z powodu wystawy 150 — — —

Razem 1.340 1.730 250 1.980

63. **Łańcut.** Kraj. naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.**Przychód.**

	Wniosek na rok 1895.			
	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—
2. Subwencye:				
a) od gminy	250	250	—	250
b) od Rady powiatowej	300	300	—	300
c) od c. k. Rządu	400	400	—	400
d) z funduszków krajowych	1.350	1.320	—	1.320
Razem	2.300	2.270	—	2.270

Uzasadnienie:

Nie prelinuje się z tego powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa produkcyjnego i handlowego.

Rozchód.1. **Płace:**

a) instruktor	600	720	—	720
b) dodatek na pomieszkanie instruktora	180	180	—	180
c) przodownik	460	460	—	460
2. Donajem lokalu	240	240	—	240
3. Opał	250	250	—	250
4. Oświetlenie				
5. Usługa	180	180	—	180
6. Środki naukowe	200	200	—	200
7. Rozmaite inne wydatki	40	40	—	40
8. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—
Razem	2.300	2.270	—	2.270

Podwyższenie o 120 zł. rocznej płacy z powodu drożyzny i zwiększonej pracy instruktora.

64. Rychwałd. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1895.		
	1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.

Uzasadnienie:

1. Ze sprzedaży wyrobów szkol-
nych

— — — —

Nie prelinuje się z tego powodu że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy.

2. Subwencye:

a) od Rady powiatowej	200	200	—	200
b) od c. k. Rządu	400	400	—	400
c) z funduszków krajowych	1.050	1.032	—	1.032

Razem 1.650 1.632 — 1.632

Rozchód.

1. Płace:

a) instruktor fachowy	500	600	—	600
b) nauczyciel czytania, pi- sania i rachunków	300	300	—	300
c) prowadzący księgi	100	100	—	100
d) przodownik warsztatowy	300	300	—	300

Zrównano płacę z płacami innych instrukto-
rów szkół tkackich.

2. Wynajem (lub utrzymanie)
lokalu

— — — —

3. Opał

— — — —

4. Oświetlenie

— — — —

5. Usługa

— — — —

6. Środki naukowe

200 200 — 200

7. Rozmaite inne wydatki

100 100 — 100

8. Na zabezpieczenie od ognia
inwentarza szkolnego

— 32 — 32

9. Wydatki z powodu wystawy

150 — — —

ad 2, 3, 4, 5. Gmina dostarcza lokal, światła,
opału i usługi.

Inwentarz warsztatu jest własnością funduszu
krajowego.

Razem 1.650 1.632 — 1.632

65. Wilamowice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—	Nie prelinuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejsco- wego Towarzystwa tkaczy.
2. S n b w e n c y e :					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu	250	300	—	300	
d) z funduszków krajowych	860	740	—	740	
Razem	1.360	1.290	—	1.290	

Rozchód.

1. P ł a c e :					
a) instruktor	600	720	—	720	Podniesiono z powodu drożyzny i w zrówna- niu z płacami innych dłużej służących instruktorów.
b) przodownik	240	300	—	300	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokaln	—	—	—	—	} ad 2, 3, 4, 5. Dostarcza gmina w naturze.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Środki naukowe	300	200	—	200	
7. Rozmaite inne wydatki	50	50	—	50	
8. Na zabezpieczenie od ognia inwentarza	20	20	—	20	
9. Wydatki z powodu wystawy	150	—	—	—	
Razem	1.360	1.290	—	1.290	

66. **Rakszawa.** Krajowa szkoła sukiennicza.

Przychód.	Wniosek na rok 1895.				Uzasadnienie:
	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—	Nie prelinuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	500	500	—	500	
b) od c. k. Rządu	2.500	2.500	—	2.500	
c) z funduszków krajowych	4.100	1.280	400	1.680	
Razem	7.100	4.280	400	4.680	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownik	1.200	1.200	—	1.200	} Oprócz płacy mają wolne mieszkanie i opał.
b) instruktor tkactwa	600	600	—	600	
c) instruktor farbiarstwa	600	600	—	600	
d) nauczyciel pomocniczy	240	220	—	220	
e) opłata pomocników warst.	—	360	—	360	ad 1e). Aż do czasu w którym starsi uczniowie będą mogli być do pomocy używani, potrzeba pomocników warsztatowych.
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	2.500	—	—	—	ad 2. Oddzielnie prelinuje się 5.000 zł. na budowę domu mieszkalnego.
3. Opał	360	400	—	400	
4. Oświetlenie	120	100	—	100	
5. Usługa	180	180	—	180	
6. Materiał	200	—	—	—	Materialu dostarcza Towarzystwo produkcyjne i handlowe w Łańcucie.
7. Środki naukowe	1.000	520	—	520	
8. Rozma ⁱ te inne wydatki	100	100	—	100	
9. Rekwizyta do gaszenia ognia	—	—	400	400	Budynki i całe urządzenie wewnętrzne tak w budynku szkolnym jakoteż farbiarni jest własnością funduszu krajowego, wydatek więc na ten cel jest koniecznym.
Razem	7.100	4.280	400	4.680	

67. Radymno. Krajowy naukowy warsztat powroźniczy.

Przychód.	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—	<i>ad 1.</i> Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa powroźniczego w Radymnie.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	400	400	—	400	
b) z funduszków krajowych	800	600	350	950	
Razem	1.200	1.000	350	1.350	
 Rozchód.					
1. Płace:					
Instruktor	600	800	—	800	Podwyższono z powodu zwiększonej pracy instruktora.
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	
3. Opał	—	—	—	—	<i>ad 2—6.</i> Dostarcza wedle potrzeby Towarzystwo powroźnicze w Radymnie.
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	—	—	—	—	
6. Materiał	—	—	—	—	
7. Środki naukowe	550	150	—	150	
8. Rozmiste inne wydatki	50	50	—	50	
9. Na nowe maszyny	—	—	350	350	Wydatek konieczny.
Razem	1.200	1.000	350	1.350	

E. Szkoły koronkarskie.

68. **Kańczuga.** Szkoła koronkarska.

Przychód.	Wniosek na rok 1895.				Uzasadnienie:
	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	1.700	1.800	—	1.800	Bierze się pośrednią kwotę między rokiem 1892 a 1894.
2. Subwencye:					
a) od gminy	24	24	—	24	
b) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszków krajowych .	796	696	200	896	
Razem .	3.020	3.020	200	3.220	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierowniczką	700	700	—	700	
b) nauczycielka pomocnica I.	240	240	—	240	
c) nauczycielka " II.	180	180	—	180	
d) remuner. kierowniczkii	160	160	—	160	
e) " nauczycielki I.	20	20	—	20	
f) " nauczycielki II.	20	20	—	20	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	<i>ad 2.</i> Kwota przyznana kierowniczce szkoły, Pani Br. Czechowiczowej mieści w sobie zarazem w nagrodzenie za to, że w jej domu odbywa się nauka. W zastępstwie czynników miejscowych dostarcza zatem lokalu Pani Br. Czechowiczowa.
3. Opał	80	80	—	80	
4. Oświetlenie	30	30	—	30	
5. Usługa	90	90	—	90	
6. Materyał	250	250	200	450	
7. Środki naukowe	20	20	—	20	
8. Rozmaite inne wydatki . .	30	30	—	30	
9. Wypłata uczniom	1.100	1.200	—	1.200	
10. Ryczałt z powodu wystawy	100	—	—	—	
Razem .	3.020	3.020	200	3.220	

69. Muszyna. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	W roku 1894	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
	prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	600	510	—	510	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa wyda- tek na materiał i wynagrodzenie uczenie.
2. Subwencye:					
a) od gminy	—	20	—	20	Na usługę.
b) od Rady powiatowej	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu	200	200	—	200	
d) z funduszy krajowych	708	678	—	678	
Razem	1.808	1.708	—	1.708	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierowniczk	360	480	—	480	Podwyższono, ponieważ płaca kierowniczk w porównaniu z płacami kierowniczek w innych równorzędnych szkołach była zanadto niska.
b) nauczycielka pomocnica	180	180	—	180	
c) nauczycielki przedmiotów dopełniających	180	180	—	180	
d) katecheta	48	48	—	48	
e) remuneracya za naukę rysunków	120	120	—	120	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	—	—	—	—	Gmina miasta Muszyny dostarcza bezpłatnie budynek z ogrodem, 10 sągów drzewa miękiego i 50 litrów nafty a oprócz tego gotówkę 20 zł. na usługę.
3. Opał	—	—	—	—	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	40	40	—	40	
6. Materiał	100	60	—	60	
7. Środki naukowe	140	70	—	70	
8. Rozmaite inne wydatki	40	80	—	80	
9. Wynagrodzenie uczenie za roboty	500	450	—	450	
10. Wydatki z powodu wystawy	100	—	—	—	
Razem	1.808	1.708	—	1.708	

70. **Zakopane.** Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	3.000	3.300	—	3.300	Wyższy dochód na podstawie wynikłości za rok 1893.
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	550	550	—	550	
b) z funduszków krajowych	2.240	1.880	—	1.880	
Razem	5.790	5.730	—	5.730	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierowniczką szkoły	920	920	—	920	
b) nauczycielka pomocn. I.	360	360	—	360	
c) " " II.	180	180	—	180	
d) " " III.	180	180	—	180	
e) nauczyciel rysunków	240	240	—	240	
f) katecheta	30	30	—	30	
g) nauczyciel czytania, pisa- nia i rachunków	120	120	—	120	
2. Wynajem (lub utrzymanie) lokalu	400	400	—	400	
3. Opał	100	100	—	100	
4. Oświetlenie	60	60	—	60	
5. Usługa	100	100	—	100	
6. Materiał	450	500	—	500	ad 6. Podwyższono odpowiednio większy do- chód ze sprzedaży i wedle rzeczywistych wynikłości z roku 1893.
7. Środki naukowe	60	60	—	60	
8. Rozmaite inne wydatki	240	240	—	240	
9. Wynagrodzenie uczenie	2.150	2.240	—	2.240	Jak poz. 6.
10. Wydatki z powodu wystawy	200	—	—	—	
Razem	5.790	5.730	—	5.730	

F. Zakłady subwencyonowane.

71. **Kraków.** Kursa praktycznych robót kobiecych przy szkole wydziałowej żeńskiej im. św. Scholastyki.

Przychód.	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Wpisowe uczennic	1.000	500	—	500	
2. Subwencye:					
a) od gminy	11.630	5.804	—	5.804	
b) od c. k. Rządu	700	700	—	700	
c) z funduszków krajowych	500	500	—	500	
Razem .	13.830	7.504	—	7.504	

Rozchód.

1. Płace:					
a) Antoni Gettlich, kierownik dodatek	400	400	—	400	
b) Pochwalski, nauczyciel . .	700	700	—	700	
c) Mayerberg Marya, naucz.	900	900	—	900	
d) Buczkowska Marya	700	700	—	700	
e) Jaworska Helena	700	700	—	700	
f) Mayerberg Kornelia	700	700	—	700	
g) Mühlh Władysław	700	700	—	700	
h) Chlebowska Ksawera	700	700	—	700	
i) Januszowa Józefa	150	150	—	150	
k) Lekcyje w kursie handlowym	1.000	1.000	—	1.000	
2. Wynajem lokalu	5.800	—	—	—	
3. Opał	500	400	—	400	
4. Oświetlenie	—	—	—	—	
5. Usługa	230	230	—	230	
6. Środki naukowe	350	—	—	—	
7. Wydatki gospodarze	300	124	—	124	
8. Przybory naukowe	}	100	—	100	
Razem .	13.830	7.504	—	7.504	

72. **Lwów.** Szkoła robót utrzymywana przez Towarzystwo pracy kobiet.

Przychód.	Wniosek na rok 1895.				Uzasadnienie:
	W roku 1894 prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. dochody własne zakładu :					<i>ad 1. b)</i> mniej na podstawie wyniku z roku 1893 i potrzeby uwalniania uczenie ubogich od opłaty.
a) procent od kapitału . . .	45	45	—	45	
b) wpłaty od uczenie . . .	265	167	—	167	
c) prowizya bióra wywiad. . .	12	2	—	2	<i>ad 1 c) i d)</i> Wedle wyniku z r. 1893.
d) wkładki członków . . .	331	308	—	308	
2. Za roboty w pracowni szycia	—	540	—	540	<i>ad 2.</i> Przypuszczalny dochód z otwartej pracowni szycia.
3. Subwencye :					
a) od galic. kasy oszczędności	300	200	—	200	<i>ad 3. a)</i> na rok 1894 przyznano tylko 200 zł. w. a., zatem w tej wysokości preliniuje się na rok przyszły 1895.
b) od c. k. Rządu.	500	500	—	500	
c) z funduszów krajowych . .	700	700	—	700	<i>ad 4.</i> w roku 1893 i 1894 nie było w tej pozycyi żadnego dochodu, gdyż nie urządzano tego rodzaju zabaw. Na rok 1895 preliniuje się przypuszczalnie jako dochód nadzwyczajny.
4. Wpływy przygodne z wieczor- ków, loteryi fantowej i t. p.	456	—	363	363	<i>ad 5.</i> Z powodu zmiany kontraktu z właścicielką dotychczasowego lokalu, musiano objąć przyległe ubikacye, które znowu, jako zbędne, odnajmuje się, skutkiem czego ten sam lokal jest obecnie o 150 zł. a. w. tańszy.
5. Z odnajmu pomieszkania . .	—	200	—	200	
Razem .	2.609	2.662	363	3.025	

Rozchód.

1. Płace :					
a) administratorka	400	400	—	400	<i>ad 1 b) i c)</i> Podwyższenie względnie odpiądnięcie skutkiem zwinienia posady pomocnicy z powodu otwarcia pracowni szycia dla praktycznego wykształcenia uczenie.
b) nauczycielka szycia	300	360	—	360	
c) pomocnica	180	—	—	—	
d) kierowniczką szwalni	—	300	—	300	
e) szwaczki zawodowe	—	240	—	240	
f) nauczycielek i przedmiotów teoretycznych i rysunków . . .	200	200	—	200	
2. Wynajem lokalu	1.000	1.050	—	1 050	<i>ad 2.</i> Z powodu zmiany kontraktu najmu.
3. Opał	104	100	—	100	
4. Oświetlenie	30	30	—	30	
5. Usługa	135	135	—	135	
6. Materiał	102	100	—	100	
7. Środki naukowe	78	50	—	50	
8. Rozmaite inne wydatki, jak podatki, stemple, druki, książki rachunkowe, potrzeby kancel- laryjne, porta i t. p.	80	60	—	60	
Razem .	2.609	3.025	—	3.025	

73. **Przemyśl.** Szkoła specjalna robót kobiecych u P. P. Benedyktynek.

Przychód.	W roku 1894	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
	prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Dochody własne zakładu:					
a) opłaty uczenic.	300	300	—	300	
b) nadwyżki budżetowe.	240	—	—	—	
2. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych					
	300	300	—	300	
3. Subwencje:					
a) od gminy	660	660	—	660	
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu	250	250	—	250	
d) z funduszków krajowych	420	420	—	420	
Razem	2.270	2.030	—	2.030	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) nauczycielka krawieczyzny	500	500	—	500	
b) nauczycielka haftu	500	500	—	500	
c) pomocnica	100	100	—	100	
d) pomocnica	200	200	—	200	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	Klasztor daje lokal bezpłatnie.
3. Opał	—	—	—	—	Szkoła korzysta z opału dostarczanego przez miasto szkole wydziałowej.
4. Oświetlenie	20	20	—	20	
5. Usługa	80	80	—	80	
6. Materiał	300	300	—	300	
7. Środki naukowe	150	150	—	150	
8. Różne inne wydatki	150	100	—	100	
9. Uzupełnienie inwentarza	100	80	—	80	
Razem	2.100	2.030	—	2.030	

74. Świątniki. C. k. zawodowa szkoła ślusarska.

Przychód.	W roku 1894	Wniosek na rok 1895.			Uzasadnienie:
	prelimi- nowano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
b) od c. k. Rządu	12.173	11.573	—	11.573	
c) z funduszków krajowych	2.112	2.112	—	2.112	<i>ad e)</i> W tej kwocie mieści się 500 zł, na szkołę majstrów.
Razem	14.385	13.785	—	13.785	

Rozchód.

1. Płace	8 540	7 940	—	7.940
2. Wynajem lokalu	180	—	—	—
3. Opał	600	600	—	600
4. Oświetlenie	100	100	—	100
5. Usługa	240	240	—	240
6. Materiał	3.700	3.700	—	3.700
7. Środki naukowe				
8. Asekuracja	25	25	—	25
9. Stypendya rządowe	300	300	—	300
10. Szkoła majstrów	500	500	—	500
11. Konserwacye i uzupełnienia w budynku	200	380	—	380
Razem	14.385	13.785	—	13.785

75. **Lwów.** Krajowa ceramiczna Stacja doświadczalna przy c. k. Szkole politechnicznej.

Przychód.	W roku 1894		Wniosek na rok 1895.		Uzasadnienie:
	preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
1. Dochody własne:					
a) opłata za badania materiałów na ich przydatność przemysłową, niemniej opłaty od przemysłowców, fabryk i w ogóle za czynności w ich interesie przez stację wykonane	500	500	—	500	
b) Dochód ze sprzedaży typowych wyrobów stacji, jak wzorów zastosowania szkliw, polew, farb emalij i nowych technik stacji	100	100	—	100	
c) opłaty od praktykantów, pobierających naukę w stacji	30	30	—	30	
2. Dotacja z funduszu kraj.	4.350	4.350	—	4.350	Jak na rok 1894.
Razem	4.980	4.980	—	4.980	

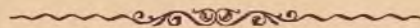
Rozchód.

1. Płaca dyrekt stacji 2.000 zł. dodatek aktywalny 360 „ dod. za pięciolecie 200 „	2.560	2.560	—	2.560	
2. Płaca adjunkta	960	720	—	720	<i>ad 2.</i> W braku odpowiedniego technika-chemika na posadę adjunkta zamianowano chemika-technologa tutejszej Szkoły politechnicznej asystentem Stacji z płacą 720 zł. rocznie.
3. Płaca laboranta po 60 zł. miesięcznie	540	720	—	720	<i>ad 3.</i> Podwyżka okazała się konieczną, gdyż laborant potrzebuje być i werkmistrzem, aby w razie potrzeby mógł zająć posadę werkmistrza w którejś z krajowej Szkoły garncarskiej.
4. Usługa po 25 zł. miesięcznie	240	300	—	300	
5. Uzupelnienie ingrediencyi ceramicznych.	100	100	—	100	
6. Opał lokalu stacji.	150	150	—	150	
7. Opał do pieców technicznych	120	120	—	120	
8. Gaz do oświetlania i do celów technicznych	100	100	—	100	
9. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya	80	80	—	80	
10. Biblioteka i czasopisma	80	80	—	80	
11. Wydatki nieprzewidziane	50	50	—	50	
Razem	4.980	4.980	—	4.980	

Część II.

PRELIMINARZ OGÓLNY
WYDATKÓW

funduszu krajowego na cele popierania
przemysłu w kraju
na rok 1895.

(Rubr. XVI. budżetu krajowego.)

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty		Złote austriackie		
Wydatki na podniesienie rękodzielnictwa i przemysłu.					
I. I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.					
1		W Białej	546		546
2		" Bochni	395		395
3		" Brodach	309		309
4		" Brzeżanach	444		444
5		" Drohobyczu	540		540
6		" Gorlicach	755		755
7		" Jarosławiu	528		528
8		" Jaśle	301		301
9		" Kałuszu	400		400
10		" Kołomyi	446		446
11		" Krakowie na Kleparzu	400		400
12		" " w Ogrodzie angielskim	400		400
13		" " na Smoleńsku	400		400
14		" " na Kazimierzu	400		400
15		" " na Dajworze	400		400
16		" Krośnie	575		575
17		" Lwowie u św. Anny	400		400
18		" " " Antoniego	400		400
19		" " " im Czackiego	400		400
20		" " " Elżbiety	400		400
21		" " " św. Maryi Magdaleny	400		400
22		" " " Marcina	400		400
23		" " " im. Piramowicza	400		400
24		" " " Staszica	400		400
25		" " " Mickiewicza	400		400
26		" " " Bernsteina, izraelska	485		485
27		" Nowym Sączu	600		600
28		" Nowym Targu	525		525
29		" Podgórzu	225		225
30		" Przemysłu	575		575
31		" Rzeszowie	600		600
32		" Samborze	576		576
33		" Sanoku	424		424
34		" Stanisławowie	509		509
35		" Starym Sączu	590		590
36		" Sądowej Wiszni	400		400
37		" Stryju	550		550
38		" Tarnopolu	469		469
39		" Tarnowie (z kursem handlowym)	674		674
40		" Wadowicach	470		470
Do przeniesienia			18.511	—	18.511

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1892	Kwota uchwa- lona na r. 1894.	W y j a ś n i e n i a
—	477	Więcej wskutek wprowadzenia remuneracyi za naukę religii.
360	490	Mniej wskutek zniesienia kursu analfabetów.
—	500	Dotacya obliczona po raz pierwszy na podstawie specjalnego preliminarza.
360	435	} Wedle poszczególnych preliminarzy dołączonych do sprawozdania krajowej komisji dla spraw przemysłowych.
485	580	
400	538	Więcej wskutek wzmoczenia się liczby uczniów i godzin nauki.
450	600	} Jak poz. 4. i 5.
418	325	
—	—	Szkoła ta dopiero weszła w życie.
464	515	Jak poz. 4. i 5.
400	400	} Jak na rok 1894.
400	400	
400	400	
400	400	
400	400	
—	400	
—	575	} Szkoły te weszły w życie dopiero z końcem r. 1894.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
370	426	Jak poz. 4. i 5.
580	600	Jak na rok 1894.
—	500	Jak poz. 4. i 5.
500	101	Więcej, gdyż w roku przyszłym dotacya wskutek zaoszczędzeń z powodu zamknięcia szkoły była wyjątkowo obniżoną.
600	550	Jak poz. 4. i 5.
405	600	Jak na rok 1894.
500	525	Jak poz. 4. i 5.
—	320	Więcej z powodu uzupełnienia szkoły nowym kursem.
590	535	Jak poz. 4. i 5.
480	590	Jak na rok 1894.
—	—	Szkoła ta dopiero weszła w życie.
—	680	Mniej z powodu usunięcia analfabetów.
500	486	Jak poz. 4. i 5.
600	788	Jak poz. 37.
280	365	Jak poz. 33.
9.942	14.101	

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wy- nikłości z r. 1892 i 1893.	Kwota uchwa- lona na r. 1894.	W y j a s n i e n i a
9.942	14.101	
360	360	} Jak poz. 4. i 5.
340	360	
—	—	Uzupełnienie przyborów szkolnych wykonanymi w kraju środkami naukowymi do nauki rysunków.
2.537	4.700	Mniej z powodu że w r. 1894 wstawioną tu była kwota na założenie szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie, dla których na rok 1895 preliniuje się osobno pod poz. 17 do 25.
13.179	19 521	
840	850	Więcej z powodu większej potrzeby na zapasy materiałów.
400	460	Mniej z powodu że w roku 1895 odpada wydatek na wystawę.
—	366	Jak poz. 4. i 5.
1.200	1.970	Więcej z powodu koniecznej budowy szopy i potrzeby zapasów materiału kowalskiego.
1.320	6.170	Mniej z powodu odpadającego w roku 1895 wydatku na budowę szkoły i wskutek mniejszego wydatku na środki naukowe, w które warsztat w r. 1894 dostatecznie zaopatrzony został.
3.546	3.120	Więcej z powodu dodatku na pomieszkanie dla kierownika i koniecznej potrzeby zaopatrzenia szkoły w wiertarkę, narzędzia, przybory rysunkowe i książki.
1.455	1.740	Więcej z powodu relutum na pomieszkanie dla kierownika.
1.335	1.540	Więcej z powodu konieczności uzupełnienia inwentarza i dodatku na pomieszkanie dla kierownika.
1.300	1.300	Odpada z powodu aktywowania rządowej szkoły dla przemysłu drzewnego w Kolo- łomyi, jak poz. 83.
11.396	17.516	
1.700	2.460	Więcej z powodu podniesienia płac i potrzeby uzupełnienia inwentarza.
1.000	1.000	Nic się nie preliniuje, gdyż ostatnia rata wstawioną została do budżetu na r. 1894.
1.544	1.006	Mniej z powodu przeprowadzić się mającej reorganizacji tegoż warsztatu.
900	1.270	Więcej z powodu koniecznego wydatku na wynagrodzenie za prowadzenie admini- stracji.
5.144	5.736	
29.719	42.773	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy				
Złote austriackie					
II.		Z przeniesienia	33.791	6.405	40.196
		<i>C) Dla wyrobów ze skóry.</i>			
56		Krajowy warsztat szewski w Uhnowie	574	120	694
57		" " " " Witkowie	610	750	1.360
58		" " " " Starym Sączu	400	150	550
		Razem	1.584	1.020	2.604
		<i>D) Dla wyrobów tkackich.</i>			
59		Krajowa szkoła tkacka w Krośnie	3.998	—	3.998
60		Zasilek na budowę nowego budynku szkolnego: a) pierwotny zasilek (piąta i ostatnia rata)	—	1.000	1.000
		b) powtórny zasilek (druga i ostatnia rata)	—	—	—
61		Krajowy warsztat tkacki w Błażowej	820	—	820
62		" " " " Glinianach	920	—	920
63		" " " " Gorlicach	300	—	300
64		" " " " Korczynie	830	250	1.080
65		" " " " Kossowie	1.030	250	1.280
66		" " " " Łańcucie	1.320	—	1.320
67		" " " " Rychwałdzie	1.032	—	1.032
68		Zasilek na budowę budynku szkolnego w Rychwałdzie, I. rata	—	500	500
69		Krajowy warsztat tkacki w Wilamowicach	740	—	740
70		Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie	1.280	400	1.680
71		I. rata zasiłku na budynek mieszkalny w Rakszawie	—	5.000	5.000
—		Zasilek na budynek dla warsztatu tkackiego w Komarnie	—	—	—
		Razem	12.270	7.400	19.670
		Do przeniesienia	47.645	14.825	62.470

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1892.	Kwota uchwa- lona na r. 1894.	W y j a ś n i e n i a
29.719	42.773	
800	750	Mniej z powodu odpadającego w r. 1895 wydatku na wystawę.
—	580	Więcej z powodu udzielenia zaliczki spłacalnej na materiał, potrzeby uzupełnienia inwentarza, podwyższenia płacy kierownika i wstawienia wynagrodzenia za udzielanie nauki religii.
—	—	Warsztat wszedł w życie dopiero 1. października 1894.
800	1.330	
3.079	4.348	Mniej wskutek wykreślenia dotacyi na pracownię dla krosien tkackich, która nie została zaprowadzoną.
1.000	1.000	Ostatnia rata 1.000 zł. na budynek w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. listopada 1890.
—	2.500	Odpada z powodu, iż w r. 1894 przypadała ostatnia rata zasiłku.
1.190	1.020	Mniej z powodu odpadającego w r. 1895 wydatku nadzwyczajnego na środki naukowe i na wystawę krajową.
970	930	Jak szczegółowy preliminarz.
—	900	Mniej, gdyż odpadła potrzeba wydatków na zakupno inwentarza.
970	900	Więcej z powodu konieczności uzupełnienia inwentarza.
850	700	Więcej z powodu reorganizacyi tegoż warsztatu na warsztat krajowy.
1.475	1.350	} Jak szczegółowy preliminarz.
1.050	1.050	
—	—	W myśl uchwały sejmowej z dnia 16. lutego 1894, którą przyznano bezzwrotny zasiłek dla gminy w kwocie 2.000 zł. płatny w czterech ratach po 500 zł. począwszy od r. 1895.
1.100	860	Jak szczegółowy preliminarz.
—	4.100	Mniej z powodu, iż w r. 1895 odpada wydatek na budowę i na zakupno środków naukowych, w które szkoła zaopatrzoną została już w roku 1894.
11.500	—	Preliminuje się połowę niezbędnego kredytu na budowę domu mieszkalnego dla nauczycieli.
—	2.000	Odpada jako zasiłek udzielony jednorazowo w roku 1894.
23.184	21.658	
53.703	65.761	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	yczajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
II.		Z przeniesienia	47.645	14.825	62.470
		<i>E) Dla wyrobów powroźniczych.</i>			
72		Krajowy naukowy warsztat powroźniczy w Radymnie	600	350	950
		<i>F) Dla wyrobów koronkarskich.</i>			
73		Szkoła koronkarska w Kańczudze	696	200	896
74		Krajowa szkoła koronkarska w Muszynie	678	—	678
75		„ „ „ w Zakopanem	1.880	—	1.880
76		Szkoła koronkarska u SS. Miłosierdzia w Przeworsku	300	—	300
		Razem	3.554	200	3 754
		<i>G) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.</i>			
77		Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie	500	—	500
78		Szkoła robót utrzymywana przez Towarzystwo pracy kobiet we Lwowie	700	—	700
79		Szkoła specjalna robót kobiecych u P. P. Benedyktynek w Przemysłu	420	—	420
80		Towarzystwo pracy kobiet w Kołomyi	250	—	250
81		„ „ „ „ Krakowie	500	—	500
		Razem	2.370	—	2.370
		<i>H) C. k. Szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.</i>			
82		C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	1.650	—	1.650
83		„ „ „ „ „ „ „ „ Kołomyi	1.100	—	1.100
84		C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach	1.612	—	1.612
85		Zasilek na zapomogi dla majstrów kształcących się w szkole ślusarskiej w Świątnikach	500	—	500
86		Zasilek na utrzymanie warsztatu kowalskiego w Sułkowicach	440	—	440
		Razem	5.302	—	5 302
III.		III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.			
87		Krajowa ceramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	4.350	—	4.350
88		Na stacyę doświadczalną mechaniczno-technologiczną przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	1.500	—	1.500
			5.850	—	5.850
		Do przeniesienia	59.471	15.375	74.846

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wy- nikłość z r. ku 1892.	Kwota uchwa- lona na r. 1894.	W y j a s n i e n i a
53.703	65.761	
—	800	Więcej z powodu konieczności uzupełnienia inwentarza.
763	796	Więcej z powodu zaliczki zwrotnej na materyał.
858	708	Jak szczegółowy preliminarz.
3.500	2.240	Mniej z powodu odpadającego w r. 1895 wydatku na wystawę.
300	300	Jak na rok 1894.
5.421	4.044	
500	500	
700	700	Jak na rok 1894.
640	420	
—	250	
—	500	Druga rata w myśl uchwały Sejmu z dnia 16. lutego 1894.
1.840	2.370	
2 033	1.650	Jak na rok 1894.
—	—	Zamiast subwencji dla spółki huculskiej, preliniuje się subwencyę dla szkoły rządowej.
9.667	1.612	
500	500	Jak na rok 1894.
10.000	440	
22.200	4.202	
3.890	4.350	Jak na rok 1894
2.500	2.500	Preliminuje się na koszta utrzymania stacyi.
6.890	6.850	
83.164	77.177	

Preliminarz na rok 1895.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1892.	Kwota uchwa- lona na r. 1894.	W y j a s n i e n i a
83.164	77.177	
6.890	6.850	
2.000	2.000	Jak na rok 1894.
2.000	2.000	
950	1.500	
—	2.000	Z powodu znacznego wzmożenia się liczby uczniów szkół zawodowych i potrzeby większej ilości stypendyów prelinuje się o 2.000 zł. więcej.
8.000	8.000	
2.554	2.000	Jak na rok 1894.
221	1.600	
22.115	25.950	
200	200	Jak na rok 1894.
1.718	3.680	
1.918	3.880	
6.999	7.000	Jak na rok 1894.
60.000	25.000	W myśl uchwały sejmowej z dnia 13. lutego 1894, którą podwyższono fundusz przemysłowy o 200.000 zł. płatnych w ośmiu ratach po 25.000 zł. począwszy od roku 1894.
66.999	32.000	
1.000	1.000	Więcej z powodu wykazania większych potrzeb szkoły. Jak na rok 1894.
—	2.000	
1.000	3.000	
175.196	142.007	

Zestawienie.

	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
I. Szkoły przemysłowe uzupełniające	19.292	3.500	22.792
II. A. Szkoły dla wyrobów z drzewa i łożyny	9.507	2.655	12.162
B. „ „ wyrobów garncarskich	4.992	250	5.242
C. „ „ wyrobów ze skóry	1.584	1.020	2.604
D. „ „ wyrobów tkackich	12.270	7.400	19.670
E. „ „ wyrobów powroźniczych	600	350	950
F. „ „ wyrobów koronkarskich	3.554	200	3.754
G. „ subwencyonowane kobiece	2.370	—	2.370
H. „ rządowe subwencyonowane	5.302	—	5.302
III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego	26.950	—	26.950
IV. Wydatki komisji krajowej dla spraw przemysłowych	3.880	—	3.880
V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe	32.000	—	32.000
VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego	3.200	—	3.200
Ogółem	125.501	15.375	140.876
W porównaniu z budżetem na r. 1894	112.957	29.050	142.007
W zwyczajnych więcej o	12.544	—	—
W nadzwyczajnych mniej o	—	13.675	—
Ogółem <i>mniej</i> o	—	—	1.131